

10260 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

జెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ నవంబరు నెల 25-వ తేది శనివారము

No. 198

నంపుటము ౯

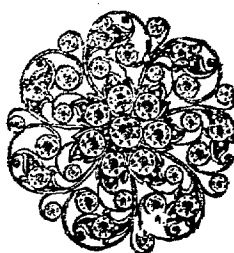
దండు శివాను సంవత్సరము, మార్గశిరమాస శుద్ధ సప్తమి ౭.

సంచిక ౧౯౮

నిర్ణయ కాలమునకు

నగలు తయారుచేసి యిచ్చుటవారు లేరని సంజేహముగలదు. మతము చొక్కపువెండి, సవరంబంగారము పూచీనిచ్చెదము. యిచ్చుట లేనివా వాపసు తీసుకొనెదము. సవరంబంగారు వాగరములు, సాదా జడబిళ్లలు, మల్లెమొగ్గలు, కంపులబిళ్లలు చిన్నవి పెద్దవి అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నవి.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు.

చైవాబాదు కోడ్డు, మద్రాసు.

ఈపుస్తకమునందు అతిసుందరమైన 115 పటము లున్నవి.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు:	౯ భాగములు ఏక కాలమున కొనువారికి	రూ॥ ౧౧ ౦ ౦
సంపూర్ణము 3 సంపుటములు:	బాల, అయోధ్యా కాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
	ఆరణ్య, కిష్కింధా, సున్దర కాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
	యుద్ధ కాండము- మూడు భాగములు, ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
	శ్రీరామ కాలనిర్ణయము	౦ ౪ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మద్రాసు.

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)

PREMIER OPTICIANS IN THE EAST.

MOUNT ROAD - MADRAS,

మీ కండ్లను గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!

మీ కండ్లను పరీక్షించుకొని పురాతనమైన నట్టిదియు, చాల అనుభవము గడించినట్టిదియు,

అన్నిరకములు కంటి అద్దముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిదియు వైన

వారివద్దనుండి సులోచనములను కొనుడు

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపునట్టివారికి

నేత్రపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్స్ అండ్ మేయో (లిమిటెడ్)

ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్లు ఇన్ ది ఈస్టు.

మౌంట్ రోడ్డు - మద్రాసు.

త్వరపడుడు! మోసపోకుడు!!

ఇనుపకమ్ములు, చట్టములు, చదరములు, విల్లు చట్టములు, మేకులు, ఇనుప రేకులు, కళాయి రేకులు, ఇనుప గొట్టములు, కళాయి గొట్టములు, డోర్య రేకులు, సీసపుద్దలు మొదలైన ఉత్కృష్ట ఇనుము సామానులన్నీ, చేతిమార్కు, నెమలిమార్కు, సీమెంటున్న మిల్లు సామగ్రిలన్నీ నమ్మకముగాను, సరసముగాను, చిక్కును.

పలయువారు యీ క్రింది విరునామాకు దయాచేసి వ్రాతూ కోరెదము.

వి. ఎలిరాజులు అండు కంపెనీ,
(353) నెం 4 రు ఎర్రబాలు శెట్టిపేట,

జార్జ్టౌను, మద్రాసు.

మంచిసమయాను! వేసకలు కర్మపడినవి!! మనక దొంగవు!!

మేలైన జపాన్ పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్మపడినవి!!

ప్రస్తుతం భరణ తగ్గించియున్నాము.

వాచకులారా! శృంగారమున్న

నాగరకతయున్న గలమేలైన అనేక

పట్టుపంచలు పండుగపినుముల తయారీ

దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించుచు

పోగా మిగత కొద్ది పంచలుమార్క చే

యున్నది. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ

అలవచ్చు, రోజూ, మేఘవర్షం, ఇత్యాదిరంగులు గలవు. ఇంక

సీయమైనట్టివి. త్వరపడుడు. తపాలభర్తులు చేరు.

2 1/2 మూలదీనిన్ని 2 1/2 మూల వడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి 8-4

చిరునామ: రాజలక్ష్మి కంపెనీ,

980 నెం 44 నంబులయ్యరు పేటి, మద్రాసు

డయబిన్

మిక్కిలి పనికి వచ్చునది

అతిమూత్రము ఎంత కాలమునుండి యుండి నను, ఈ డయబిన్ పోగొట్టును. నేటికిని గొప్పవైద్యులచేతను పొగడిబడుచున్నట్టియు, అనాది ప్రసిద్ధముగ సిద్ధమునందు దొరకుచుండెడి యయూర్వములైనట్టియు, స్వచ్ఛములైనట్టియు మూలికలతోను, దినుసులతోను వైద్యశాస్త్రానుసారముగ చేయబడినది. దీనిని కొంచెము వయోగించిన మూత్రమునకు వెడలు పర్యాయములసంఖ్య తగ్గును. మూత్రములోని తీసి పరిమాణమును తగ్గించును. ఈ మందునే మరికొంత కాలము తీసికొనుచుండిన, మంచియారోగ్యము కలుగును. సీసారు 4-8-0.

శ్రీకృష్ణన్ బ్రదర్స్,

323, తంబు శెట్టిపేట, మద్రాసు.

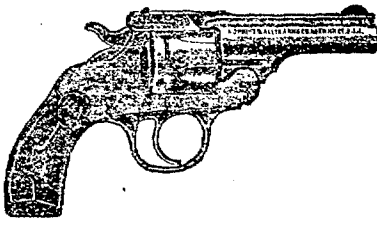
హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యాశ్చర్యకరముగా

కుదుర్చును.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్స్, మద్రాసు

(1729)

విజయ గిరికి సరి

(2118-698) ఈ అభ్యర్థ్యగ్రంథములో జర్మనీగారడి, యోగ ద్వీపీ నల్లాకుమము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రబాలము, మంత్రతాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్టేజ్ తిమ్మ హాలు విచిత్రవిద్యవద్దంటు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీడుములో నమూనియుగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో పనుష్యుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పోత్తము తెలుగుభాషలో అతి కుంభమైన కైతిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అశ్రద్ధుచ్చితముగా పేజిక్ చేయగలరే గార్యరంటే యిచ్చుచున్నాము. దీనిపై రూ 4-0-0. త్వరపడుడు! కె. ఆర్. జనారనంనాయుడు.

అమెరికాలో గాంధీనిర్బంధ దినము

స్వాతంత్ర్యప్రియులు సన్నివ మహాత్మావము

ఒక విలేజ్లో న్యూయార్క్ నుండి 18 వేదీని యిటుల వాయుచున్నాడు:-

బ్రిటిష్ భారత కాలాగారమున 40 వేల మంది స్వాతంత్ర్యప్రియులతో బాటు బంధింపబడిన మహాత్మా మోహన్ దాసు కరంచంద్ ఖేర్ భారత అసహాయోద్యమ నాయకుని నిర్బంధ దినోత్సవమును ఆక్టోబరు 18 వేదీని భారత స్వాతంత్ర్యప్రియుల సంఘము ఆతరువక గాంధీ స్వామిని సాయంత్రం 6-30 గంటలకు ఆప్టమహాత్మావమును సన్నివి.

భారత స్వాతంత్ర్యమునందు సాహధూతిగల అమెరికా మిత్రులు చాలమంది ఆరోజు ఉపవాసముల నిడుటకు వచ్చిరి. వారందఱును రెండు రోజుల పాటు హోమ్స్ గారు దెప్పిటులు గాంధీ లోకా తరపున డిని అంగీకరించును. ఆరోజున హోమ్స్ గారు సభకే రాత్రు.

ప్రాసెసు రాబట్టు మార్పు లావెటుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వారు మాటాడుచు గాంధీ సిద్ధాంతములను రిస్క్, హాచి. జి. వెబ్బు, బెర్నార్డు రిస్క్ గారుతో జోల్యుచు, అంగరక్షావ్యూహము లెంచినటులు కొలదిమందికి గాక ఇండియా లోని 3 కోట్ల 15 లక్షల మందికి గాంధీ పనిజేయుచున్నాడని చెప్పిరి. గాంధీజీని పని ఆచార్యము నిలుగలదని అయిన చెప్పెను. భారతోద్యమము యింపిరియనునన్న దాని ప్రచారమునున్న ఊరించెని అయిన చెప్పెను.

మిస్. బ్లాంఛివాట్సును అసహాయోద్యమ ప్రక్షురశిలిని దెల్పుచు అందులకు భారతీయులకు గల్గిన ధర్మజ్ఞానాభివృద్ధియు, వికాసత్యమును, ఆత్మప్రత్యయమును స్త్రీలు క్రమశాస్త్రవహరము లలో పాల్గొనుటయును, హిందూమతావస్థానియులకు గల వైషమ్యములు పోపుటయు ముఖ్యములని దెప్పిరి. అదేకేసులోనే తయారైన వస్తువులను వాడవలయునని గాంధీ యోద్యమములో అధికారము ఉండుటవలన సారాయి మత్తుపదార్థముల అమ్మకము 37 కోట్ల 50 లక్షలు తగ్గిపోయెను. ఇండియాగుడ్లు కొనకపోవుటవలన ఇంగ్లాండుకు 30 కోట్ల రాబడి తగ్గెను.

భారతస్వాతంత్ర్య ప్రియుల సంఘమునకు నేవకల్ డై రెక్టరైన వైరేంద్రనాథ ఘోష్ గారు మాటాడుచు నిరాకరణోద్యమము పరాధీన దేశములకు పరిష్కరించుటకు ధర్మసూత్రముల వర్తింపజేయుటలో ప్రభుత్వములను మని చెప్పిరి ఆరోజు భారతదేశహితమునందులకు ప్రాముఖ్య దిశము అది భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమమునకు 17 వ జన్మ దినోత్సవము. భారతదేశములో రాజకీయమవస్థను పరిష్కరించుటకు నిరాకరణోద్యమము సాధనముగ జేయబడుచున్నదని ఘోష్ గారు చెప్పిరి. రాజకీయమవస్థను పరిష్కరించుటలో గాంధీజీని విజయముబట్టి దానిని భావము నిశ్చయింపబడును. అది విజయము గాంచునన్న యెడల ప్రజలు తీవ్రభావమునందు నిశ్వాసమును గొల్పియెడను. దౌర్జన్యమే సాధనమార్గమని ప్రపంచము కన్పించెను.

మేరీసీ గ్రెస్టు గాంధీజీ ఆమె వ్రాసిన ఉద్యమములలో నొక భాగిని జదివెను.

హనీ, షిహీ స్పెన్సింగుటను గతీయజి ఇంగ్లాండు ఉత్తర భాగమునందు జేసిన సంఘాతమును గూర్చి చెప్పెను. గాంధీగారు జేసిన పని లాంక మైరులోను మాంఛెస్టరులోను కనబడుచుండెననియు, ఆచట నిరాకరణోద్యమము మూలమున మిల్లులు మూలబడియున్న పనియు చెప్పెను. భారతీయులు తమ స్వాతంత్ర్యమునెట్లు పొందవలయునో నిర్ణయించునది అమెరికాగారు అని ఆమె చెప్పెను. భారత స్వాతంత్ర్యప్రియుల సంఘముయొక్క వైకుంఠసెట్టకు రెనరెండు ఫాదర్లుగా హాచి ఘోష్ గారు, అమెరికాలోనున్న భారతమిత్రులలో ముఖ్యులు, అసహాయోద్యమమును గూర్చియు గాంధీనిగూర్చియు మాటాడిరి. గాంధీ యుద్యమమునకు తమకుపలసానుభూతిని వారు దెప్పిరి. -హిందూ

జర్నల్ ఆర్థికమంత్రి గారి నియామకము ప్రతికావాఖ్యలు

తేజగుగారిని ఆర్థికమంత్రిగ నియమించుటకు వెట్టుబడి దారుల పలుకుబడియే కారణము. క్రొత్త ప్రభుత్వమువాటిని సోపలిస్తులకు తగ్గవులను. మంత్రివర్గమునకు బెరుగారి ఉద్యోగము కుభనూచకముగాదని బెర్లయినరు ట్యాగ్గూలు ప్రతికగూడ వ్రాయుచున్నది.

జర్నల్ మంత్రివర్గము రాజకీయములతో సంబంధించి యుండవలసివచ్చి రాజకీయములతో సంబంధము లేకుండ నుండరాదు. బోర్డింగునే కర్మమువారిలో క్రొత్త మంత్రివర్గము సమావేశము జేయబడినది. అది ఓ జ్యూటింగుప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

హెర్ ఓ. సేతుగారు జర్నల్ దేశీయభౌతిక నియమింపబడిరి.

డో. మైటు ఇనుపగనులలో అంటుకొని పేలుటచే 100 మంది కనివాగులు చనిపోయిరి.

శుద్ధస్వదేశి బెంగులూరు - మేలు పట్టుచీరలు

బరిగచీరలు, కిరిగలు, రవికలు, రమాపు, దావడిలు, పాపపు, సాదావాట్టు పట్టు, గాన పట్టు, గొంతులగుడ్డు, పురమాషిగా మేలరకం పట్టుతో చిలకపచ్చు, వసుపుపచ్చు, ఎలుపు, రోజా, ఆకాశేంద్రం, ఆరంజరంపు, మేఘుల్లం, కాఫిరంగు, నెమలిరంగు మొదలగు రంగులలో వారివారి అర్థరు మేలకు తయారుచేసి పంపెదము.

చాయకు గ్యారంటీ:- ఒకసారి అర్థరుయిచ్చినవారు తప్పక ఎవ్వరైనా మాకే అర్థరునుపంపుదురు.

వికరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

పోస్టు బాక్స్ నెంబర్ 108.

మాకం సుబ్బరాయ శెట్టి అండు బ్రదర్స్,

పట్టుబనిలి వర్తకాలు, చౌక్, బెంగులూరుపట్టి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

తిలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు (మా సత్యనాథాయణశాస్త్రి విరచితము)	...	2	4	0
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చుకొనుటకు అనుకూలముగనగల్గు వ్రాయబడినది)	...	0	6	0
హిందీ మొదటివాచకము డిటో	...	0	6	0
ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	...	1	8	0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-స్త్రీధర్మబోధిని నాటకము	...	0	4	0
ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆస్తినితి)	...	0	8	0
శబ్దకాముది (నిఘంటువు జేబులోనిముడునది)	...	1	0	0
సత్యవత్సవ్యాఖ్యానము-పద్యకావ్యము. కవిత్యము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథమును జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్యమేని వదల మది జనింపదు	...	1	0	0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, (తపాలపెట్టె 212.) 7 రెండుశెట్టి పిఫి మద్రాసు.

మా త్ర కో క వ్యా ధు లు - ఒక రై త్ర చికిత్స

URESOL (యూరెసాల్)

అను బాధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 వాక్కులకు ఉపయోగించిన చాలము

అన్ని మందుల పావులందు, యితర దురావాదులందు విశ్రేణియునగు వారకుడు.

ప్రాప్త్యుక్తులు కావనిసినవారు ఈ దిగువ వివరములను వ్రాయవలెను.

C. F. Hall & Co. 43, Singapore Street, Triplicane, Madras

జోకర్ క్యా రేజి క్లాక్

ఇది మేలైన సామానులచే మిక్కిలి దృఢముగా చేయబడినది. చాలకాలమువరకు పనిచేయును. కాలమును మిక్కిలి సరిగా తెలుపును. పెద్ద గడియారములవలెనే గంటలు, అర్ధగంటలు కొట్టును. మిక్కిలి అందమైన గడియారము. ప్రతి గడియారమును పంపుటకు సానువు బాగుగా పరీక్ష చేసి పంపబడును.

ధర 1-కి రు. 15/- జర్నల్ అలూరమ్ టైమ్స్ ధర 1-కి రు. 5 3-0 వి. పి. చార్జీ ప్రత్యేకము.

లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల,

గడియారము వ్యాపారస్థులు, తపాలపెట్టె నెం 310, మద్రాసు

శ్యా మా ను ం ద ర ము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త: ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాంధ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయచ్చము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు, రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిమ్మి పైజా గారం పేజీలు: నెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కమిషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మద్రాసు

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికీని వాడతగినది.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ. 1-4-0

1. మలేరియా జ్వరమునకు మీ లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు మంచి గుణమిచ్చినది. లక్ష్య సరికొనాజోవ్య సోమవారపేట, హుబ్బళ్ళి.

2. మీ లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు అతి ఉబయోగకరమైనది. మరల దేనుబుద్ధుల పంపజోరదన.

దాలరామాచార్య, శిస్తాదారు, చిక్కోడి బెల్ గామ్.

3. మీ లోకమయహర కస్తూరిమాత్రల గుణములకు మిక్కిలి ఉపయోగించినది. 6 బుట్టు వెంటనే పంపజోరదన.

ఎస్. ఆచ్యయ్య, స్కూల్ మాస్టరు కిరిగనూర్, బెంగళూరు.

విద్యార్థులకు, వ్యాధివాదులకు, ఉపాధ్యాయులకు, సంగీతజ్ఞులకు, వారు, పీఠ యనసేల మొదలు సంబంధమైన పనిగలవారి పాలిటికి సంబంధము.

20 దినములకు సరిపోవు ఔషధ నెల 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు చేరు.

ప్రాంతి అక్కిను, నెం 881 తంబుకెట్టిపిథి మద్రాసు. వి. పి. ఆర్. లు మద్రాసునండి పంపబడవు.

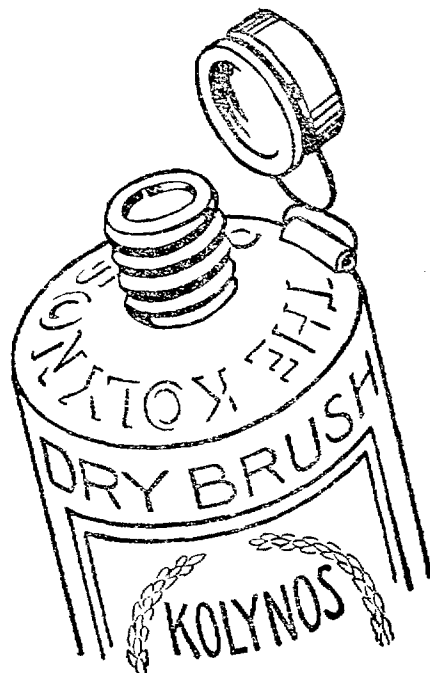
శాశ్వత మొహతూచల వంటితులు శ్రీ శీతారామన వైద్యశాల మైసూరు. (1)

301-594

శ్రేష్ఠమైన ఒక వస్తువు

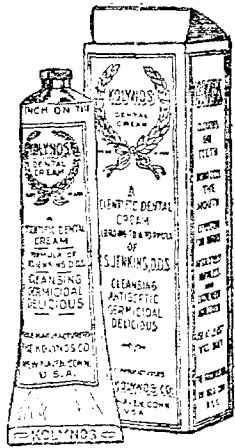
కొలిసిన్
డెంటాల్ క్రిము
ఒక దబ్బెలోవేసి
మూతవేయబడి
యున్నది

కొలిసిన్ ఒక శ్రేష్ఠమైన డెంటాల్ క్రిము. గమక నే మేము దానిని ఇంకను బాగుగ ప్యాకెట్ చేసి పంపుటకు నిర్ధారణ చేసికొంటిమి.

ఇప్పుడు యిచ్చుటనే ఒక దబ్బె ఒక మాత్రతో సహా యున్నది. మాత్ర కొలిసిన్ గొట్టమునకు కట్టబడి యున్నది. ఆ పోగొట్టిపోదు; క్రిందపడదు, కాలము కూడినప్పుడు, క్రిమయముడదు, క్రిము చాలకాలమువరకు బాగుగ నడుచును.

గొట్టమునకు మాత్ర కట్టబడియుండుటకొలిసిన్ నే మీ చెప్పదును మీమామూలు వర్తమని గద్దనుండికొనుడు.

KOLYNOS

డెంటాల్ క్రిము

THE KOLYNOS COMPANY
New Haven, Conn., U.S.A.

Representatives for India:

MULLER & PHIPPS (INDIA) Limited

Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office:—Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000

WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING

LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED.—Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed Business in unrepresented places.

For further particulars, apply to:—

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,

CHIEF AGENTS,
RAMAKOTTE, HYDERABAD, (DECCAN.)

or

Messrs. P. K. RAU & SONS.

CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY,
No. 289, THAMBU CHETTY STREET MADRAS.

అనంతపురం జిల్లా

విశేష కోర్టులు

మదరాసు కానన్ సభ సభ్యులగు టి. శివశంకరం గారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు: ఈ జిల్లాలోని విశేష కోర్టులు 1921 సంవత్సరమున చేసిన పనిని గూర్చి, కలెక్టరు గారు గౌరవ మెంటు బాటి, నివేదికలు పంపించి వుంటున్నారు. ఈ కోర్టుల సంఖ్య ఈ నివేదిక ప్రకారము, (వెనుకటి సంవత్సరపు) 83 నుండి 878 అయినది. ఈ సంవత్సరముందు దాఖలైన వ్యాజ్యముల సంఖ్య 870. అంతకు ముందు సంవత్సరమున 516. ఈ సంవత్సరమునైనైన వ్యాజ్యముల సంఖ్య 568. అంతకుముందు సంవత్సరమునకు 408. ఈ కోర్టులు విశేష కోర్టులు అనిన్ని, పంచాయతీ కోర్టులన్నియు రాదు తెరచులు. ఈ 878 కోర్టులలో 67 మాత్రమే పంచాయతీ కోర్టులు ఈ 67 కోర్టులలో వ్యాజ్యములు దాఖలుచేసుకొని సంతకమునకు చేసేటటుల 16 మాత్రమే. ఈ 16 కోర్టులలో దాఖలైన వ్యాజ్యముల సంఖ్య 731. పరిష్కారము కాబడిన సంఖ్య 570. ఈ 16 కోర్టులు పోగాతక్కిన 51 కోర్టులలో వ్యాజ్యములే దాఖలు అయివుండలేదు. ఈ గ్రామాలనుండి కత్తులు ప్రతి యిందటవేరే ఒక కారణమైయుండును. ఆ కోర్టులకు ప్రసిద్ధింపబడునది పోవుట రాదన కారణము. ఈ నివేదికలు లించి చూచినపుడు, పల్లెటూళ్ళ చాడ్లు ప్రయత్న పడినట్లును, ఆయా గ్రామములలో చిల్లర వ్యాజ్యములను అక్కడక్కడ పెద్ద మనుష్యులే కత్తులకే కాలము మిగిలించి, మరిమరించుటకు తగిన శక్తికలవారై యున్నారని చెప్పటకు సందేహములేదు. స్వరాజ్యపద్ధతిని కోరుకొనుట గ్రామముందలి, ఇట్టి వ్యాజ్యములను ములను, ఎక్కడగా వ్యాపించిపోయి, నడచుట స్వరాజ్యశక్తిని, వృద్ధిచేయుటకు మేలైన ఉపాయమై యున్నది. ఈ ఉపాయము గ్రహించి పోవుట, కచ్చివయ్యేట, కోర్టులకు పోవుట తగ్గును, ధనవ్యయము తగ్గును. అసభ్యుల తగ్గును. కత్తులు ఒక్క పోవును. తమ కార్యములను తామే నిర్వహించుకొను శక్తి ఈ భాగముదేగాక, తక్కిన శాఖలలో కూడా మెచ్చును. ఇట్టి సంకతియందు, ప్రజలు విశ్రాంతియతో మొనముట, సహాయ నిరాకరణవాదమునకు, విరతము కాదు. ఈ రహస్యము చక్కగా గమనించి పల్లెటూళ్ళ ప్రజలు, ఈ పంచాయతీ కోర్టుల పద్ధతిని అన్నియెడల నెలగొల్పుదురు గాక.

మదరాసు సర్వే పొందరీల ఆర్టు

మదరాసు కానన్ సభ మెంబరుగా రగు టి. శివశంకరం గారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు.

ఇనాంజిల్లూభూమిలయొక్క పాలిమేరల ను గుర్తుచు టక్ట 'సర్వేరాళ్లు' పాతుటకు 1897 సంవత్సరమున ఒక ఆట్ట బారీలోకివచ్చి ఇప్పటికిని బారీలోనున్నది దీనిని సమర్పించి క్రొత్తగా ఒక ఆట్ట నిర్మించుటకు గౌరవ మెంటువారు తీర్మానించియున్నారు. ఈ సంకతియందు ముసాయికా ఆట్ట నిర్మాణ కాబడియున్నది. అదినకుంబరునెలలో సెలెక్ట కమిటీవారి సవరణలతో కూడా, కానన్ సభయందు నివేదికబడి యుండెను దానిని సభవారు అంగీకరించుటకు ముందు రైతులు దీనిని గురించి చర్చించి, తమ ప్రతినిధులవారూ తమ ఆక్షేపణలను తెలుపుటకును, అగత్యమైనయెడల సమర్పించుటకును, మరియొక నెలకాలము వ్యవధి ఇయ్యబడియున్నది.

ఈ ముసాయికా ఆట్ట మేరకు, ఒకసర్వే ఆఫీసును నిర్మించుటకును. గవర్నమెంటు వారుగాని, వారి పక్షమున అధికారమును మరల వారైనను ఏ ప్రశంసమునైన సర్వేచేయుటకు ఆజ్ఞాపించుచున్నది. అందునైన సర్వే ఆఫీసును అపాలిమేరల సంబంధించిన రైతులకు నోటిను లిచ్చి పాలిమేరల చూపుటకు వారిని సింపింపజేయును. సర్వేరాళ్లును పాలిమేరల యందు పాతించుటకై అయ్యెకన్నము రైతులు అయ్యుకో కులినడ నిన్ని, అట్టిమొత్తము కెల్లలబాకిగా భావించి, వసూలుచేయవలె ననిన్ని ఈ ముసాయికా టిల్లునందు సమారుచేయ బడియున్నది. 'సర్వేఆఫీ' సరు పాలిమేరలకు రాళ్లుపాలేవిషయమందు చేసిన పుత్తెయ్యవైన రెండునెలలలో అవీలు చేసికొనవచ్చును. సర్వేరాళ్లు కెల్లలమై రైతులుదానిని చూచుకొనక పోయింట్టుయితే గవర్నమెంటువారే స్వంతిగర్వతో రాళ్లను కలపించి అట్టి కర్వ రైతులనుండి కనూజుచేయుటకు అనకాళి మున్నది.

ఈ ముసాయికా ఆట్ట దీనినందు 18 తారీఖున పునరాకాశిలో నంగు ఆజ్ఞాపించబడుచున్నది. ఏ గామరైతులైనను ఈ ముసాయికా ఆట్టను గురించి చర్చించు ఇష్టపడియెడల తెలిపటమే వ్రాయవలెను. నేను సమక్షమున వచ్చి ఈ ఆట్టసంగతులను విశదపరచుటకు సిద్ధమైయున్నాను.

నాంకాంగు పొగయొడ దొంగతనములలో ఇద్దరు పీకా ప్రయాణికులు తుల గాత్రులైరి. అందులో ఒకడు కనిపించుట లేదు. మొత్తము 35000 రూపాయలు దోచుకొనిపోయినవా నేయబడినది. పొగయొడలో వాయువార్తాపరికరములు లేక పోవుటచే ఒక దొంగలకు చాల వీలైనది. వీరు పూర్వము నైని కులని తెలియుచున్నది.

గవర్నరుగారి పర్యటనము

బాబ్బిలి

వెల్లింగుడను ప్రభుత్వమును నిర్మించి 24 వతేదీ ఉదయం బాబ్బిలిలో దిగి. ప్రేమనగర్లకు బాబ్బిలివహారాజు గారిని, రాజుగారు, రాజారామకృష్ణారంగరావు గారలను కలిగి కలసి. కట్టెలను తీయను తోరణములు చేరిన, కనుకాతార స్వాగతములతోను ఆ లంకరింపబడియె. ఇట్లు కట్టెల గ్రామమునుండిజనము రాజదంపతుల బాబులు కచ్చి రాజమార్గమున కిర్రకల్లను ముగియుండి మార్గభ్రమల గావించిరి.

బాలికాపాఠశాల ప్రారంభోత్సవము.

ప్రాంతకాలభోజన మైసదిన వెల్లింగుడను క్రెడ్లిటి అంగతుడుగ కచ్చెను జే. ప్రాబుతో రాజకల్యాణాధురాలై వహారాజీ హిందూబాలికాపాఠశాల ప్రారంభోత్సవము సమృద్ధి కల్గిరి. ఆ భవనములందకు రాజకల్యాణము రాగానే బాబ్బిలివహారాజుగారు క్రెడ్లిటిని కల్పించి సభాజేదికదదకు దీసికొనిపోయి పాఠశాలను ప్రారంభించవలసినదిగ కోరుచు నిట్లు చెప్పిరి:—

క్రెడ్లిటి, ఆర్యలారా, వారీమనులారా,

మీరు మహారాజీ హిందూపాఠశాల ప్రారంభోత్సవము సమృద్ధి కదయచేసినందుకు మృదకపూర్వముగ నందము లర్పించెదను. ఈ బాబ్బిలికి గవర్నరుప్రభువు సతీనమే కులై కచ్చుట కిదియే మొదటి పర్యాయము. 1900 సంవత్సరము కర్తవ్య ప్రభువు గారు మహారాజునిదము నొంగివుచ్చు యీ సంవత్సరము నందలి ప్రజలు నాకు ఆభిషేకం దన ప్రతీతి సమర్పించిరి. అప్పుడు క్రెడ్లిటిర మీచ్చుచు హిందూ బాలికాపాఠశాల నిర్మించెద నని వాగ్దానము జేసితిని. ఈపాఠశాలను వహారాజీ తనపేరున వెల్లుపుని కోరెను. అందుచేతనే దీనికి మహారాజీ హిందూబాలికాపాఠశాల నామ మిచ్చబడెను. ఈ పాఠశాల 1901 లోనే తాత్కాలికముగ నింకొకవంటి ప్రారంభించబడెను. ఈభవన మిపాఠశాలకై యిప్పుడు నిర్మించబడినది. ఇప్పుడిచట పాఠశాల వెల్లుటకు సిద్ధమైనది. నేను మహారాజీ పతీమను యీపాఠశాలను ప్రారంభించవలసినదిగా క్రెడ్లిటిని కోరుచున్నాను.”

క్రెడ్లిటి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ముచ్చట గ ను జ్యేసింది, తమకు భారతదేశములో బాలబాలికల విద్యయన ప్రతిమేడుగావున యీపాఠశాల తెరచుటకెంతయు సంతోష మనియు ఇదివరకు యేగవర్నరును దంపతియుక్తముగ రాకుండ నపుడు యిప్పుడు తామకచ్చి వెనుకటి ఆచారమునకు భంగము గావించితి మనయు విసోదముగ మాటాడిరి. (ఘోష)

క్రెడ్లిటి తానవచ్చినందులకు చిహ్నముగ పిల్లలకు సామవారం కెల విప్పించెను. పిమ్మట పాఠశాల ప్రారంభించియు వెల్లి విద్యయు బొందుటల గోరి. పిమ్మట తరగతు లన్నియు జూచినపిదప క్రెడ్లిటి ర జనుపాటకు వెళ్లెను.

10-30 గంటల వేళ బాబ్బిలిరాజుగారు గవర్నరుగారిని సందర్శించిరి — దెయిలి యెక్కువైన తంతివార్త.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము- వెల్లింగుడను ప్రభువు

దెయిలి యెక్కువైన

వెల్లింగుడను ప్రభువు విశాఖపట్నమునందు జరిగిన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ సమావేశమును ప్రారంభము జేయుచు తొనగిన యుపన్యాసముందు, ఆంధ్రులు తమకు ప్రత్యేకముగ విశ్వవిద్యాలయము కావలెనను అశయమును గూర్చి సానుభూతి దెబ్బను, ప్రసంగవశమున కద్విషయమై ప్రభుత్వప్రాయమును వెల్లిడించిరి. ఆంధ్రులు 1 కోటి 70 లక్షలమంది యున్నారు. వారికి పురాతనముండి వచ్చుచుండిన ప్రత్యేకవిజ్ఞానము గలదు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము ఇప్పుడనేకవోట్లల యీలు చేరుచున్నట్టియు, నింకను బయటదేరున్నట్టియు విశాఖలన్నింటిని కేంద్రముగా యీ రాజధాని పవరయకు ఉన్నతవిద్య నొసరుటతో తూటల కట్టము. ఈ ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకై ఒకవ్యయపమును దాల్చుటకు చాలకాలము పట్టెను. ఇప్పుడావాంఛ తెరచేసినది. ఈ విశ్వవిద్యాలయమును గూర్చిన నివేదికను ఇంకను విచారణలో నున్నది. త్వరలో అభివృద్ధిచూపవల గావించుచును. విశ్వవిద్యాలయస్థలస్థలములో విశ్లేషణముల నాలోచించుక, అట్టిస్థల యందుకు కుచితస్థానమును కల్పించుకొనవల

విశాఖపట్నం రేవు

గవర్నరుగారి ప్రబలసానుభూతి

మద్రాసు మెయిలుకులికా స్వకీయవిలేఖరి విశాఖ పట్నమునుండి యిటుల వ్రాయుచున్నాడు:—

వెల్లింగుడను ప్రభువు విశాఖపట్నం రేవు పరీక్షించినపు డిట్లు చెప్పెను:—

“నేను ఉత్తర క్రెడ్లిటిరముల తొందరజేసి, రేవు మొదటిసెక్సనును సాధ్యమైనంత త్వరలో పూర్తిజేయుటకు వలయు ధనము వచ్చుటలు జూచెదను”

గవర్నరుగారు విశాఖపట్నమునకు వచ్చుటవలన యీ రాజధానికి చాల గొప్ప లాభము చేకూరె నని చెప్పవచ్చును విశాఖపట్నంరేవు అభివృద్ధి విషయము అనుకొనినంతవరకేగా జరుగుచుండుటలేదు. కాగిరిము మీద రేవు కట్టు అభివృద్ధిచేయ వలయునో అంతయును సిద్ధమైనది. కాని ద్రబ్బుమాటుయే ఆ టంకముగ నుండున్నది. రేవుయొక్క మొదటి భాగమును పూర్తిజేయుటకే నికొకట రూపాయలు కావలెనని మహారు అంచనా జేయబడినది. ఈద్రబ్బు చేర్చుటకు చేసిన యేర్పాటు యేమనగా భారతప్రభుత్వమును బెంగాలునాగపూరు రెయిల్వేవారును, మద్రాసు ప్రభుత్వమును, ఒక్కొక్కరు ఆమెత్తములో మూడవవతు నీయవలయును. అప్పుడింకొక ప్రశ్న వచ్చెను. ఈద్రబ్బును, ఇండియాలో అప్పటికిగోవలెనా, ఇంగ్లాండులోనా అని వచ్చెను. ఒక సుప్రసిద్ధుడు బ్యాంక్ ఇండియాలోనే ద్రబ్బిప్పించుటకు ఒప్పుకొనెనుకాని యిప్పుడన్న విచారిత్రపు కడ్డీవలన యిప్పించలేకపోయెను. ఇంకొక బెంగాలు నాగపూరు రెయిల్వేవారు రేవు కట్టుటను గూర్చి యెక్కువ ఉత్సాహము గలియుండగా రేవువని యెంత త్వరలో పీల్చిన వెంటనే ప్రారంభించుటకు (బిటిషు నావికాధికారులలో నొకరు గవర్నరు కార్పరేటురీడు అనువారిని భారత కార్యాలయము ద్వారా తీసికొనిరి. కర్నలు, కార్పరేటురీడుగారు రేవులను కట్టుటలో నుకూలీధి నిపుణులు. వారు (బిటిషు నావికాధికమునకు దేవులాటి నీ:లు ఫీచ్ర యింజనీరుగాను రోజ్ లో ఒడరేవు నిర్మించుటకు నూపరింపెండెంబు ఇంజనీరుగా నుండిరి.

లోపల రేవు

కర్నల్ రీడుగారు విశాఖపట్నములో యిక్కడికి 12 మాసములనుండి యుండిరి. రీడుగారు రాకపూర్వమే బాక్ వాల్చుబారీ కంపెనీవారు రేవునిర్మాణవిధానము తయారు జేసిరి. ఈవిధానము కొన్ని మార్పులతో కర్నలరీడుగారిచే అంగీకరింపబడినది. ఇప్పుడు కావలసినది దాని నాచరణలో బెట్టు యే. ఇదియేయెడల విశాఖపట్నమునకు లోపలరేవు అనునగాని ఇదివరలో 50' ప్రాన్సిస్ స్పింగుమున్నగు యింజనీరులు దోపి నటుల బైటిరేవుగాదు.

వైటుహోలు, ఢిల్లీ, మద్రాసు, కార్యశూరత ఇప్పుడు గవర్నరు ప్రభువుతో పర్యటనము జేయుచున్న ప్రత్యేకరేఖకుడు కర్నల్ కార్పరేటు రీడుగారితో వాల్చెనందు వారి దిగ్భవనమున. సంభవించగా, ధనమువిషయ మై యిప్పటికే చాల ఆలస్యమైనది వారు చెప్పిరి. వెల్లింగుడను ప్రభువుకు వినువుజెంది యీ కర్నలరీడుగారును అతిత్వరితముగ ముగింప వారుదాలోనున్నారు. ఇప్పుడుభారతరాజ్యాంగము(ఆర్టికిని భారత ప్రభుత్వము:కును, మద్రాసు ప్రభుత్వమునకును ఉత్తర క్రెడ్లిటిరములు జరుగుచున్నవి. ఇంతకును తేలిని జేమనగా ద్రబ్బువిషయము. ఈద్రబ్బు రెయిల్వేబోర్డునిధినుండి రావలెనా లేక లండనులో అప్పటికిగోవలెనా?

ఎవరెది తప్ప

“ఈద్రబ్బు విషయము ఆలస్యము జరిగినందుకు యెంత రిదికష్టం?” అని మాత్రనిధి అడిగెను.

నినదిగా గవర్నరుగారు కోరిరి. విశ్వవిద్యాలయ మొకవిశాఖల గాదు. స్థలమును నిర్ణయించునపుడు దానియొక్క కేంద్ర క్షయమును, కీతోష్ణస్థితుల నాలోచించుటయేగాక, భౌతికవిశేషము, పండితభూయత్వముగనున్నతీవడినస్థానము నిర్ణయించవలెను. ఈవిషయముల నాలోచించినచో ఆంధ్రు లేస్థలమును నిర్దేశించెదకోహించుట కష్టముగాదు. విశ్వవిద్యాలయపుబిల్లునుగూర్చి ముచ్చటియిచ్చు ప్రభువుగారు మద్రాసు పట్టణములో గాక యితరపట్టణములలోనుండు కళాశాలల జేమ మాలోచింపబడునని దేశమునకు అభయహస్తము నిచ్చిరి. వారి కను గొరగనియులగు విద్యార్థిభామాయోగము విద్యార్థిభామో ను.డి క్లాస్సుముగజేసినవనిని, ఎలిమెంటరీ గెడెరరీ విద్యార్థిభివృద్ధిని, విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లునుగూర్చి వారు పడినకష్టములనును నిర్ణయ ప్రశంసించిరి.

కర్నలరీడు:— ఇండియాప్రభుత్వముదే గావచ్చును. కాని బెంగాలునాగపూరు రెయిల్వేవారు యీ విషయమై తొందరపడుచున్నార గావున వచ్చే జనవరినాటికి ద్రబ్బువిషయము ఆంధ్రాపూర్తిగ తేలిపోవును. వెల్లింగుడను ప్రభువు గూడ నీ విషయమై ఆలస్యము జరిగగూడదని యుద్దేశముతో నుండుటచే నాన దురంత నమ్మకముగ నున్నది.

పిమ్మట రీడుగారు వెల్లింగుడను ప్రభువుకు చెప్పగాన ధాని అభివృద్ధి జేమాటగల ఉత్సాహమును గూర్చి చెప్పిరి. ఇచట వర్తకసాధకములు వెక్కిరిచ జేమాటవలన మంచిలాభముండు నని వారికి ప్రబలవిశ్వాసము గలదు. వర్తకసాధకములలో విశిష్టము రేవులే. ఒకరాజధానిలో రేవుకట్టి ట్టుట కలన,దిగుతుతిఖప్పులు కట్టి, ఎగువతీసుకుల నిలవనొచ్చును.

“ఈ ఉదయం వెల్లింగుడను ప్రభువు రేవువజాయటకు కల్పనపు జేమి వారు నెలవిచ్చిరి, అప్పుడేమి జరిగెనో దేల్చెదరా?” అని మా విలేఖరి పుచ్చించెను.

ప్రభునిశ్చయము.

కర్నలు రీడుగారు క్రెడ్లిటిర మిచ్చుచు, వెల్లింగుడను ప్రభువు రేవు పరీక్ష జేసి, సాధ్యమైనంత త్వరలో రేవు నిర్మాణమును ప్రారంభించి, రాజధానిప్రజలకు సేమము జేయవలె నను నిశ్చయముతో వెల్లింగు చెప్పిరి. వెల్లింగుడను ప్రభువు కలకత్తా వెల్లి అచట బెంగాలు నాగపూరు రెయిల్వే మానేజరును దైర్యుడు గర్టి. ఆర్ ఐనతోను, ఏజంటు గర్. జి గాడ్స్పిరోను యీరేవు విషయమై చర్చించుటకు ఆయనను కమ్మకురుని కోరిరి. కలకత్తాలో సమావేశము కచ్చెనెల మొదటలోనే జరిగెను.

బిల్లు

ఇతరప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, విశాఖపట్నం రేవుబిల్లును తాము తయారు జేసితిమనియు అది మద్రాసుప్రభుత్వము వారికి పంపబడెననియు రీడుగారు చెప్పిరి. ఆయితే యీ బిల్లు సామాన్యకాననభలో ప్రవేశపెట్టవలెనా లేక మద్రాసు కాననభలో ప్రవేశపెట్టవలెనా అను విషయము తేలవలసి యున్నది. ఏకభలో ప్రవేశపెట్టి అంగీకరింప జేసినను ఒకటి, కాని బిల్లును అంగీకరించుటకు సామాన్య కాననభలో యంకను వలయు కాగితములు రావలెనని మాత్రముచెప్పవలయును

20 లక్షలు ఖర్చాయెను

బెంగాలు నాగపూరు రెయిల్వేవారు రేవుస్థలమును కొనుటకును కొలకలకును అప్పుడే 20 లక్షల రూప్యముల ఖర్చుపెట్టిరిని రీడుగారు చెప్పిరి. ఇంకను 15 లక్షలపు మైక్ల భూమిని కొనుటకు ఆలోచనలో నున్నది. రేవులో వాడ్యలేగాకుండా పెద్ద నూనె డిపోయున్న, ఒడలగట్టుటకు చోటున్న, రేవుకు కావలసిన సరక్రముల జేయుటకు చోటున్న యేర్పాటులకు నూచింపబడినది.

5 యేండ్లపని

“రేవు పూర్తియగుటకు యెంతకాలము పట్టును అని మావిలేఖరు దడిగెను.

రేవులో మొదటి భాగము పూర్తిజగుటకు 5 యేండ్లు పట్టును. రోజుకు 10, 12 వేలమంది కూలీలను పెట్టవలయును. ఇప్పుడప్పుడే రోజుకు 3, 4 వందలమంది కూలీలను పెట్టి గార్లు తీసివేయించుచు పనిమొదలు పెట్టివారు. ఇందువలన నాడ్య ప్రేమనగర్లకు రైలువచ్చుటకు జేరుగా మార్పకలెనని ఉద్దేశము అని రీడుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

“మొదటి సెక్సను పని యెంతవరకగును” అని మాత్రనిధి అడిగెను.

“మే మిప్పుడు మూడు లోతు నీరుండు వార్డులనున్న, ఒకటి కల్లము నీరుండువార్డున్న కట్టనుదేకించినాము. మొదటి భాగం పని అనువరకు యిప్పుడు సిగ్నలికేందనున్న భూమి కెయ్యి యెకరములు వందతో భూమితో సమానము జేయబడును. అప్పుడే వర్తక సుఖములనుండి వరఖాస్తులు వచ్చుచున్నవి.

భూసంపాదనము

“భూసంపాదన మనగా ఈజేమలో అతులేని వ్యాజ్యములతో సరిపోవుచున్నది. ఈ లోకాల్లువేడుక యేమైన యిందుగల్గునా” అని మావిలేఖరి ప్రశ్నించెను.

“అట్లెన్నటికిని జరుగదు. మేమి మంచిభోలియ్యటయే కాకుండా, యిచటి ప్రజలకు రేవుకట్టుటయందు చూడుతామో చూచు కలదు. కావున భూసంపాదన విషయములో నా బాటంక జేమియును గలగజేయదు” అని రీడుగారు చెప్పిరి.

దేశీయ వార్తలు

గాంధీ మహాత్ముడు

ఇంగ్లాండు ఇన్స్ ఆఫ్ గోల్డ్ వారు బార్నిస్టరుల పట్టికనుండి మహాత్ముని పేరు తీసివేయుట

శ్రీమతి పార్వతీదేవి గారు

24-వ తేదీని కేసు విచారణ జరుగుట-విదేశీబట్టలను అమ్మరాదు కొనరాదు కట్టరాదని దేవిగారు బోధించుట

టర్కీ విజయము

వెనుకటినుల్తాను హిందూ దేశమునకు రాడు

ఖాళిఫానుగూర్చి బ్రిటిషువారు కల్పించుకొనరని యిండియా దొరతనమువారు ప్రకటించుట

వెనుకటి సుల్తానుహితులు హిందూ దేశమునకు రానుండుట

క్రొత్తఖాళిఫాసేన 24 వ తేదీని ఢిల్లీమసీదులో చదివి ప్రార్థనలు చేయుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

డాక్టరు బ్రహ్మజోష్యుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు

కడలూరు చెరసాలనుండి డిశంబరునెల మొదటితేదీని విడుదలచేసెనరు

ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్య గారు

గోదావరిమండలమున సంచారమును పూర్తిచేసి చీరాలకు వెళ్లుట

గంజాం మండలమున 144-వ శక్తును

నవంబరు 23 మొదలు డిశంబరు 1-వ తేదీవరకు సభలు ఊరేగింపులు హారటాలులు జరుపగూడదు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు

గాంధీ మహాత్ముడు

బార్నిస్టరుల పట్టికనుండి తొలగించుట

ఇంగ్లాండు దేశమున ఇన్స్ ఆఫ్ గోల్డ్ వారు బార్నిస్టరుల పట్టికలో గాంధీమహాత్ముని పేరు తీసు వారు తదితరేని డియలీ ఎక్స్ ప్రెసు విలేఖరి ప్రత్యేక తీర్తి వార్త నంపెను.

*** **

శ్రీమతి పార్వతీదేవిగారి కేసు

24 వ తేదీ విచారణ జరుగుట

124-158 శక్తునులక్రింద శ్రీమతి పార్వతీదేవిగారిని లా హోరులో ఆరెస్టుచేసి వెంటనే మీరటు చెరసాలకు తీసికొని పోయిరి. 21 వ తేదీని ఆమెను మీరటు చెరసాలకు గోడవద్దొరి ఆచట జయలు నూపర్చుంటు ఆమెచే వ్రేలిముద్ర వేయించెను. విచారణ మీరటు చెరసాలలోనే 24 వ తేదీని జరిగినది రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు విచారణకు గవనించుటకు లాహోరునుండి మీరటుకు శ్రీయత భక్త మోతీలాలుగారిని పంపిరి. దేశమునం దన్ని రాష్ట్రములనుండి శ్రీమతి పార్వతీదేవి గారి శిష్యులందఱును వెళ్ళుచుండి రెంటివార్తలను ప.పు చున్నారు.

విదేశీబట్టల నమ్మనవద్దు

మీరటుల యొక్కయు శక్తి చల్లెండ్రముక్కయు గా కవమునః భంగము కలుగుచుండ మీ రెటుల విదేశీబట్టలనుమ్మ దరు. ఆవర్తమను మానివేయువని విద్విత్తులవను విదేశీబట్టలను కట్టకలదని దేశీయులవను ఆమె సందేశము నంపెను. (స్వ. బ్య విలేఖరి తంతివార్త)

*** **

చౌదరి రఘువీర నారాయణసింగుగారి కేసు

20-వ తేదీని మీరటులో విచారణ జరుగుట

ఈ కేసువిచారణ మీరటులో 20-వ తేదీని జరిగినది సభ యినప్పేక్షరు ఎవజాహుస్సేనుగారు చెప్పినప్రకారము ముద్రా యి ఉపవ్యాసమును తాను వ్రాసితి నని వ్రాసిఉద్ద్యోగియై బోర్డులో చెప్పెను గాన సాక్షులను ముద్దాయి ప్రశ్నింపగోరె ను. పోలీసు నూపర్చుంటు విలియంసనుగారిని ముద్దాయి కొన్ని ప్రశ్న లడిగెను. 25 వ తేదీకి వాయిదావేయబడెను.

రాయ్ సాహెబు శివచరణలాల్ యం. యల్. సి. గారు 28 వ తేదీని హాజరుగా అలహాబాదులో హృదినొందిరి. వీరు పూర్వ మలహాబాద్ మ్యూనిసిపల్ బోర్డు అధ్యక్షులుగా పనిచేసిరి.

తురుష్కుల విజయము

భారతదేశ మహమ్మదీయుల అభినందనములు

"మీరు సింహాసనము నధిష్టించినందులకు భారతీయు లంద రును ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులును మిమ్ముభినందించు చు న్నారు. మీయందు మాకు సంపూర్ణవిశ్వాసము గలదు. భిలా ఘతు ప్రతిష్ఠన తాము కాపాడెదమని యశ్వసిచెదము" అను కంటి వార్తను క్రొత్తకుల్తానుగారికిని కమలపాషాగారియందును అం గోరా సంఘమువారియందును భారతదేశ మహమ్మదీయులకు సంపూర్ణవిశ్వాసము కలదని వారికి తెలుపవలెనను కంటివార్తను జిల్లాబుద్దీకు ఆరిపుచేగారిని భిలాఘతు సంఘాధ్యక్షుడు నేటు వోటనీగారు ప.పిరి.

పారిపోయిన సుల్తాను అనుచరులు

యిండియాకు రానుండుట

మతమునకును బాటికిని హింసకముగా మెలంగి కమ లపాషాగారి సరిగియుటకు తుర్తకవొసంగిన కాబ్రీకోజాగారును సెవగసుసంధిప్రమున సంకతముచేసిన రజకృష్ణుగారును వారి సహకారులును ఇండియా ప్రజలకు దుర్బోధచేయుటక చటికి వచ్చు చున్నారని తెలిసినది. భారతదేశీయులు బాగూరకతతో నుండ వలెనని ఆరిపుచేగారు ఛోటనీగారికి తంతినంపిరి.

వీరందరి చర్యలను మే మెరుగుదుము వీరును సుల్తానును బ్రిటిషువారిని కరణుబోచ్చినందున మహమ్మదీయుల పానుభూ తిని గోల్పోయిరి. క మ ల ప ష ా గ ా రి ప ట్ట ను ఆంగోరాసంఘము పట్టను మహమ్మదీయులు కృతజ్ఞులు. అని వారికి తెలుపవలెనని చోటనీగారుచరల ఆరిపుచేగారికి తంతి నంపిరి. వారు హిందూదేశమునకు వచ్చినను ఎవర నువారి మాయ కు లోబడగూడదని చోటనీగారు భిలాఘతు సంఘములకు తెలి యచేసిరి.

ప్రభుత్వప్రకటనము

టర్కీ-సుల్తానుకు బ్రిటిషువారు కరణ మొసంగుట కలన వారు మహమ్మదీయులలో ఖాళిఫా పదవినిగూర్చి విరోధమును కలుగజేయు చున్నారని కొన్ని కత్రికలు వ్రాసెను. అది నిజముగాదు. సుల్తాను దీ న మ గా తే దు కొనుటచే బ్రిటిషువారనికి కరణమిచ్చిరేగాని వారి కట్టి ఉద్దేశ్యమును తెలు. అనుల్తానును హిందూదేశమునకు పంపెదమని వార్త బా డ్రిగా నిరాధారమని యిండియా దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

క్రొత్తఖాళిఫాసేన ప్రార్థనలలో చదువుట

24 వ తేదీ కుకకారమువారు ఢిల్లీ లో బామ్మాజునీను లోను యిర్రుమనీదులలోను ప్రార్థనలు జరిగినపుడు క్రొత్త ఖాళిఫాసేనను చదివిరి.

ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్య గారు

గోదావరిమండలమున సంచారము ముగియుట

గోదావరిమండలము సంచారముచేసి చాలవోట్ల సుఖస్య సింది ఆంధ్రరత్న రామదాసు దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య గారును రాష్ట్రీయజాతీయదళనేనాని ముమిడి దేవేంద్రుడు గారును రాజమహేంద్రవరమునకు వచ్చిరి. వర్షము లభికముగా వురియించుటచే రామదాసుగారు ప్రస్తుతము రాజోలు తాలూకాకు వెళ్లుట నిలిచిపోయినది గాన గోపాలకృష్ణయ్య గారు చీరాలకు వెళ్లిరి.

*** **

డాక్టరు బ్రహ్మజోష్యుల సుబ్రహ్మణ్యంగారి విడుదల

మూమిడి దేవేంద్రుడుగారు కడలూరు వెళ్లుట

డిశంబరునెల 1-వ తేదీని డాక్టరు బ్రహ్మజోష్యుల సుబ్రహ్మణ్యంగారిని కడలూరు చెరసాలనుండి విడుదలచు గాన నచట వారికి స్వాగత మొసంగి తోడ్కొనివచ్చుటకు నేడు (25-వ తేదీ) రాత్రి శ్రీయత దేవేంద్రుడుగారు రాజమండ్రి నుండి కడలూరుకు బయలుదేరి వెళ్ళెదమని స్వకీయవిలేఖరి రాజ మండ్రినుండి నేడు కంటివార్త నంపెను.

*** **

గంజాం మండలమున గవర్నరు పర్యటనము

హారటాలు చేయగూడదు

జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువు

ఈ ఉత్తరువు 21 వ తేదీ ఉదయమున గంజాంజిల్లాలో ప్రతిగ్రామమునను చాటింపు చేయబడెను. చెన్నపురి గవర్నరు గారు గంజాం మండలమున నవంబరునెల కడటి వారమున సంచా రముచేసెదర. ఆపుడు మండలమునందంకటను హారటాలు జరుపు టకు ఆసహాయవాదులు ప్రయత్నములు చేయుచున్నట్లు నమ్మ దగినవర్తమానము వాకు తెలిసినది. ఆంధ్రుల నలన ప్ర జ లలో నుద్రేకము కలిగి కాంటికి భంగము కలుగుట కనకాశము కలదు గాన న వం బ రు 28 వ తేదీని ఆతేదీ మొదలు డిశంబరు 1 వ తేదీవరకును 1 వ తేదీని గూడ బహిరంగసభలు, ఊరేగింపులు, హారటాలులు మున్నగు వానిని జరుపగూడదు. దుకాణదారులవను ఆద్రెబండ్లవారికిని ఒత్తిడి కలిగించి ప్రజలకు యిబ్బంది కలిగించగూడదని 144వ శక్తును ప్రకారము ఉత్తరువు చేసితిరి. నాచేవ్రాలును ముద్రయును చేయబడెను.

ఉత్తరువు (సంతకము) సి డి. ఏ. క్రాప్టను నవంబరు 21 వ తేదీ గంజాంజిల్లా మేజిస్ట్రేటు

కలకత్తాలో బహిరంగ సభ

బీ అమృతుగారి ప్రసంగము

రాయ వెలూరు చెరసాలనుండి విడుదలయై గయలో జరుగు దేశీయమహాసభకు వెళ్ళవలది బయలుదేరి యిపుడు కలకత్తాలో నున్న శ్రీమాన్ కే. సి. శేషచార్యులుగారు ఈ నెల 20 వ తేదీని కలకత్తానుండి మా కిటులవ్రాసిరి.

నిన్నటి (నవంబరు 19) రోజున కలకత్తాలో విరాట్ సమ్మేళనము అను పేరిట జైలునుండి వచ్చిన కలకత్తానాయకులకు స్వాగత మొసంగుటకు గొప్పసభజరిగినది. ఆసభలో ఆరీ సోదరుల జనని అతిగడభీకముగా సుపన్యసిం చెను కాన్సిలుకు వెళ్ళవలెనను వారి వాదమును త్రొవీపుచెప్పెను. మరియు నితర నాయకులను కలకత్తానాయకులను బయలునుండివచ్చినవారును నేకగ్రీకముగా వెనుకంజ వేయుట ధర్మముగాదు, మరియు నిరాకరణమున కర్మముండదని భావముతో సుపన్యసించిరి. ఆసభకు సుమారు పదివేలమందికి పైగా పాదులుకచ్చిరి. కాన్సిలు కు వెళ్ళగూడదని తెలిసింపుడు స భి కు ల ఉత్సాహమునకు మితి లేదు.

అఖిలభారత కాయస మహాసభ

వై సభ ఈ సంవత్సరము మీరటులో గ్వాలియరు వా ప్రత్య లగు మున్సి కాంత ప్రసాదసాహెబుగారి యధ్యక్షులన దిశంబరు 25, 27 తేదీలలో జరుగును.

అకాలిల విజయము.

అకాలీ ఖైదీలను

గరిహద్దు జైలులలోను పంపుట

అమృత సరులోనున్న అకాలీ ఖైదీలలో జబ్బుగా నున్న వారిని కొద్దిమందిని కష్ట తక్కినవారిని 23వ తేదీ సాయంత్రము సైమన్ జైలులలో రావల్పిండి ఆటల జైలులలో లకు పంపిరి.

డికంబరు ఒకటవ తేదీని ప్రత్యేక ప్రార్థనలు

గురుద్వారముల సంస్కరణము అన్ని గురుద్వారములలో ను పూర్తిగా ను చేసిన ట్లక ప్రహింసకలెనని డికంబరు ఒకటవ తేదీని అకాలీల ప్రత్యేక ప్రార్థనలు చేయవలెనని గురుద్వారా సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

శాసనసభలకు డెల్టా గూడడు

మదర్లందు పత్రిక

అసహాయవాదులు శాసనసభలకు

డెల్టా గూడడు అసహాయవాదులకు ఉద్యమము వృత్తి జేందెను. ఇక దానికి గౌరవముగ నంత్యక్రియ లొనరించుట అవశ్యము. శాసనసభలను రూపుమాపినంత మాత్రమున స్వరాజ్య మెటుల లభించునో తెలియజేస్తుంది అసహాయవాదులు శాసనసభలను నిర్మూలించ గలుగుదురను నమ్మకము శాశ్వతముగా మైనలేదు" అని మదర్లందు పత్రికలో వజరలు హుతుగా వ్రాసిరి.

ఆలుఇండియా నేషనలు డయిరీ

వెల 8 అణాలు

ఈ డయిరీ జేబులో యిడుదను. ఖద్దరు గుడ్డలైదు. రాష్ట్ర భాష మొదటిపుటయందున్నది. దీని వెల 8 అణాలు. పంచాంగము మున్నగు వివరములు అంగభాషలోనున్నవి. ప్రతిపుటలోను జాతీయభాష ప్రబోధక వాక్యములు ముద్రింపబడినవి. అంతయును స్వరాజ్యమునకును అసహాయద్యమమునకును సంబంధించిన కవయమే. దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. వలయు రాల్లు వ్రాడవలెను

మెస్సర్స్ డి. జి. శర్మ అందు కృష్ణ - బుక్స్ సెల్లర్స్ అందుకల్పివారు - బేరంగంజి-పాట్నా.

ఎన్వరుపాపా బ్రతికియున్నాడా?

చనిపోయెనని తెల్పు నిదర్శనములు

ఎన్వరు హిందూదేశమునకు బయననయ్యె ననుసంగతి ఆనంద్యునియు అతడు నిజముగా చనిపోయెననియు తెల్పుచు "కేవల" అను పత్రిక విలేఖనము ఎన్వరుపాపా మరణమును గూర్చియుటకు వ్రాసెనని "దెయిలీ మెయిలు" పత్రికకు మాస్కో విలేఖనము వ్రాయుచున్నాడు. ఆగష్టు 4 తేదీ బాల్ బాన్ నుపయోగమున నొక బాల్లి విట్టడము కొద్దిమంది బాస్కెట్ బాల్ ప్లేయర్లు. వీరిలో ఎన్వరుపాపాయు, దావ్ లెట్ మిన్ బే అను బలరు. తుడగు బాస్కెట్ బాల్ ప్లేయరును నుండిరి. బాస్కెట్ బాల్ ప్లేయరు దావాపు అంతయు నిర్మూలము గానింపబడెను. చచ్చిపడియున్న వారిలో కొంత సేపైన పిమ్మట యింగ్లీషు కాకి యూనిఫారంలోన, జోర్జ్ టోన, తురమ్మ, ఛెల్స్ టోపిలోన, ఆయు మెషినుగన్ గుండుదెబ్బలవలన కలిగిన గాయములతోన నొం క శేబరము కనబడెను. జేబులలో (1) ఎన్వరు పాపా తాలూకు రెండుము ద్రి క లు ను, (2) ఆ క ని భా ర్య డిగ్రర నుండిచ్చిన జాబులును, జెర్మినులో నున్న తన కుమారుని కట్టనుండి వచ్చిన జాబుకటియు, (3) ఒక పేకట్టు ఆంగ్లీయిం డీయను వార్తాపత్రికలును కానవచ్చెను. అచ్చటి జేకవాసులు దావ్ లెట్ మిన్ బేను క శేబరము ఎన్వరు పాపాదని గుర్తించిరి.

బ్రిటన్ ఎన్వరునకు భవమిచ్చి, వైస్రమును చేకుర్చి సెంట్రల్ ఆసియాలో బాల్లి విట్టల కాటంకములు కల్గించుటకు పంపినదని సోవియట్ ప్రభుత్వము సంభావించెను. ఈ సంభావనమునకు తగిన కారణముండదనవును, లేక పోవచ్చును.

తురమ్మలకును మిర్రుమండలివాడికిని పొసగినయోధ్యమనందు ఎన్వరుపాపాయే తురమ్మనాయకుడు. సంద్ధిరామానంతర షు కలంబుక్కినండి జర్మనీకి వలాయనమై అచటినుండి మాస్కో కేగి అచట అదరింపబడెను. ఫిబ్రవరిలో శాతడు టర్కీ స్థాను లోని బాఖారాను సోవియట్లు ఎమిజరీగా బంపబడెను. అచట నాతడు బాల్లివిట్టల కెదురు తిరిగెను. అతని మరణమును గూర్చిన వదంతాలన్నియు రవ్యమలనుండియే వచ్చినవి. ఇటీవల ఆతనిభార్య తన కాలనినుండి జాబువచ్చిటుల చెప్పెను.

పోస్టుజవాను దొంగతనము

200 రూపుల మొత్తము వెలచేయు 8 వనియార్డలను కాశేనెందులకై రంగు శాధకము పోస్టుజవాను నెవ ను కొర్రకు కమిటీచేయబడెను.

ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించుట

ఐగోషీరు సంఘమువారి సూచనలు

ప్రభుత్వము యొక్క సంఖ్యలు తగ్గించిన ఐగోషీరు సంఖ్యలనును భంజము కలుగుననియు, ఆదాయ మెక్కువగా వలె ననిన పారిశ్రామిక వ్యాపకాయి కాభివృద్ధికి తోడ్పడవలె నయు, ప్రభుత్వము నొసగ ప్రతిస్థాపనల నెలకొల్పుటచే కృషి మెక్కువయ్యెనుగాన నికముం దట్టి ప్రతిస్థాపనల గావించ దాదనియు, ఇంత కన్న నెక్కువకునుల చేయదగదని భారతి యరాజకీయవేత్తలు చెప్పముటలకు తా మంగీకరింప వనియు సరియైన యవ్యోగుల నిగమించి పశువులను బకాయదార్ల కద్ద నుండి వసూలు చేయించినచో ఆదాయ మెక్కువగా గలదని యు, అక్రమాంధోళనమువల్లను ప్రభుత్వాదాయము తగ్గె నని, యు, అట్టియాంధోళనము నడచి ప్రభుత్వము సాగించి కాంతిని నెలకొల్పు విషయమున శాసనసభలు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడవలెననియు, కాంతి సుందర కోవ్యోగలను తగ్గింపగూడదని యు, స్థానిక ప్రభుత్వములు వైస్రమహామును గొను సమయముల నందుల కగు కృషయమును భరించుటల నిర్ణయించునశల ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కీవిషయమున సగుచ్చు కృషయము తగ్గుననియు, అప్పుడు పోలీసులను తగ్గించుట కవకాశము ఉదదని యు, జేకారికసితి నక్క నే యు న్న ద ని యు పశువుల ననూలు చే యు ట కు త గి న యు ద్యోగు లనియమించిన చిక్కులని గు తొలగిపోవుననియు ఇంచితపు కమిటీవారికి జ్ఞాపన మంపిరి.

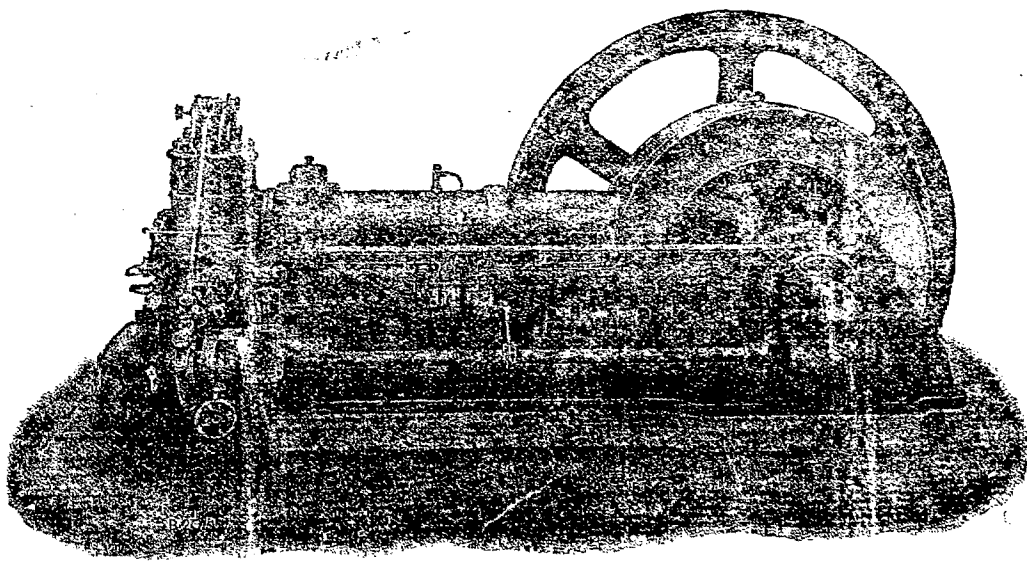
బర్మా మోకొర్టు ఉత్తరువామోదింపబడినది

డిల్లీనకుండు 24 రంగునునందు బర్మా మోకొర్టు నుం చుటకు స్వాభౌముని సంతక మిడిన యుక్తాపు శేడు ప్రక టింపబడెను. మోకొర్టు త్వరలో నెలకొల్పబడును ఉత్తరువులు ఇండియా నెకేట్ మోతరుమింపడిన వాటినుండి నుములలోకి వచ్చును. సర్. సిడ్నీ. రాబిన్సన్ గారు ప్రధానవ్యాయమూర్తు లుగారు సాంధర్మగారను హంగుకక గారను, సి. పి. మోచే యంగుగారను, మోచే. యన్. ప్రాటుగారను, బి. మోచే వాల్లగారను బాక్. నెర్లెల్లెడు గారను. మోచే. ఇ. మే సెల్ గారను, వ్యాజముర్తులుగారు, నియోజింపబడిరి.

18-వ డికంబరున మైసూరు శాసనసభ సమావేశమగును.

రస్సెన్ - హారన్ను బై

కోల్లు స్టెర్లింగు ఆయిల్ ఎంజిను

ఆవిరియంత్రము, దీపము, జలము అవసరములేదు.

ప్రస్తుతము వాడుకలో నున్న ట్టియు, అమ్మబడుచున్న ట్టియు

నూనె ఎంజిను లన్నిటిలోను మిక్కిలి చౌక యైనది.

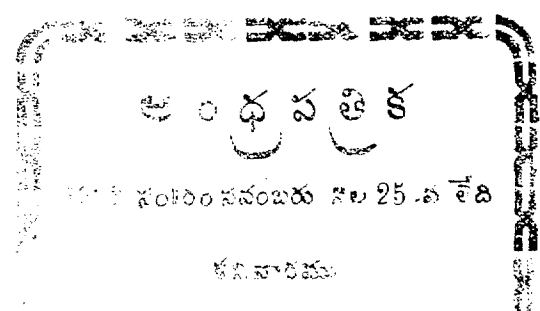
మద్రాసు రాజధానికి ఏజంట్లు:—

MASSEY & Co., LTD., Engineers, post Box 554 MADRAS.

TELEPHONE 1085.

Telegraphic Address :

MASSEY, MADRAS.

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము : శాసనసభా ప్రవేశము

నైఘాగారు ప్రవేశ పెట్టిన శాసనసభా ప్రవేశ తీర్మానముగూర్చి, కలకత్తాలో గూడిన అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు ఇదమితముని నిర్ణయము గావించి, గయలో జరిగెడి దేశీయ మహాసభా సమావేశమున నిర్ణయమును వదిలి పెట్టిరి. గయ కాంగ్రెసుసభవారు, శాసనసభా ప్రవేశసూచనను తీరిస్తోంది, దేశగౌరవమును, నిలువబెట్టి, మహాత్మునియొడి నిజభక్తిని గనుబజుచే దిడు గాక. ఆంధ్ర, ద్రావిడ ప్రతినిధులు, శాసన సభా పరిష్కారము నామూదించి, దక్షిణదేశ మహాసభా కాపాట్లలిగిరి. నైఘాగారు రుపపా దించిన తీర్మానము, రాజకీయదృష్టితో జూచినను, అధ్యాత్మికదృష్టితో జూచినను, దేశానర్థముని గదగోచరమవును. తీర్మానపు పీఠికయందే, అవకత వకసంకల్పములు జేర్చబడినవి. శాసనసభా ప్రవేశ వాడులగు స్టాక్సు, బయోకరుగార్లే, ఈ పీఠికను ఆ డేపించిరి. కిలాఫాత్, పంజాబు, స్వరాజ్యసమస్య లు పరిష్కారముగాకుండ, శాసనసభ లాటంక ములుగ పరిణమించి, ప్రజలకు దుఃఖమును కష్ట ములను గలుగజేసె గావున, నిరాకరణవలంబులు శా సనసభలో బ్రవేశింపవలయునని, ఈతీర్మానము గోచరమగుచున్నది. పంజాబు, కిలాఫాత్, స్వరాజ్య సమస్య లింతవరకు పరిష్కారముగానిచో, ఇందుకు శాసనసభ లస్తవడియుండలేదు. అవి యష్టపడిన వనకొననను, అంద వలన ప్రజలకు లాభమే గలు గును గాని నష్టము గలుగదు. శాసనసభలను అధి కారికమును ఒక తరగతికిందకు జేర్చుచో, వీరి యధ్యంతరములను దాటుటవలననే భారతజాతికి బలముగలుగును. స్వాతంత్ర్యభావము వీరియందుప్ర వర్థిల్లును. స్వతంత్ర కనుబజుచుటకు వీరికవకాశము గలుగదు. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి కిదియే మార్గము. ప్రజల మనోరథ మిదేరకుండుటకు ప్రబలమగు నాటంకము వారి యలసభావమేగాని వేరుగాదు. లోపము తమయందుండుచునని, ఇతరులను దూషిం చుటవలన, ఇసుమంతయు లాభము గలుగజోదు. ఎవరెవరొక్కము వారి హస్తముల యందేగలదు. పరులు గావించెడి సహాయముగాని, వారు గలిగిం చెడి నష్టముగాని, అత్యల్పము. ఏనిముసముననయి నను, పరాధీనితనముండు బయల్పడుటకు దేశమున కవకాశము గలదు. ఇందుకు దృఢనిశ్చయ మున్న జూబును.

శ్రీ ద. లింగ పిల్లలను బహిష్కరించి నిరాకరణమును బూనినో, కానాడే శాసనసభలు ప్రజాప్రాణధ్యము గోల్పోయెను. అవి ప్రజల సత్వ రాధివృద్ధి కెట్టి యోగము గలుగజేయజాలవు. శాసనసభసంఘము ప్రారంభముగాకుండ, అడ్డుపడి నవి చారిత్రా దురంతములుగాని, శాసనసభలు గాక. గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన నిర్మాణ కాంక్షలను బట్టి అడ్డుపడినది నాయకుల భిన్నాభిప్రాయము. శాసనసభలుగవు. గాంధీమహా త్ముడు కద్దరుమంత్రము నుపదేశించి, కారాగృహ

మునకు జనినదాదిగ, నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణముపట్ల నాయకు లేల మాంద్యము బూనిరి? కద్దరు వ్యాపకమునకుగాని, నిర్మాణకార్యక్రమము నందలి ఇతర యంతముల పోషణకుగాని, తిలకు స్వరాజ్యనిధిని మరల వసూలుజేయుటకుగాని, కాంగ్రెసునందు సభ్యుల జేర్చుటకుగాని, గ్రామ సంఘములను బలపరుచుటకుగాని, నిరంతరకృషి సలుపుటకుమారుగ, వీరిమనములు శాసనసభల వంకకు పరువిజెను. కాంగ్రెసుకమిటీ విచారణలో, శాసనసభలగూర్చియే ఎక్కుడు విచారణ జరిగెను. నిరాశ జనించినది ప్రముఖులలో గాని ప్రజలలో గాదు. తయాబ్బిగారు నుడివివటుల, నాయకులలో కొందరుకు ప్రస్తుతకార్యక్రమమునందు విశ్వాస ము తొలగియుండును గాని, ప్రజలకు తొలగ లేదు. మహాత్ముని కార్యక్రమపటత్వము, ప్రజ లకు గోచరించినటాల్ ఆంగ్ల విద్యాధికులకు గోచ రింపదు. నూలుదీయుట, కద్దరును తయారుజేయుట, పంచాయతులను స్థాపించుట, జాతీయవిద్యను వ్యాపింపజేయుట, మొదలగు కార్యములు నాయ కులకుత్సాహకరముగ నుండకబోవచ్చును. కాని, ప్రజలకు వీనియంతరార్థము చక్కగ బోధపడును. జాతీయ సాంప్రదాయముల కీ కార్యక్రమము అనుగుణ్యముగ నుండును. శాసనసభలును, ప్రతిష్ఠం భవలును, ప్రజలకగమ్యగోచరములు. ఏనలుగురిచాక చక్కమునకో అవి బనికవచ్చునుగాని, ప్రజలందరును దేశవ్యవహారములలో జోక్యము కలుగజేసికొని, కొలదిగనో గొప్పగనో త్యాగముసలుపుట కివి ఎంత మాత్రము బనికరావు. నైఘాగారి సూచనల నొక కార్యక్రమమని పిలుచుటకే వీలులేదు.

శాసనసభల గడవిడ మూలమున ప్రజలలో నూతనోత్సాహమును గలిగింతుమనుటకన్న భ్రమ వేతొకటుండజోదు. ఇందువలన, భారతీయుల కల వడుచున్న స్వాతంత్ర్యభావము నీటగలియుట దప్ప వేరు లాభము కలుగజాలదు. క్రమక్రమముగ బల పడుచున్న ఆత్మవిశ్వాసమును ప్రజలు కోల్పోవుట తటస్థించును. నిరాకరణోద్యమము అఖండ విజయ ము బడయుచున్నదని, నైఘాగ్రభృతులు తమ నివేదికయందే అంగీకరించియుండిరి. దాసుగారు గూడ ఇందుల కంగీకరించిరి. అట్టి స్థితిలో ప్రజల యుత్సాహమును రగల్కొల్పుటకు శాసనసభా ప్రవేశమును సూచించుట, వ్యర్థకార్యమని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. పంజాబు, కిలాఫాత్, స్వరాజ్య సమస్యల పరిష్కారము చేయవకు వచ్చుచున్నదను టకు సందియములేదు. కిలాఫాత్ సమస్య అను కూలముగ పరిష్కారముగాక తప్పదు. తుర్కీ తన స్వాతంత్ర్యమును మరల సంపాదించినది. లాసానీ సమావేశమునందు తుర్కీ సమస్యనుగూర్చి ఆలో చన జరుగుచున్నది. తుర్కీ సమస్యను త్వరలో పరిష్కరించినగాని, ప్రపంచశాంతిని రక్షించుటకు వీలులేదని, యూరపుఖండము గ్రహించినది. తుర్కీని యూరపునుండి తరిమివైచెడి ప్రయ త్నము భగ్నమయినది. వెనుకటి సుల్తానును లోబ రుచుకొని, తుర్కీని ఆడించుటకు వీలు దప్పిపోయి నది. తురుష్కజాతీయ సమావేశము పరిపాలనాధి కారమును వహించెను. క్రొత్త కలీఫా ఎన్నకొన బడిను. పీరి రక్షణకు, జాతీయ సమావేశమువారు కంకణము గట్టుకొనిరి. మహమ్మదీయ మతసంరక్షణకు వెనుకటికన్న దిట్టమగు ఏర్పాటులు జరిగెను. హైందవ మహమ్మదీయు లీ ఏర్పాటులను కొని యాడుచున్నారు. భారతీయులు తమకు జేసిన సహాయమును, ముస్తాఫా కమాల్ పాషాగారు కొని యాడుచున్నారు. కిలాఫాత్ సమస్య పరిష్కార మగుచున్నదనుట కివి సూచనలు గావా? శాసన సభల వెలుపలనుండియే, భారతీయు లీరీతిన కిలా

ఫాత్ సమస్య పరిష్కారమునకు తోడ్పడగలుగు చుండిరి. శాసనసభలలో బ్రవేశించిన, కిలాఫాత్ సమస్య పరిష్కారమున కెక్కుడుగ తోడ్పడగల రని జెప్పుటకు వీలుండునా? లేనియడల, నైఘా గారి తీర్మాన పీఠిక కర్థమేలేదు.

పంజాబు సమస్య పరిష్కారమును చున్నదను లకు, అకాలీల విజయమే తార్కాణము. ఆత్మగౌర వము గోల్పోయిన పాంచాళదేశము మరల తన ప్రీతిష్ఠను నిలుపుకొనగలిగినది. త్యాగబలిచే ప్రపంచము నాశ్చర్య నిమగ్నము జేయగలిగినది. పంజాబు అధికారులు మూడు మార్లు తమ ఓటమి నంగీకరించి వెనుకకు దగ్గిరి. లాటిదెబ్బలను ప్రయో గించుటచేగాని, వేనకువేల మందిని కారాగృహ మునకు బంపుటచేగాని, అకాలీల దృఢనిశ్చయము తొలగిపోవలేదు. తుట్టుతుడకు గంగారాం అను చారికి మహాంతు భూములను కౌలుకిప్పించి, అధి కారు లెటులెటులో బయల్పడ దలచిరి. దెబ్బల ప్రయోగము నాపినటులనే, ఆరెస్టులను సైతము వీరు నిలిపివైచిరి. మహాంతును, గురుకాబాగును విడిచి, లేచిపోయిరి. గురుకాబాగుంతయు అకాలీల స్వాధీనమయ్యెను. వంటచెరుకుకొంకు చెట్లను కొట్టు హక్కును అకాలీలు సంపాదించిరి. అకాలీ లకు కోరినది లభించినది. అధికారులు మాత్రము, అగౌరవమునుండి తప్పించుకొన జాలకబోయిరి. గంగారాంగానికి తాను కౌలుకిప్పినసంగతి యసత్య మనియు, ఆకౌలు సంగతి తనకేమియు తెలియ దనియు, మహాంతుగాకే ప్రకటించిరి. ఓడ్యయరుగారి కాలము నాటినందు ఘనీభవించిన పంజాబు అధికారుల నిరంకుశత్వము, నేడు నిష్ఫలమయ్యెను. ఆత్మబలము ముందర పనుబలము నిరర్థకమని, అకా లీలు రుజువు చేయగలిగిరి. మహాత్ముని సిద్ధాంతము నకు అఖండ విజయము గలిగెను. ఆహింసాధర్మా నుష్ఠానము, దార్జన్యమును కొరగాకుండ జేయగల దని రూఢియయ్యెను. ఇతర గురుద్వారములను గూడ, మహాంతులు అకాలీ పంముజేయ సమ్మతించుట, గమనింపదగిన విషయము. ఈరీతిన పంజాబు గౌరవము పునరుద్ధరింపబడినది. అకాలీనిదర్శన ము, కేవలము స్థానికముగ మాత్రమేగాక, దేశమున కంతకును ప్రోత్సాహము గలిగింపగలదు. శాసన సభలవలన ఇట్టి ప్రోత్సాహము గలుగునని కలలో నైన తలంపనగునా?

డిశంబరు మొదటి తేది ని, ప్రతిసిక్కును ప్రత్యేక ప్రార్థనాదినముగ నవలంబింపవలయు ననియు, గురుద్వారా సంస్కరణము పూర్తియగు వరకు ఎట్టికష్టములు సంభవించినను వానిని సంతస ముతో భరించుటకు బలమును ప్రసాదించుచునని ఆదినమున ప్రార్థింపవలయుననియు, శిరో మణి గురుద్వారా ప్రబంధకసంఘమువారు విన్న పమునంపిరి. ఈవిన్నపము జూచిన ఎవరి హృదయ ము నీరైప్రవహింపదు? సిక్కుజాతి యనుభవించిన కడగండ్రకు మేరగలదా? అట్టి కడగండ్రనుండి బయల్పడి, తమకింకను ధర్మబలము నొసగవలయు నని, సిక్కులు ప్రార్థించుచుండ ఎవ్వరిహృదయము ఆప్రార్థనయందు లీనము గాకబోదు? ఒకటవ డిశం బరుతేది, సిక్కులకేగాదు, భారతీయు లెల్లరకును ఆత్మీయతపవిత్ర ఉపసమచుటకు సందియము లేదు. ఆత్మబలము ప్రవృద్ధిగాంచిన దాదినముననే. ప్రజ శక్తిక బలము చేకూరిన దాదినముననే. దృఢమగ మనోనిశ్చయమున్నచో, భారతీయుల మనోరథ ములు సఫలము గాకుండ అడ్డుపడుట కెవరికి సాధ్యపడదని కరతలామలకమయినది. పంజాబ సమస్యను పరిష్కరించుటకు మార్గ మిది గాని శాసనసభలలో జేరి ఆత్మగౌరవమును పోగొట్ట కొనుటగాదు. నైఘాగ్రభృతులు, అకాలీల ని

ర్యసముగాంచియొనను ధైర్యము తెచ్చుకొని, పంజాబు సమస్య పరిష్కారమునకు నిజమార్గముల సరసె దరుగాక, ఇక స్వరాజ్యసమస్య మిగిలియున్నది. స్వరాజ్యసమస్య పరిష్కారముగలదు, పంజాబు రాజ్యాధిపత్యము తప్పక తోడ్పడ గలదు. ప్రజలకు మనోదాహ్యము తొలగి. స్వరాజ్యము నమ్మకము గుడిరినప్పటికి, స్వాతంత్ర్య సిద్ధి గలుగుటకు కాల మెంతయోపట్టదు. శాసన సభలవలన, స్వరాజ్యసిద్ధికి భంగము కలిగిననుట సత్యమగును. ప్రస్తుత సంస్కరణములను త్వరలో మార్చివైచి, స్వపరిపాలనమును ప్రసాదించవలెనని కోరుచు సామ్రాజ్య శాసనసభవారు తీర్మానించి యుండిరి. ఇక్కార్యమును మితవాదాల్లే చేసి యుండగ, జాతీయవాదులు శాసనసభలలో జేరి మరల విన్నవించిన, ఎక్కుడులాభము గలుగునని తలచుట వెట్టి.

కానీ, పంజాబు, కిలాఫాత్, స్వరాజ్య సమస్యల పరిష్కారమునకు శాసనసభ లక్ష్యతగిలె ననియు, ఇంకొకరు శాసనసభలలో బ్రవేశించ వలయుననియు తెలిపిడివాదము తూకాలమయి నను నిలువజాలదు. ప్రజలకుగలిగిన కష్టములును, వారిపై ప్రయోగించబడిన దుర్భేధములును, శాసన సభలలో బ్రవేశించినమాత్రమున నివారణగాజాల వని ఇదివరకు వలుమారు సూచించియుంటిమి. ఆధికారులకు నిర్బంధములను విధించుటకు శాసన సభలలో సంతక బనిలేదు. శాసనసభలు నిరోధించినను, అనిరోధము నవలీలగ దాటుటకు ఆధికారులకు వీల్గులవు. ఏవిధమున జూచినను, నిర్బంధ నివారణమునకు శాసనసభ లుపయోగపడవనిబాలు డయినను గ్రహించగలడు. జన్మస్వాతంత్ర్యములనయి నను రక్షించజాలని శాసనసభలున్నను, నూడినను ఒక్కటియేయుగును. నిరాకరణవలంబులు శాసనసభ లలో జేరుటలన, వానిస్వభావ మిసుమంతయును మారజాలదు. నెహ్రూగారి తీర్మానమునందు మరి యొక గొప్పలోపముగలదు. శాసనోల్లంఘ నివేదిక యందు, ప్రతిష్టంభనలకొరకు శాసనసభలలో బ్రవేశింపవలయునని నెహ్రూప్రభృతులు సూచించిరి. అట్టిసూచన ఈతీర్మానమునందు గనుపింపదు. ఏదో విధముగ ఎన్నికలలో జయముగాంచుటకు నిరాకరణవలంబులు ముందుగ బ్రయత్నింపవలయునట. 1923 సంవత్సరమున జరిగెడి కాంగ్రెసుసభలో, వీరెలుల బ్రవర్తించవలసినదియు నిరూపించబడునట. శాసనసభాప్రవేశము గోరేకీవారిలో, ప్రతిష్టంభన వాదులు గలరు. రిస్వాంసేపు సహకారము గలదు. మామూలుగ శాసనసభల నుపయోగించ నెంచెడివత్తము గలదు. వీరిందరకును సామాన్య బంధమేది? శాసనసభా బహిష్కారపు కట్టును తెంపివైచుటయే. నిరాకరణమునే గక, సహకారము నవలంబించెడి వారుగూడ, కాంగ్రెసు పేరు బెట్టుకొని ఎన్నికలలోమాత్రము విజయము బడయుదురు. తమప్రయోజనము దీరిన పిమ్మట, వీరిలో నెందరు కాంగ్రెసుచెప్పిన చొప్పున నడుచు కుందురో యూహింపవచ్చును. మహాత్ముడింతవర కును దేశమున నెలకొల్పిన అద్భుత దీక్షను విచ్చిన్నము జేయుటకుమాత్రము నెహ్రూగారిసలహాలు పనికివచ్చును.

నిరాకరణపక్షమువారు ఎన్నికలకు నిలిచెద రనుకొనుడు. మీరెందుకు శాసనసభలకు వెడల దలచిరని, వోటరులు ప్రశ్నించిన వీరేమి జెప్పెదరు? ముందు మాకు వోటునిచ్చి మమ్ముల నెన్నుకొను డు, 1923 సంవత్సరాంతమున మీ ప్రశ్నకు జవాబుజెప్పెదమని అభ్యురులు చెలుపుచో, ఎంత హాస్యాస్పదగమునుండును? అట్టి వారియెడ ఎన్న రయినను నమ్మకముంతురా? నిరాకరణ పక్షము

వారిని ఎన్నికలలో నోడించుటకు ప్రత్యక్షుల కింత కన్నను అనుకూలవాకాశ ముండబోదు. ఇతరులు లేనిపోని వాగ్దానములనుజేసి ప్రజల నాకర్షించుటకు మార్గ మేర్పడును. ఆ కు ను అందనిపోకను పొందని ఇట్టి తీర్మానమును నెహ్రూగారు రుపపాదించుటకు, ప్రతిష్టంభనల కనుకూలుగు నుండువారు వలువురు లేకుండుటయే కారణమని స్పష్టమగు చున్నది. అట్టిపక్షిణి, శాసనసభా ప్రవేశవాదము కనలే పడలివేయవలసియుండును. లేనియడల నిరాకరణమునువదలి, సహకారము నవలంబించెద మన వలయును. త్రిశంకుస్థగ్రమువలె సంతరాశమున నుండుటకు వీలుండదు. సహాయనిరాకరణము, ఎట్టి విజయము గాంచలేదని, జయోకరుగారి యుద్ధే శము. వీరి దృష్టిలో ప్రతిష్టంభనకొరకు శాసనసభల బ్రవేశించుట దోషము. అభయంకరుగారికి పద్ధతుల విషయమై పట్టు దలలేదు. నెహ్రూ ప్రభృతు లటులగాక, నిరాకరణోద్యమము జయముగాంచెననియు, నిరాకరణ సూత్రమువలననే గమ్యస్థానము జేరవలయుననియు, గోచుచున్నారు. ఇట్టి యభిప్రాయభేదము గలవారికి శాసనసభలలో జేరిన, నెటుల పొత్తుగుదురు? ఒకరొకదిక్కునకును, ఇకొకరు వేరొకదిక్కున కును లాగుచుండిన, ప్రజల మనోంభము తెలు లీ జేరును? దేశము శాసనసభాప్రవేశమును తిరస్కరించుననుటకు సందియములేదు. బర్మాలోగూడనత్యల్ప సంఖ్యాకులుమాత్రమే ఎన్నికలకు వోటుజేసిరి. రాబోవు ఎన్నికలను వెనుకటికన్న నెక్కుడు సంపూర్ణముగ బహిష్కరించుట కీమాటు ఏర్పాటుజేయ వచ్చునుగాని, ఎన్నికలలో పాల్గొనుటకు జనసామాన్యమేమాత్ర మంగీకరింపజాలదు. ఇతియగాక, ఒక సంవత్సరమంతయు, ఎన్నికల ధాధాంతముతో గడచిపోయిన, విలువగలకాలమంతయు వృధ యగును. జేశాభిప్రాయ మెటులున్నదో, నెహ్రూ ప్రభృతు లీసరికి గ్రహించియుండురు. గయలో మరల నీకొరమాలినప్రశ్ననుదెచ్చివెట్టి కాలమును వీరు వృధపుచ్చుక, స్వధర్మనిర్వహణమునకు ప్రజలను పురికొల్పి వారిని కార్యదీక్షాతత్పరుల జేయుటకు వలయు మార్గములను కాంగ్రెసుసభ వారన్నేపించుటకై, అవకాశము గలిగించుట శ్రేయస్కరము.

క్రితపార్లమెంటురథ

పార్లమెంటుసభలో మొన్నటిదినము సార్వభౌమిడిచ్చిన యుపన్యాసమునందు ఎన్నదగిన విషయములు గనుపింపవు. హిందూదేశమునుగూర్చి ముచ్చటయేలేదు. పనిలేనివారి దుఃఖమును నివారించుట కేయ సాధనములవలంబింపబడునో సూచితముగాలేదు. బ్రిటీషుసామ్రాజ్యము నెదుర్కొనిన ఇతరకఠినసమస్యల నెత్తుకొనలేదు. బోనార్లగారి ప్రసంగము ఆశను పురికొల్పదు. పార్లమెంటులగు శక్తల్వాలాగారు అగ్గదేశ వాణిజ్యసప్తమునకు కారణము గనుబట్టిరి. దేశమునకు వెలుపల తయారుజేసిన సంస్కరణవిధానమును హిందూదేశముపై జొప్పించుటచే ఈయనర్థము వాటిల్లెనని, వీరు నుడివిరి. ధనవంతుల ప్రాబల్యమున కనుకూలించుచు కార్మికుల నష్టజరుచెడి విధానమును వీరు ఖండించిరి. అగ్గదేశ విదేశపద్ధతిని, గ్రేకభువు విమర్శించెను. రుష్యా, తుర్కీ, జర్మనీలుగలసి, మిత్రమండలి కసాయము దెచ్చివెట్టునని వీరు హెచ్చరించిరి. అధినివేత రాజ్యములతో యోధింపనివిషయములలో, వారిసహాయము కోరగూడదని, వీరు నుండిలిందిరి. సాంఘికవాదులగు న్యూబోల్టుగారు లేచి, రాబోవు కార్మికవిప్లవమును చులకనజేయవలదనియు, రుష్యాను గుర్తించుట శ్రేయస్కర

మనియు, ప్రస్తుతపార్లమెంటుసభ మూఢులసభ బోలియున్నదనియు, బలికిరి. ఇంకొకరు వీరుసభనుండి వెడలిపోవలసినచ్చెను. ఇకముందునుండియు, పార్లమెంటుసభావ్యవహారములకు జీవకళ యుండునని తలంపవచ్చును.

అక్కడ, ఇక్కడ

సంయుక్తరాష్ట్ర శాసనసభలో జల్లాబోర్డుల విల్లులో సభ్యులు రాబిభక్తి ప్రమాణము గైకొనవలయునను సూచనను జొప్పించుటకు చేసిన ప్రయత్నములు విఫలములయ్యెను. మంత్రియగు చింతామణిగారే, ఈసూచనకు వ్యతిరేకముగముచ్చటించిరి. ఇట్టి ప్రమాణము గైకొనుట యవసరమగుచో, జల్లాబోర్డు సభ్యత్వమే యక్కరలేదని తాము సలహానిచ్చెదమని చింతామణిగారు నుడివిరి. ఈరాజధానిలో మాత్రము ఇట్టి చట్టమవసరమయ్యెను. మృనిసిపలు సంఘములపై దాడివెడలుట కిది ఎంతయు బనికవచ్చుచున్నది. స్వరాజ్య సంచాదనావశ్యకత నింకను బాగుగ నిరూపించుటకు మాత్రము ఇట్టి నిర్బంధము లెంతయు తోడ్పడుననుటకు సందియములేదు.

స్థానికవార్తలు

రెమింగటన్ ట్రైపుమెషిను నెం 7:—ఈ మెషిను గవర్నమెంటు వారి కులలో నుపయోగించబడని మెంటు పరిశీలక విభాగమున సెక్రటరీగారు యీ వారం గెట్టులో ప్రచురించిరి.

తిరువళ్ళిక్కేటి సంగీత సభ:—ఈసభయ జమాన్యమున బెంగళూరు నాగరత్నమ్మగారు నవంబరు 26 వతేది ఆదివారం సాయంత్రం 4-30 గంటలకు ట్రీపిక్టేను నెం 1 వంకటాచెట్టిగారి గృహమున, పాటకచ్చేరి జేసెదరు.

మద్రాసు వ్యవసాయశాఖా చారిత్రము:—ప్రచురణ సంఘాధికారి, పంపిన మద్రాసుగృహసాయశాఖాచారిత్రగ్రంథమును కృతజ్ఞతతో సమీక్షించితిమి. అందు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు కృతసాయశాఖాకై చేయుచున్న పరిశోధనయు, ఆశాఖ చేయుచున్న పరిశోధనయు విరివిపండినది.

మద్రాసు వాల్టాక్కు నాటకశాల:—నిన్న ఉదయం 11-30 గంటలకు వాల్టాక్కు నాటకశాలగోడ వడిపోయి, దాని క్రింద కన్నయ్యవాయుడు అను నాటకుని పోయెను. దొంగస్వామి అను నాటికి ఎక్కువ గాయములు తగులగా, పోలీసువారు జెనరల్ ఆఫీసరీకి తీసికొనిపోయిరి.

చింతాడిపేట సత్కాలక్షేత్రసభ: సుభద్రా కళ్యాణము కాలక్షేపము:—ఈ నెల 26 వ తేదీ సాయంత్రం 4 గంటలకు చింతాడిపేటలో ఆయామొదటిపిట్టలోనున్న (33 వ స్థానము) పునఃప్రేమ మహాలక్ష్మి బ్రహ్మశ్రీ పండిత శతగోపాచారిగారు (శ్రీ, రంగం) సుభద్రాకళ్యాణమును గూర్చి కాలక్షేపము గావించెదరు.

పండ్లనొప్పి:—పంజాబు పండ్లనొప్పి ఎందుకలనవచ్చునో కారణములను అనొప్పిని నివారించుటకు సాధనములను వెలుపుచు డాక్టరు హెచ్. వెంకటరావు ఎల్. ఎం. ఎస్. గారొక కరపత్రమును వ్రాసి ప్రకటించిసారు. ఎస్. ఎస్. పి. డెంటాల్ పార్సెల్, 247, చై నాబజారుపిట్ట - అనుచినునామాకు ఒక అర్థశాచితీనివెట్టి యుత్తరమువ్రాసిన కరపత్రములు ఉచితముగ పంపబడును.

గ్రంథస్వీకారము:—“హెండ్రెక్ రాజీయపుకెట్టి” యుక్తగ్రంథము మాకు విమర్శనార్థమంపబడినది. ఇది రా. బ. శే. గోపాలకృష్ణయ్య గారిచే రచింపబడినది. ఈగ్రంథమునందలి విషయములు గ్రంథసామమునకు తగినటులు అనువి. తీవ్రజన్మింపజూపి జాతీయసమస్యల నెటుల పరిశీలించి గ్రహించదలచిన ఈగ్రంథమును జమీనవచ్చును. స్వతంత్రుని ఇతిరపక్షములనూ పణము మిక్కుటముగ గనుపించును. జన్మింపజూచు రానురాను మార్పుకొందున్నది. అనుభవము గడిచిపోయెననియు నిజపండ్లములు పనికిగోరించుచున్నవి. ఈగ్రంథకర్త గారి యభిప్రాయములుగూడ జాతీయవాదమున కనుగుణముగ త్వరలో మార్పుకొనుగాక యని కోరెదము.

సార్వభౌముడు తొరచుట

అట్లే లియాలా తురవ్వులు గావించిన సైనిక చ
లు తాము మిత్రపక్షంకే ఇట్లు చేయమని చెప్పటకు అధికార

హిచ్. సి. జాన్.

ఎవడు స్తుత్యార్హత అతః పూజనీయమగునాచ్చి లంకను లో పటమాలన
సినిమారూపా ముగ పద్యించిరి.

దుంధుభినామ సం||రం మార్గశిర శుద్ధ|| ౭ శనివారము

ప్రబోధ

[పండిత బ్రహ్మరాజు సీతారామారావుగారు]

సీ॥ అమరవైరులకధానంతరంబున రామ భద్రుండు స్వతంత్రుడై పరగువాడు తనకొండుల దున్ని ధర్మరాజేయందు మాత్రీసామ్రాజీకి పశుసామ్రాజు శత్రునిగ్రహముఁ జేసి లలితగుణుండు పరిశీతు పట్టభద్రుడై వెలగువాడు శత్రువును నిన్ని జూమేజయుండు ధర్మ భాగంబు భుజిపించిఁ జెల్లువాడు

తే॥ గీ॥ భారతీయ తల్లి మాదము భావములను బూనియుండియో యట్టి సమ్మోద మిచ్చెడు గోరి భారతమాతను గొల్వడేయ్య శుభము చేసాము భారతసూర్యులారా॥

సీ॥ హిందూమతస్థానము లేఁ మైముండఁగా సరకుఁ దాడుకొడు సలుపువాడు స్వీయదేశము నుభయపీఠ నందఁడేయును దుండు రౌరవపురు లందునాడు మహాకాష్ఠ్య రాజ్యంబు మహిమ సాధిపించి శరీరవిల్లియైవాజివాడనాడు దిగ్విజయ మొచ్చి దిగ్విజయ శంఖంబు విజృంభతావుండు వెలఁగువాడు

తే॥ గీ॥ ప్రజల కెట్టి యాత్మసామంతు ప్రతియుండె నట్టి యాత్మసా మిత్వము మీ రాత్మఁ బూని భావింపమఁద గోరుముఁ బొలుపమఁడు పూజ్యులగులారా భారతపురుషులారా॥

సీ॥ అరులను కడలింపి యాకృష్ణరాయలు దిగ్విజయ సుభ మెల్లించునాడు కవులను వెలమొడ గలిపి నిన్ని కవితా శత్రుకి వివాహంబు సలుపువాడు తనపాలనంబున ధర్మంబు వెళ్ళుదు నాల్లుపాదంబుల నడపువాడు జాతీయవిద్యలు జాతీయకృషులును నిఖిలస్థలంబుల నిలుపువాడు

తే॥ గీ॥ నార్యసంకతి కేరీతి నాత్మలందు మాదము చేసాడె నట్టి సమ్మోదము కేరీదు గోరి మాన్విదేశంబును గొల్వడేయ్య దిగ్విజయలూఁ ఘోరభారతీయులారా॥

సీ॥ మనుమనది ముండు గనఁ బాన్మొలుండు భద్ర తిక్కన తైరులఁ జెల్లువాడు బాలచంద్రుండు మేటి పల్నాటిఁజూచున కాన్యంబుతోఁ బోయి పలుపువాడు ఆంధ్రపురుషుల యుజ్జ్వలఁ ఘోరశత్రు జనులను నెదిరించి వెలఁగువాడు శ్రీరామయ్య రుద్రాంబు కృష్ణులు మెచ్చి దే శ్రీదోహలకు శ్రీ సలుపువాడు

తే॥ గీ॥ ఎట్టిమానేకమును బూని యెనుగినాతో యట్టియానేక మిచ్చుదు నాత్మలందుఁ దాన్వి పనిసే యుండే పలుకుట వహించి భక్తిఁ జూలూఁ భాగవతసయలారా॥

సీ॥ భక్తిస్వయంప్రసాదప్రసాదపరిపూర్ణ కలఁవో శ్రీమదున్నాచలక్షి భలమార్గ రక్షకు భలబంధనక్షియా తిక్కరాధంబిదోధంధక్షి అనంతసప్తమతాదాంగారత దీపికభారతజగత్తి పరమాకార్యకార్య కరణదక్షిణతం రుద్రభాసితమహాశక్తియంతి

తే॥ గీ॥ గతిగ, శతమాత్రుల నాకం గంతంబులఁ దాన్వి, పనిసేయుండే పలుకుటను బూని కురుము చేసామునామకు మృత్యులారా పూజ్యులగులారా భారతపురుషులారా॥

పాల - హిస్సారు

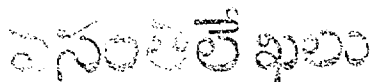
[చిల్లరిగె శ్రీనివాసరావుగారు] ర గ క

అదే గోలకొండయని + యంతంబు గనుగొనఁగ నరికితి మోటూరు + యానమన నోకనాడు చుట్టు సోదరి గట్టు + శోకంబు నోకాన్వ నట్టుఁడును 'పాల' + నిట్టూర్పులానగజూచు నియలు సింగారములు + శిథిలమై మెదొరగ జరులైన వైశ్యులు + భారంబు మెకెగనె ప్రక్క మత్స్యకాహి + పతుల యెప్పుల దాచి నిక్కి గోరిననము + నిలిచి కావలియండి ఎరు కీకట్టడు + లేమిసార్థక మంచు ప్రేమచున్నది కాకి + మైగుచ్చుటము తెక్కి అందముగ మాకొకెక + యమరయ్యుని చాల నిండ నేయకుమందు + నీకు లగ్న సామ్రాము కూలె కత్తుపాల + జోటిభాగ్యము చాల ధూళిలో గలనెనా + బోర్లగు మదియెల్ల పసిట జలకంబుల + పద్మావతలలో కన్నీడు కాయమను + కప్పలిచ్చుదు శుభు యువతికంతి తిరుగు + నువ్వానవములను కోడిత్రాయలు స్వేచ్ఛ + శ్రువచ్చుచు నాడెడుకు నుల్లూకు లయ్యారె + శోభిల్లు దైవై తొండై లెనవెక్కుచును + తూగి రేల లాడించు కొండవై నోకమూల + నుండే పున్నపు కోన రామ నానూగారి + రాతిగోడలభాన ఆబంధిభానచే + నాంధ్రవృన్దయముగరగె

బంధుదయ గోపన్న + భాగవతుల కెన్న భక్తియై గోపన్న + భక్తియై తానీవ భరలోన చెఁసాల + భర్మమున నెహబాడు నిశ్చరణచిన్నా మై + నిలిచి చీటికొట్టు ఓడవభక్తుడా! + గోపన్న యాకట్టు గొప్పగోరిల్ని + గొంతెత్తి యెడ్డంగ చిన్నచీటికొట్టు + చిన్నవత్సవత్సవము నినులైదు నేయంగ + నిలిచె నిల తానీవ గామచంద్రులీల + భూమి నె తొ కమామ కూలికంజము గూలె + కూలగోసినవాడు కూడ కూలిపోయె + కూలడై మరునాడు మొలచిదై ఘోరిని + కీచితో నిత్యవరు భైరవాచారేత + కలిసి యిటులండెవరు రామభక్తులు గాఁ + రాజ్యముండెవరు ప్రజలపూర్వయాము మీను + ప్రాసాదమందించు గాంధి రీడింతులను + జ్ఞాంకము చేసెవరు వారలును మొలలెనె + వసుధ నె నిత్యవరు తనదేవుడు నిత్య + ధనమెల్ల గోపన్న తనదేవుడు శివై + జనులును గాంధ్యుని వీరదీక్షలుకూడ వైరులను ధన్యులను చేసివారిని నేను + చి.తింప దొడగిరి ఆంధ్రలోకము కిన్ను + దేతిపునృస్థానమై యంతెకవు ఓకగురు! + యనగ నది యుష్మాంక వైశ్యులను బాసి + వైశ్యులనును బొంది పొడనానె గిరిబాల + పొలుపార నామందు చుట్టుకొట్టెల వెల్ల + కృష్ణియంతం బెంతో చూడచూడఁగ న్నపు + బోధ్యులుగా మార భూకంఠమునై + పొలుపారు నాకెక్కి తాలి యాడెదరీతి + భూభరము గన్పించె కాంత్యస్త్రము గట్టి + కాయ మనీర మంచు కాంతధర్మంబును + కాటిచెక్కుగ బూనె తాండ మయడవై + యావార్త నెరిగింత తిరిగి మోటూరువై + మరతిమి యంటికిని ముందుగా వామట + ముట్టుపరమంతు విని మది కెంతో ప్రవతంబు + మోర్చులను సత్తి.

సంస్కరణము

ఉ॥ నేటికి వత్సరద్యమును నిండెను తిప్పతికాశ్రమి యాంధ్రదేశే కాటవికాయచిచ్చిడి బలానుకవైపుంబుఁ జొచ్చి నా నాటికి దుఃఖవేదన విశాశవయ్యెందుట ముని మానసో ద్ధామన మాచరింపఁజనె తత్సతే ప్రాక్షకకర్మబంధముల్॥ చంద్రిలచియంతెయ్యమున కల్లశీలెన్ హృదయంబు; బాన్మధా రణప్రహంకంకెన్నుం; స్వరము కృపించె; యెంతదేనా మే కొలదియె నీకవిత్వముధ గ్రోలివారలకే విచార మిట్టులనిపరీకమానెడఁ గుంకనుఁ గు దరె నీదుపుత్రుల్॥ కా॥ సర్వరూపానునంటివో, హరినివాసంబుకొ గనబోతివో, భగ్గంజాడఁ (గ్రోకట్టితివో, ఆ బ్రాహ్మిన్ శరీరవో, దుర్గావాగముఁ గాంచఁబోయితివో యేదోపుణ్యభాగంబుకే మార్గంబున గనియుండవచ్చుననవచ్చుకాదెమాబోట్టుకున్॥ సీ॥ శక్తిభుటకవనము సత్పివాడవ జేవతాక్రవర్తి సంస్థాన ముండు॥ ఆకుధారాకవిత్వదంబుఁజూపివాఁ డవేకిరమా నాభునెనుట॥ అష్టాధానంపు కవ్వంబుఁడెన్నితే యరగభూ మంబుపే గోలగమున॥ శకభద్రాన విధాన చాతుర్యముల బూతలే శతానుండుండెరునందు॥ తే॥ గీ॥ నీవు వ్రాసినపు సుకావీశ మెల్లఁ జదివినిపించినాడవే సత్త విల్లె॥ అఖిలజగదంబుకీ యాజ్ఞాపహం॥ ధర్మపక్షి దుర్గా నన్నిధానమున॥ సీ॥ తనయాస్త్రుతిపద్యతతి మించెని యిండుఁ దెల్పింపలేదె య రాంబు; తనవ వర్ణాలంకృతిని మించెని కైశల దాల్చిడేవా హరి మురస్థలమునందు॥ గంగాభవభంకరమందు రుద్రుండు తలఁదాల్చి డేవితార్పుంబు తనదునాగాటి మించెని చతు ర్ముఖు డాలింపఁచే యవనాగ్రములను॥ గీ॥ తనను నన్నిడి యెట్టిని దివము లుంటి॥ జగతినిన్నంపుకార్యంబు సఫలమయ్యె॥ నింక నానాంకపీఠ మలంకరింపు॥ మనెడిదుర్గ వాక్యము వింటినా మహాత్ము॥ గీ॥ సౌఖ్యమే నిన్ను పంచప్రాణములవోలె, కనికట్టికృష్ణభూకాంతుననను, నేనుమే నుఁచితాశ్రీ నాశులైన వాగమహాసనాది సత్కృపులకెల్ల, గురుతినిచేసిన్న గురుకులబ్రహ్మయశాశ్రమి పాణినీయాగ్రాధతిథిఁ జూచి, తువియింపు జని నీచకాళ్ల వైఁ బడినాడె కివ్యక్రశిష్యుడో కృష్ణశిష్య॥ గీ॥ వీంద్రసంస్థానవిద్యక్తి వీక్యగుండు, కుట్రం దర్పమామర్యాద, జూపినా, డ్రెవిన్నుఁ గోతెనువారల నేమిలంపు గాననీకెండు లోపలు గలుగఁబోదు॥ గీ॥ చచ్చిన్నరంబునందండి సకలసౌఖ్య, బాలమును గాంచుదుఁ టయే సత్సమైక, దీక్షరాజ్ఞి శోకనవీకవానా, ముద్దుల గూల్చుచుండ నెట్లోర్వమయ్య॥ గీ॥ యజ్ఞభాగంబులం గాంచి యమరనాభు నుర్యజులకు వర్తంబు లానగునట్లు॥ వానిగఱుఁ డహానీవు మృపార్థవను గ్రహింక నుకవతాకృష్టి కర్మింపుమయ్య॥ గీ॥ 'మూర్తరాట్మబృహదాను మె మోరియ'ల్ల॥ మూజసహకారు + త్కృత్తిమాన మురచి, ముబ్బరావని గోరవనాచకముగ నేలు నూటపదార్థ నర్పించురంట॥ గీ॥ కలరు బుద్ధిచుకుట నాటకప్రదర్శ॥ నాదికార్యధరంభద లార్యహితులు॥ కిష్కంబును, నీకు యత్నంబు నేయునెడల వారు సకలకర్మలేక చేయవలెన్దొ॥ గీ॥ బ్రతికేసన్నాదు తోచినచక్కలూరు॥ తిచ్చినిన్నర్థిఁబూజించి రిచ్చు డాను॥ కృతము వదిలిపోయె తలఁపనేకలఁదన నీ బ్రతుంబమునకె నిధి నేకరింప॥ గీ॥ ఆంధ్రసంస్థానరంగంబులందు కరక॥ ధాననాట కారంశసందర్శ ములను॥ "మాగురుడమాధభ"వను ప్రేమానుబంధ॥ మేమి నీకంశమునకె గావించె చేలు॥ గీ॥ ప్రశయ కాలమువాక నిగ్రంధరాజ॥ సమితి నిలుచును ధరణి నాచంద్రతార॥ కము నీకీర్తివెన్నల గాయుచుండు నేమి లోపలు నీకుఁ గన్పించె చెవును॥ వేంకటేశేశ్వర్యుల్లు॥

పియమిత్రమా!

1

అయ్యో !

చి త్తగింపుఁడు

[విషయము లపూర్వములా, కాదో, హాస్య మున్నదో లేదో, ఆసభ్యులు మూర్ఖము వ్రాయనిమాట సత్యమే! విషయ, సర్వ విప్లవకరింపవలసిన యగత్యము కనబడదు. పాఠకులకు వినునపుట్టున జ్ఞాచిత్యవిచారము లేకుండ దాడినజే నాడుట కర కాశరము. చెప్పినజే చెప్పట చేతగానితనము కాకుండ సుశ్రుతిస్వార్థయా వేతమును, బుద్ధి యనుకల్పముచే విగించి, జ్ఞాచిత్యము పోషించివ్రాయవలెను. ఎంతవల కగత్యమో యంతదే చెప్పవలెను. సాంఘికమతలేదాంతవిషయములు నావి చింతక పుటలు. ఆయినను గ్రహముగా నీమిత్రునివాక్యము లనుసరించి వాయుటకుఁ బ్రయత్నింపదను. నేను విచారింపజేసిన గాను. సాండిత్యము లేదు. “నుకు తక్కున. ఎత్తు లెక్కున”యను నా మిత్రులమాట సత్యము].

2

అయ్యో !

మీరు కొన్ని కష్టములు కష్టముల నుండి విడిచి వ్రాయుచున్నారు. లైలువాబ్బయ్య మునుగూర్చిన వాస్తవములో “అల్లికి మగడ” సంగ్రహము పేరుపెట్టిన దాకే పించివారు. పెట్టము దట్ట సాగ్రంధమున కట్టిపేరు తగినది యుండితిని గాని తరువాత నది కన్యకాకౌముగ నున్నట్లు విని విచారించితిని ఇంచుమించుమాద్రుష్టిలో నది కన్యక మారుచున్నాను. చున్ని ఉపదేశము.

၆၃၁

శ్రీ, కె. ము.

మాకు దోషమును సూరియి ఖండించుటే ప్రధానవిషయము కాని, దోషిని ఖండించుట కాదు. దోషమువై ననచ్యాయము కాని దోషివై గాదు. ఇట్టికృష్ణే నేను కూడ జేయుచున్నాను. చేసినవారు విడుదలైనను, శ్రేయస్సు లైనను, కరుణలైనను, నేనైనను, దోషములనే నిందించుట మాధర్మ్యము కాని దోషిని కాదు. దోషి లేనిది దోష ముండజాలదు. ఒక నేళ నున్న నది ఖండించినది బోధనని కాదు. కౌత్స దోష మున్నయెడల నది యొకకన్నికసాగ్రమున కంటింటి దోషమును ఖండించుచున్నాము. అట్టిదోష మున్నవారు ఎప్పుడు లైనను దోషమును నశరించుకొందు రని మాచూలేయముకాన పృథ్వీ దూషించుట మామతము కాదు. మీదోషమును మీరు గ్రహించి నశరించుకొను మని ప్రానినందులకు సహృదయములు.

3

అయ్యో! మీరు ప్రాసేన లై అచాబ్ధయివ్యాసమునందు
పుస్తకములవర్తకునిచే నడిపించిన “కళహస్తీదేవు” చాలాశ్లోక
గణకలగ నున్నది. ఆ కేర మొందించినవా యన్నను మీ రట్లు
ప్రాయుటవలన కేమిలాభము కలిగినో యూహింపలేకున్నా
ము. దోషి తివదోషమును సడలించుకొనవలె నని బుద్ధి పుట్టు
నట్లు నిండు యుండవలసినకాని, మీ ప్రాతలపై నాగ్రహము
కలిగి మఱితదోషము నొనరించునట్లు ప్రాయుట కళ కాసే
రదు భోజ్యము నాదు. విద్యాధికుండకునొక యాదకుండ చేకూర
ణమునో యొనరించిన యొకపాఠబాటు నింత విపరీతముగ వ్యా
ఖ్యచేయుటవలన మీకుండ దప్పక కృష్ణా గుంటూరు నుండలముల
తెగివులలో నొకమండలమునం దభిమాన మున్న దనియో, తెడ
వండలమున కాగ్రహమును రకలుకొల్పిత రని యు నమ్ము
చున్నాము. మీకాలము నింతకంటె సన్నిహితంగా మొనర్చుట
కేర్తు లేదా? మీ నీచకాశ్యము నింతకంటె గౌరవింప నవ
సరములేదు.

చి త్తగింపుఁడు

గుండ్ల తోటేశ్వరము.

[కవ్యాసములో వ్యక్తి యున్నట్లు కాని, ఆ వ్యక్తి నెఱిగి
కాని, వ్యక్తిని నిందింపవలె నని కాని నీచోద్దేశముతో వ్రాయ
లేదు. వ్యక్తి లేనపుడు దోషమే లేదు. కాని వ్యక్తిని గురించి
దోష మున్నదే వ్రాసియుండవచ్చును. కొందఱు దౌర్జన్యర
హిత మైన యనవోచువాదల మని చెప్పుదు గ్రంథములు వ్రాసి
వానికి జెడ్డనామము లుంచి యుద్ధమమును పాడుచేసి ధనవం
తు లగుచున్నార వారు చెప్పెడి దోషటి చేసిడి దోషటి. ఇది
మనము తోరడగని విషయము. ఇందులో మండలములకు మండ
లములకు, నగరములకు నగరములకు, దగవులపడి యొకమత్య
భావమును, జెడగొట్టుకొనుచున్నాడు. ఇదియుం బ్రస్తుతావస
లో గోరడగిన విషయము కాదు. అందువలన వానిని
మాటచి తమని తోచి నట్లు గర్హించితిమి.
ఎ.తవారి కైన లోపము లుండును. లోపమును దెలిపివచ్చుదు సవ
రించుకొనట బుద్ధిమంతులలక్షణము. మేము వ్యక్తి తదోప
మును జేతమునకే సంక్రమింపజేసి యుంటిమి. కాని మండలాభి
మానము లేదు. “బడాయి-డాయి” తగవులలో మేము తటస్థు
లము. వివస దోషి వ్యక్తిదూషణ మున్నట్లు తలంచినను వారి
మిత్రులు తలంచినను సమానమే! అట్లు తలంచినవారికి మూమన్న
ల సమర్పించుచున్నాము. దోషివై మాసానుభూతి వారిమిత్రు
లకంటె నధికమనియు, వ్యక్తితముగ దోషము నిరూపించినట్లు
తలంచినవారి కట్టిది లేదనియు, నన్ను ప్రమాద మనియు మనని
చేయుచున్నాము.

4

అయ్యో! మీరు వ్రాసిన “శ్రీశాధుపాత్రు”ల సంఖ్య
వణము పునోపాదముగ నున్నది. కాని మీరింకను వ్రాయవలసి
నది విడిచితిరని నమ్ముచున్నాను. మీరు దైవము దీర్ఘాయువు
నిచ్చునాకా!

చి త్తగింపుఁడు

(సంగీతము తెలియలేదు)

5

అయ్యా! మీ రాహారసంస్కరణవిషయములో వ్రా
సినవిషయములు చక్కగ నున్నవి. కాని లక్ష్మీసంగమము,
శ్రీనాథావతారనామాకల్యుల సంభాషణము, బిరగుల ప్రమాదము
మొదలగు విషయములపై వ్రాసిన విషయములం జూచిన కవు
లును, రాజులును గొందఱి దిద్దుట విక్రియి యగ్రహణకు లై
యున్నారు. మీపై నాటకములు వ్రాయుచున్నారు. ప్రత్యుత్త
రములు వ్రాయఁబోవుచున్నారు. మీతెలులు రుద్రచ్ఛేద మను
చున్నారు.

చి త్తగింపుఁడు,

గా. సూ. శ.

సంతోషము! సంతోషము! ఒకసారి యొకరూంట్లము
కవి వ్రాసిన నిందాగర్భకావ్యమును జూచి యొకడు నీవు నన్నే
నిందించితివి అని యాతనివై నభియోగము తెచ్చెడు. విచారణ
సమయమునందు శ్వాయాధిపతి కవి నేమందునని ఆడుగ నాటె
దోకవట్టై తీసి నూలుబాబులను శ్వాయాధిపతి కెచ్చెడు. ఆ
నూలుబాబులు వ్రాసినవారను గవిని “నీ వే నన్ను నిందిం
చితివి” అని వ్రాసియుండిరట. శ్వాయాధిపతి సంఘములో
నిలకనుండికి గల దోషమును గర్హించి, స్వభావనీర్దమగ వ్రాసిన

[హం ప్రసాదశాస్త్రిగారి వ్యాసమునకు తెలుగు]

నాటకములయందు స్త్రీలను బ్రదర్శించుపద్ధతి

కాలిదాసు కావ్యములయందు దొర వధముగను నాటకము
యందు నరసింహక చిరముగను శ్రీలను బ్రదర్శించియున్నాడు.
కృంగారస మీయిన కవనమందు పొంగి పొరలుచుండును.
“వరమ మూర్ఖుడగు కాలిదాసు విద్వాంసురాలగు భార్యవలన
దిట్టునిని పిరిగియై దిగుచును ఒక మహాపుత్రుని యనుగ్రహ
మువలన సరస్వతీదేవి నారాధించెను. తొంత కాలమునకు సరస్వతీ
దేవి శ్రుత్యమై నీవు మహావి వాదువని వరమొసంగెను. వెం
టనే కాలిదాసు సరస్వతీ ప్రసమానకు గడంగెను. కాని పాథా
రణముగ కవులు శ్రీలను షర్ణించునటుల కాలిదాసు రెల మొద
లకొని పాదములవరకును సరస్వతీదేవిని వర్ణించెను. అందువలన
సరస్వతీదేవి కాగనాము గలిగి వేశ్యను షర్ణించునటుల నారూప
మును వర్ణించెను. కాని దేశతలను షర్ణించుట నీకు దెలియదు.
కావున నీవు కృంగారసని వినుమని కేసించి యంతర్ధానమాయె
ను. ఈ పాదమునకు బ్రాచీనముగ కాలిదాసు కుమార

ప్రాతిభ మెచ్చి యభియోగము కొట్టివేసెనట. మాకు నీయదృష్టము కట్టేసిది. పలువురు మేము గర్హించిన దోషములు తమ్ముడికించి వ్రాసినవని వ్రాయటవలన ధన్యము. ఇందట వందకు దోషములు కల్పింపఁగలిగిన యాత్మవిశ్వాసము కలుగుచున్నది. మే మెల్లప్పుడును దోషములనే గర్హించుచున్నాము. ఎవ్వరికి సరి పోవు టోపీలను వారు ధరించెదరు. దానికి మేము చేయవలసినది లేదు. ఒక్క పిషయము మాత్రము రూఢిగాఁ జెప్పుగలము. దోషులు లేమి దోషములఁ దొలగించుకొనినచో నిత మాత్రేబలలో వారయిలు సుండదు.

వారు వ్రాయునాటకములకు, ప్రత్యుత్తరములకు భయపడవలసిన పనిలేదు. అన్యమావణము లేపురి వారేతిరుగమావణ మొనరించుట పాండిత్యమా కవిత్వమా ప్రభుత్వమా? గజ్జాట్టి బోగమాట యాడుచుండగా నొరు తమైన ననుకొందులని సందియముండెన నాచేత్య యొక్కయడుగు వేయఁగలదా? ఈ వ్రాతలు వ్రాయువారు కూడ దా మేదియో వ్రాయఁగల మనియే యారంభించెదరు. కొందఱు కడుపుకట్టుకైకి వ్రాయుదురు. ఎట్లు వ్రాసిన వారైనను భగవంతునియందు దృష్టియుంచి, దోషకంటె దోషమును గర్హించునా రైనఁ బ్రమాదము లేదు. మేము మాత్ర క్తికొలది యీజని నెరివేర్చుదలంచి వ్రాయుచున్నాము. మేము వ్యక్తిమావణము లేపంద వ్రాసునలెననియే మాసంపూర్ణ ప్రయత్నము. కొన్ని ప్రమాదములు, కొన్ని తాత్కాలికసన్నివేశములు, కొన్ని యదవియొసరిక సముద్రపుటలపై వంటి వ్రాతలు నుండవచ్చును. ఒక సాని మే మొక హోస్టలులో నివసించుచుండఁగా నొకకవి యొకకథ వ్రాసెను. అందొక కల్పితకావ్యమును వ్రాసెను. కథ పత్రికలోఁ బడినది. ఆ కవికడ కొకవ్యక్తి వచ్చెను. ఆవ్యక్తిఁ గవి యెఱుఁగఁడు. కవిని వ్యక్తి యెఱుఁగఁడు. కాని కథలో నున్న కల్పితకావ్యమును, కథలోఁ గొంతభాగమును వ్యక్తికి సంబంధించి యుండెను. ఇంటి పేరుకుండ సరిపోయినది. మే మాశ్చర్యపడితిమి. వ్యక్తియే తన్నుఁ గాని, తననామము కాని, తనకథ కానీ, కవి యెఱుఁగఁ దని యంగీకరించెను. ఇట్టి ప్రమాదములు కొన్ని లేటప్పడుచుండును. కావున నెవ్వరైన నీలేఖలలోఁ దమ్ము దూషించితి మని దురభిప్రాయపడి ముఖ్యునిందించినను మేము వానికి బ్రత్యుత్తరము లియ్యము. వారు మా లేఖలయందు నిరూపించిన దోషము లొనరించి నినియే గాక - వా రొదోషములను విడనాడఁ కష్టపడనివారిని మాత్రము గ్రహించి జాలినొందెదము.

మిత్రము! వైవిధ్యముగా లోక మున్నది. ఈవిధముగా నే నున్నాను. ఎట్లుయినను లేఖ ఇంటికినుండి శ్రద్ధగా వ్రాయటకుఁ బ్రయత్నించెదను. ఉన్నతము లగువలంపుట గలుగుగ్రంథముల పఠించి మనదేశము, భాష, జాతి, వీనికి శ్రేయమును కలుగఁగల నని పరమేశ్వరు నమ్మి వ్రాసెదను. ఆంధ్రపత్రికాధిపతులయను గ్రహమున నింతకంటె వాచిత్యవైసంకలము మంచిసేవ నేయఁ బూనుకొందును. లోపములను మన్నించి మిత్రులును, శత్రువులు ను, పౌరులును, నీవునునూడె సామభూతితో సాయపడి యుంచి “సలహా” నిచ్చి యాదరించెద రని నమ్ముచున్నాను. దయ యింపుము.

నీ ప్రియమిత్రుడు

వసంతకుడు.

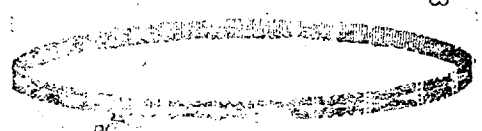
శకుంతల తల్లి యిష్టమొనర్చుచు, కల్లి యాపనను మరయొక యిష్ట యామెను దొరుకుచుండెను. ఆమెను నుసారముగా మేమియన చెలిమను. చిట్టకు నిద్రిబోయుట పుష్పములు గల యాటమొదలగు నాశ్రమకార్యములకుండు నిరుగ్నమై యుండెను. ఈమె మాళికిన బోలిన నుచుకర గాను. ఊర్వి వంటి ప్రాభవముకాదు. అందువలననే కాలికి ను మృగభాముననే శకుంతలను రాజుకు ప్రతిఫలముల జూపించెను. నది చిట్టకు నీగు బోయినప్పు డొకమారును ద్రవలపైలవల నడలించు నప్పుడు చిటని డెట్టి నురియోమానిను క్షుభర భయములకల విలపించుచున్నదిని మూడవమారును జూపించెను. పెంటనే రాజునునుడ తకుంతల కిచ్చించిన మొట్టిమొదటనే శకుంతలను రాజు ద్వేషముచూచున యెవల నామె కదలక మెదలక గూర్చుండిరి. అందులకు శకుంతలను ప్రేమియుగ రాజునకు జూపించెను. మాళికిను, ఊర్విని ప్రభువునకునే నాయకులకు జూపించెను. ఏలయున, వారు రాజును చూచినంతమాత్రముననే భయపడునారు గాని కాలిదానునకు చెలియును.

అందమైన నగలు! మిగుల చక్క-దనమైన పనితనము!! వెల సులభము!!! మోసమనుభయమే లేదు!

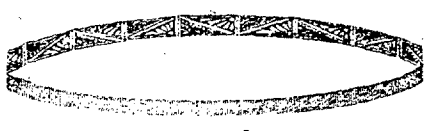
ముఖ్యమైన గమనింపు:—మావద్దనుండి తీసిన పనగమైనను ఎప్పుడు వాపసు చేసినప్పటికిన్ని అప్పుడు దానికి దిగువ కనబడినట్లు క్రయమును వాపసు చేసినము

గట్టి బంగారుగాజులు జత

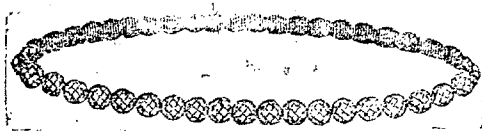
గట్టి బంగారు ఉంగరములు

నెం. 102.

నెం. 103.

నెం. 104.

నెం. 105.

నెం. 1.

నెం. 2.

నెం. 3.

ధర. రూ. 7-8-0.

ధర. రూ. 6-8-0.

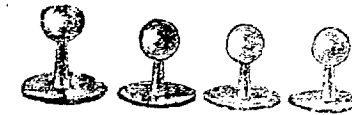
ధర. రూ. 7-8-0.

వాపసు వైకము రూ. 5-0-0 వాపసు వైకము రూ. 4-8-0 వాపసు వైకము రూ. 5-0-0 బంగారు బల్తాసులు. బంగారు చంద్రబల్తాసులు.

4 1/2	అంగులము	చుట్టుకొలత	రూ. 18-0-0	జత 1-3	వాపసు వైకము	రూ. 12-0-0
5	"	"	రూ. 20-0-0	"	"	రూ. 14-0-0
5 1/2	"	"	రూ. 22-0-0	"	"	రూ. 16-0-0
6	"	"	రూ. 24-0-0	"	"	రూ. 18-0-0
6 1/2	"	"	రూ. 26-0-0	"	"	రూ. 20-0-0
7	"	"	రూ. 28-0-0	"	"	రూ. 22-0-0

4 1/2	అంగులము	చుట్టుకొలత	రూ. 18-0-0	జత 1-3	వాపసు వైకము	రూ. 12-0-0
5	"	"	రూ. 20-0-0	"	"	రూ. 14-0-0
5 1/2	"	"	రూ. 22-0-0	"	"	రూ. 16-0-0
6	"	"	రూ. 24-0-0	"	"	రూ. 18-0-0
6 1/2	"	"	రూ. 26-0-0	"	"	రూ. 20-0-0
7	"	"	రూ. 28-0-0	"	"	రూ. 22-0-0

రాళ్లు చెక్కిన బంగారు ఉంగరములు

నెం. 281.

జత 1-3 ధర రూ. 7-8-0 వాపసు వైకము రూ. 5-0-0

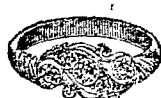
నెం. 282.

జత 1-3 రూ. 9-8-0 వాపసు వైకము రూ. 6-0-0

రాళ్లు చెక్కిన బంగారు దుద్దులు జత

నెం. 52.

నెం. 51.

నెం. 53.

పట్టుకొలత ధర రూ. 27-8-0 వాపసు వైకము రూ. 17-8-0
చుట్టుకొలత " రూ. 25-0-0 " రూ. 17-8-0

(పెరిఫోన్ నెం 1048)

నెం. 1.

నెం 1 పువ్వురాగము ధర రూ. 25-0-0 వాపసు వైకము రూ. 15-0-0
" చుట్టుకొలత " రూ. 30-0-0 " రూ. 20-0-0

నెం. 61.

ధర రూ. 25-0-0 వాపసు వైకము రూ. 15-0-0
" చుట్టుకొలత " రూ. 30-0-0 " రూ. 20-0-0

నెం. 2.

ధర రూ. 25-0-0 వాపసు వైకము రూ. 15-0-0
" చుట్టుకొలత " రూ. 30-0-0 " రూ. 20-0-0

హిరాలాల్ అండు మోతీలాల్ ఫాన్సి నగలవర్తకులు, నెం 126 సాహుకారువేట, మదరాసు.

నిర్మాణసాధన

(స్టాండర్డు బేరరు)

మనలో మనకు నమ్మకముండవలెను. మనకేళమునందు ను ఆదేశముయొక్క ఉన్నతాదర్శమునందు, నమ్మకముండవలెను. దానియొక్క చారిత్రమునందు, దిగ్విజయమునందు ను నమ్మకముండవలెను. మనలో నట్టి నమ్మకము నాటకానికి పోయి, ఆ ప్రకారము కార్యచరణకు గడింగితిమేని మనకు మన స్వరాజ్యము తప్పక వచ్చును.

స్వేచ్ఛగానుండవలెనని యిచ్చుచునగుదు. అనిసంపాదింపబడు మనమే అన్ని పనులను జేయవలెను. మనకు స్వరాజ్యము నెరుగు యుద్ధబాలయ, అగ్రరాజ్యముకావలెనకాంత మనలోనుండియే రావలయును. ఫలితమును మనలోనుండియే రావలెను. ఆకాంతగాని, ఫలితముగాని మన తపస్సుయొక్క రూపములే. స్వయంసాహాయ్యమే మనధర్మముగ నుండవలెను. ఆత్మజ్ఞానమే మనకు మార్గదీపకముగను, జ్ఞానమాలముగను నుండవలెను. ఏ ఆదర్శముగాని కార్యక్రమముగాని, మనజీవితమును హృదయమును ప్రచురితం ననుసరింప నక్కరలేదు. ఆత్మయే మన జీవితముల ద్వారా యేదియోయొక యిష్టము వచ్చిన రూపమును చాల్చును. ఇప్పుడేదంటే సోమరితనమునకు గాని అలక్ష్యమునకుగాని, అగ్రాధిపతి గమ్యాముగానిబలమును విస్తరింపజేయుటకు గాని ఆవకాశములేదు. ఆత్మప్రబోధము గాంచి కాంతముతో, ఆత్మచింత గల్గి అదివ్యశక్తి విజృంభింపజేయుటయే గాఢమైనది. తన్మూలముగ నే కష్టముల నన్నింటిని తరించి సరాసరి స్వరాజ్యస్వర్గమును జేరుదుము.

అకారణముగ భావోద్వేగము గల్గి ఒక్కొక్కసారి భావైక్యతలోను, తత్వమునందును, జీవితమునందును కొంతమార్పు గలిగించును. కాని అట్టి అచేతరంగములు వచ్చినపుడు మనస్సులు సంపూర్ణ, హృదయపూర్వకముగ ముప్పొంగుట నిర్దేశముననుగుణ, ఆయలు అంతటియొక్కముతో చాలకాలముండవలెను. ఒకమానవుడుగాని, జాతిగాని తనంతట తాను స్వయముగనిల్చుకొని హృదయభావములనుకలెలను త్రొక్కుకొనకు అధికంతునియనుగ్రహమోతే ఒక మహాత్ముని నాచుకత్వమో మార్గదర్శకముగ నుండవలెను.

జేతము తన దివ్యాధి మను బొందుటకు పరామేషితమండ స్వయంసాహాయ్యముతో మందుకుడవని క్షయించుకొనవలెను. తనకుగల దివ్యాత్మజ్ఞానమును బలమును ప్రబోధముగాంచవలెను. అవి తెలుసు జీవనములో నిత్యమును సత్కర్మాపములతో, త్రైవిక్రమ ప్రత్యక్షమగుచుండవలెను. మనయొక్క జాతీయాదర్శము పరబోధమునకు జెందిన అత్యుత్తమ దశయే గానెరదు. మనకు పరబోధ మోతమును బొందుటకు గాని, మానవతీతముగ అత్యుత్తమ కార్యముజేయునదేజేతముతో గానియొందలేదు. మనము చేయవలసిన అత్యుత్తమకార్య, ఆత్మసాక్షాత్కారమునను, ఆత్మజీవితమనునను బొందుటయే. మన జేత మంతయును ఆత్మ సాక్షాత్కారమును

బొందవలయును. మనలో నిద్రాణములేయున్నది శక్తి శక్తిలన్నియును ప్రబోధముగాంచవలయును. అందులకు మనము ఆత్మ సమర్థుల జీవితమును జీవింపవలయును. నిర్మాణసాధనమును జాతీయమార్గములపై గాంచి భారతదేశము జాతి స్వాతంత్ర్యమును బొందవలయును.

నిజమైన పరమార్థజ్ఞ మెప్పుడును నిర్మాణశక్తి గల్గియుండును. భారతదేశము పరమార్థశక్తియునై తన జీవితవిజ్ఞానము సాధారణజీవితానినందును పారితోషికమునటకు విజితము. భారతదేశము ఆత్మజ్ఞానమును జీవితజ్ఞానమును సందోగముజేసెను. గొప్పగొప్పభావములగల్గి సారస్వతమునకుకలెలను సృష్టించి నూతనముగ సంఘమును సృష్టించెను. పురాతన భారతము స్వయముగ పరిపాలించుకొనదు విదేశములమీదికి బోయి దేశములను నాగరకులను జయించెను. మనము పురాతనవైభవమును పునరుద్ధరింపవలయును. భావమునందు నిజముగ పోయిన దేవులును లేదు. పురాతనభావము, మహాజీవితము, నిర్మాణ విజ్ఞానము కొంతకాలము మానవమైన మాత్రముదాల్చెను. ఆమహాశక్తి, మూల, మూల వైశిశ్యం శృంఖలముల త్రెంతుకొని, సత్త్వమును జీవితమునందు ప్రకటింపవలయును. ఆత్మజ్ఞానమును, ఆత్మసాక్షాత్కారమును లేక పోవుట చేత మన జాతీయసాధనమార్గము తిమిరావృత మయ్యెను. ఏమిచెప్పినను చేసిన భావించినను దృష్టిశక్తిలోపము ప్రకటింపగును. జాతీయభివృద్ధికిని పురోగమమునకును ముఖ్యముగ జాతీయోత్కృష్ట పునఃప్రబోధముగాంచవలయును. మన యొక్క మనోనిశ్చయము బలమయ్యెనల వలయును. జాతీయభావ జీవితములు ప్రాచ్యదేశములు గావలయును. ఇది దేవుని నాయకత్వముక్రింద ముఖ్యముగ జరగవలయును.

దేశముయొక్క స్వయమును సుస్థాపితము జేయవలయును. ఇందుకు కేంద్రము మొకటిగావలయును. ఇక్కడికి కొలదివర్తకములనుండియు భారతరాజకీయస్వరూపములలో గాంధీమహాత్ముడు నాయకుడుగను ఉపదేశకుడు నుండి జాతీయ జీవితమానములను నూతనోత్తేజముగలుగజేసెను. ప్రతిపరాధిదేశమునకును అట్టి ఉపదేశకునిగను నుండి, ఆదేశపు స్వాతంత్ర్యమును తెల్పుటకు మహానోత్సాహకరిమకు జీవితమును జూపి నాచుకత్వము పరీంపవలయును. ఇట్టి నాచుకత్వము ఈకల్పంలో జగ్రులు పానయియు, ఓర్మిలో ముస్తాఫాకేమాలియు, హైదరాబాద్ లో తనిమన్ను, నిర్మాణంలో డివేరియొన్ను గలరు. వీరియందు ఆయా జాతీయోత్సాహములు మూర్తీభవించి యున్నవి. దేశము భావోద్వేగమునకు కారిత్రయెరుకాదు. నాయకులుగ నుండి మార్గదర్శకులుగ నుండుటకు తీర్మానించి యున్నది. దేశము భావోద్వేగమునకు కారిత్రయెరుకాదు. నాయకులుగ నుండి మార్గదర్శకులుగ నుండుటకు తీర్మానించి యున్నది. దేశము భావోద్వేగమునకు కారిత్రయెరుకాదు. నాయకులుగ నుండి మార్గదర్శకులుగ నుండుటకు తీర్మానించి యున్నది. దేశము భావోద్వేగమునకు కారిత్రయెరుకాదు. నాయకులుగ నుండి మార్గదర్శకులుగ నుండుటకు తీర్మానించి యున్నది.

నకు విశ్వాసముతో నుండి, పారి యిచ్చుకసారము నేరజేయవలయును.

ఈ కేంద్రము ఒకసంఘమునకు గూడ నుండవచ్చును అప్పుడాసంఘము దృఢమైనదిగను, సత్వంతమైనదిగను, అభిప్రాయముగండి సుఖశక్తి గల్గి యుండువలెను. అట్టిసంఘములు భారతదేశమునందేదేశములో చిరకాలమునుండి ధర్మార్థ, జ్ఞానము గలవోట గల్గుచున్నావ్యయి కాదు. జాతీయ నిర్మాణమునకు తగిననిర్మాణశక్తి, ఆత్మశక్తి, ప్రాణశక్తియు భారతదేశమునందేదేశములోయొన్నవి. ఇట్టిశక్తి తర్ఫిత్తమైన పరమార్థజ్ఞానమును, సంఘ విజ్ఞానమును పునరుద్ధరించి జాతీయరాజకీయ జీవితములను వర్తింపజేయవలయును. అప్పుడు అవి గూఢచరు నిర్మాణవిజ్ఞానము దెలిసి కాశ్వతమగు నుత్సాహమును కార్యకూరతయు గల్గును.

సామ్యత్వప్రభాస్వాత్మకస్వభావముగాని, పార్లమెంటు సంస్థలు గాని మనహృదయ మూలమును కనుగొని, అందున్న ప్రబల శక్తి తంతయును నిర్మాణ శక్తిని బహిర్గతము జేయవలెను. ఈ పురాతన దేశము నూతనోత్సాహశక్తియులగాంచి పునర్జీవనమును బొందుటకు తపశ్శక్తియుకొట్టియే సాధనము. ఈతపశ్శక్తి అనేకవిధముల, అనేకకాఖలను వ్యక్తము గావచ్చును. అందులను వివిధ ఆదేశముగల్గును. తత్వజ్ఞాని కావేశముగల్గును. మహాత్ములదూరదృష్టియు నిర్మాణకాళమును కలుగజేయును. కార్యసూత్రతో బనిచేయువారలకు నూతనోత్సాహమును గలుగజేయును. అసభజ్ఞానకు నిన్నెన్నో పనులు చేయవలెనని యూహించువాని కవి ఆకృతి చాల్చుటలజేయును. భీమని కార్యకాళమునకేమిచూత్యాగశీలుని జేయును. అయితే యిట్టి ఫలనశీలమైన జాతీయ జీవనమును గలుగజేయుచు, ఆభ్యాత్మిక ప్రబోధము నుండి గల్గిన తపోనిర్మాణశక్తియే

“మనదికాశ్వతభూమి. ఇందు కాశ్వతప్రభులుగ్నూరు. కాశ్వతమతము గలదు. వీనియొక్క పునరీత మేఘావృతము గావచ్చును. కాని ఒక్కనిమిషమైన పూర్తి, చరిత్రపలాలవు.” ఇవిధముగ భారతదేశము నూతనోత్సాహశక్తియు వివిధముగ నూహించి పల్కెను. ఇదియే మనజీవితముకు ఉత్సాహము లుజేయు సులభము. మార్గదర్శక విశ్వాసము. ఇది నిరాశ లేదనియును. భగవంతునిగాని మహాపురుషుని నిర్బంధించినను దీని నణచినందుకుట నీరసం. పూర్వీకములైనట్లు, ఎన్ని ఆలోచనలు లేనను, ఎన్ని కష్టములు లేనను, అవి నన్నియును మున్నగును భీష్మప్రత్యక్షములు మున్నగును. మహానోత్సాహమును గలుగజేయును. ఇదియే మన జీవిత యేదయినను లేదు. ఇదియే కాక మానవాత్మికతగలదు. విద్య విద్యపరమోధింతుకై యేదయినను లేదు.

మొట్టమొదటి గమనింపు (1922)

తొమ్మిదివారములు

(6) తొమ్మిదివారములు, మొదటి మెట్టిలో మొదటి బహుమతిని పొందిన వారు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము నుండి పొందిన బహుమతిని పొందిన వారు. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

అందుకు వారికి వేతనము పొందెను. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

తొమ్మిదివారముల ప్రతిపాదనలు.

1 భాగము 800 పేజీలు	రు	1-0-0
భాగము 272 పేజీలు	రు	1-0-0
భాగము 250 పేజీలు	రు	1-0-0
కావ్యములు. 1 భాగము 488 పేజీలు	రు	1-0-0

(369) 72 పేజీల కేటలాగు ఉచితము.

మొదటి మెట్టిలో మొదటి బహుమతిని పొందిన వారు.

రత్నపురుష లేహ్యం

మొట్టమొదటి గమనింపు, అతిసంఖ్యగలవారు. ఇతర కారణములు వలన, కలిగిన పుస్తకమును పొందెను. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

వట్టాధిరామ వైద్యశాల

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

మలయచందనము

గవేరియా అను గ్రంథమునకు వ్యాఖ్య

గవేరియా అను గ్రంథమునకు వ్యాఖ్య

మీ జాతకము

మీ జాతకమును జూచి, సంవత్సరములను నిర్ణయించి, వారికి వేతనము పొందెను. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

జాతకరత్నము

జాతకరత్నమును జూచి, సంవత్సరములను నిర్ణయించి, వారికి వేతనము పొందెను. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

(166) గ్రామీణులకు జ్యోతిషమాలము,

పాలనగంధిలేహ్యము

ఇది రత్నపురుష లేహ్యమునకు సహాయములు, మొదటి బహుమతిని పొందిన వారు. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

అందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

మొదటి మెట్టిలో మొదటి బహుమతిని పొందిన వారు.

అందుకు వారికి వేతనము పొందెను. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

అందుకు వారికి వేతనము పొందెను. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

అందుకు వారికి వేతనము పొందెను. ఇందుకు వారికి వేతనము పొందెను.

"మాచెట్టు నీడముచ్చటలు"

(విమర్శనము)

గిడుగు వెంకటేశ్వరరావు వారి వ్రాసినది.

నేను గుంటూరు పత్రికలో కారదానికేసనము గురించి చదువుతూ ఉండగా కథయ్య కావ్యము వచ్చి, "ఏమండోయీ! మీరేమో మీవాదము ఫలిస్తూ ఉన్నదనినీ, అందుకు అనుగుణంగా చిత్తూరి సభలో ఆధ్యక్షులు లేమి ఉపన్యాసము వ్యాసహరిభాషలో వ్రాసి చదివినారనినీ, వారే గుంటూరు పత్రిక వ్యాసహరిభాషలో నడుపుతున్నారనినీ సంతోషిస్తున్నాను. ఈమధ్య సోదరి లీలావతిగారు వ్రాసిన 'మాచెట్టు నీడముచ్చటలు' చదివినారా? ఆమెను గురించి వార్తలు కలిసి మీవాదమును, శ్రీమహారాయణగారి ఉపన్యాసమును, గుంటూరుపత్రికను ఉండించి విడిచివేట్టేవారు" అన్నాడు.

"ఎందులో ప్రకటించినారు? నేను చదవలేదు" అన్నాను. "కాదు. గ. కనివారమునాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ లెస్సోచి చదివండి" అన్నారు కావ్యగారు.

అప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ లెస్సోచి జూచినాను. "విజయవాడలో" అని చదువుటకు ఆంధ్రప్రదేశ్ లెస్సోచి నాకు నవ్వవచ్చును. "విజయవాడేమిటండీ కావ్యగారు!" అన్నాను.

"అంటే, విజయవాడ కాదా? అన్నారు. "విజయవాడే అరాధా? యెద్దవల్లనీ కావ్యగారు విజయవాడ అనే ఉన్నదే. శాటియించి నేటికేరూ విజయవాడ అనే పేరు నిలిచి ఉండగా, అనవసరంగా ఈపేరు మార్చడమెందుకంటే? కొందఱు వారు కొందఱు వారు మందఱు వారు మందఱు వారు. బొంతవారు చల్లవారు, బుట్టవారు, కట్టవారు, బొంతవారు, చల్లవారు, బుట్టవారు, కట్టవారు అవుతున్నారు. దీర్ఘము గ్రామ్యము; ప్రాస్తవము గ్రామ్యము! "ఒకవో ప్రాస్తవము దీర్ఘము" అని ప్రాథమిక రణములో సూరముచే "వామదీర్ఘములు లక్షణావలంబులు" అని వావిలికొలను సుబ్బారావుగారు తమ సులభ వ్యాకరణములో సూత్రం చెప్పినారు" అన్నారు.

"దానికేమిటి అనుబంధం వచ్చింది? తమదేరు సుబ్బారాయణ" అని మార్చుకొన్నారు. ఈమచ్చట చదివండి" అన్నారు కావ్యగారు.

నాలుగు పంక్తులు చదివి, "ఆంధ్ర దేశీయులమే", "పరిపూర్ణతయులము" అన్నమాటలు వచ్చి, "పురుషులు వ్రాసినట్లున్నదే, ఎవరో శ్రీవ్రాసిన దన్నా రేమండీ" అన్నాను.

"అటువంటి తప్పుల కేమిటి? పురుషులు కాదు; శ్రీలేన; చివరనున్న పేరు మాడండి" అన్నారు కావ్యగారు. "సరే" అని మచ్చటన్న సాంగంకా చదివినాను.

"ఇకను మీవాదము ఎట్లు నిలబెట్టుకోగలరో చెప్పండి; మాస్తాను" అన్నారు కావ్యగారు.

"కావ్యగారు! మీరు రాసువారు గూడన, ముగ్ధాకర పట్టపగలు చక్కలు వొడుచుకొ, అన్నాడట గదా! ఇకను అయిదుగు రాసువారు కూడితే ప్రపంచమంతా తలక్రిందుగా తిరిగిపోవుట సందేహము లేదు. నా.జెట్టునీడను మచ్చట లాగుకొంటూ కాలక్షేపము చేసే వారీమణులు సామాన్యులుకారు. ఆమెవారితో వాదించడమే కష్టము. అందులో వారు చదువుకొన్న ఆడువారు. మాట్లాడితే వారు "బొట్టా పెక్కలనన్ను"న్న, "కడుపుబ్బనన్ను" నవ్వుతారు. వారిలో "సాతికేయండు గడవిన వారొక్కరు లేరట! అట్టి వారితో వాదము కత్తిరించినాము అయినా, చేయవలసివచ్చి నప్పుడు చేయకపోతే, పాపమునకు లోబడుగదా" అన్నాను.

"హాస్యాసక్తి లేమిటి? గ్రామ్యభాషమందలి భాగ్యముగా కనుగొనరా లేదా చెప్పండి" అన్నారు.

"ఏమిటి కావ్యగారు! మీరున్న ఆసాహసములతో వాదస్తాన! మగమీద కోపం వచ్చి నిరపరాధులైన పిల్లలను కొట్టివేటుగా గ్రామ్యమీద కోపమంతా పాపము గ్రాంథిక పదముల మామీస్తా రెండుకండి" అన్నాను.

"గ్రాంథిక భాషమీద వాటి కోపము లేదు. వ్యాసహరిభాషాపదములమీదనే వారి కోపము" అన్నారు.

"బూరెలమూడుడు, బూరెలమూడుడు, బూరెల, దుడ్డు, దబ్బు, కాసి, కాసి, కాలకా, పాము, రద్దు, బాడి, బరద, బొచ్చు, ఎక్కడ, బాస్తి ఈ మొదలయినవి గ్రాంథికపద పదములే కాని గ్రామ్యపదములుకావు. ఒకసారి, కల్పశ్రావకమూ, శ్రీమహారాయణమూ చూడండి; ఈమాటలన్నీ ఆరులో ఉన్నవి. కృష్ణహరిలో ఉన్నవి గనుక గ్రామ్యలే అని, కొందరికి భయం. ఈలాగే కొందరు తెలిసి తెలియని గ్రాంథిక వాడులు "జురిక, మరీసిడి, ముందరిక" మొదలయిన రూపములు గ్రామ్యము లనుకొని "జురకను, మరీసిడి, ముందరిక ముందరిక" అని ఎందునూ పొందని వ్యతిరేకరూపములు వ్రేల్చి వ్రాస్తున్నారు. పరిచయమున్న భాష గ్రామ్యముగాను, పరిచయములేనిది గ్రాంథికముగాను కొందరికి కనబడుతూ ఉన్నది. 'మంతరసాస' అంటే కృష్ణులకని 'మంతరసాస' అంటున్నారు. ఈమె నిత్యమూ వాడుతున్న రూపములు విడిచి వేటి ఆపురూపపు మాటలను

వాడవలెన్న కోరికతో అసందర్భపు వ్రాతలు వ్రాస్తున్నారని అన్నాను.

"ఐతే, మీరక్కడి కల్పశ్రావక" అంటే బాగుంటుందా మరి" అన్నారు కావ్యగారు.

"నూలాడుకు అని, నూలనాడుకు అని వ్రాస్తున్నారు. ఇటువంటిదే ఆరూపమున్న" అన్నాను.

"ఎవరో గ్రామ్యవాదులే కావాలి నూలాడుకు అని ప్రయోగించినారు" అన్నారు కావ్యగారు.

"కాదు; కాదు. అభినవ కాలిదాసుగారు, పానగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు మొన్న విశాఖముఖం కమాళ్ళమైన ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్ కథకు ఆధ్యక్షులుగా ఉండి 'భద్రుల పాటలు, నూలాడుకుపాటలు' అన్న చక్కగా ప్రయోగించినారు. సోమంది న్యాయవారాయణగారు "యవదలైనను నూలకొడికిరేని" అనిపద్యముచే ప్రయోగించినారు; మొన్నటి ఉగాదిసంచిలో ఉన్నది చూడండి." అన్నాను.

"ఏదో ఒక గ్రామ్యభాష కృష్ణహరిలోలేని గ్రాంథిక పదముల చేర్చడంలే తప్పకవలెదదు; అదే కేవలవ్యాసహరిభాషాపదముల కడుపు నంటే బాగుండదు" అన్నారు కావ్యగారు.

"అవునువు; వాడుక భాషకు దూరంగాను, పరిచయములేని ప్రాచీనభాషకు చేరువగాను ఉంటే గ్రామ్యరూపమునా గ్రాంథికరూపముగా మారిపోతుంటే!

ఒక మార్గము చెబుతుంటే ప్రయోగించేస్తూ తన మామగారు, బావగారు, మగడు మొదలయినవారు ముచ్చన్ను లైమిదను తూర్పుదానికి సిగ్గుపడి దూరంగా ఒకతరకాని ప్రక్కను ముచ్చన్ను పట్ట! గ్రాంథిక భాషయందలి అభిమానము ఈవిధముగానే ఉన్నది" అన్నాను.

"వారిమాట కేమిటి? ఈ సారీమణులు ఆక్షేపణకునకు సమాధానము చెప్పండి." అన్నారు కావ్యగారు.

"ఏమిటి వారి ఆక్షేపణ? మావైపు అద్దె అంటారు మీవైపు బాడిగ అంటారు; మావైపు చెక్కలంటారు, మీవైపు చక్కలంటారు; మావైపు ఎడవంటారు, మీవైపు కుడివంటారు. మీవైపు వేనుకంటారు-ఇందులో ఆక్షేపణమెందుకు? ఒకరు నవ్వుతారని తమమాట, తమ ఆచారం విడిచివేట్టుకొంటారా?" అన్నాను.

"అందరికీ తెలిసినమాటలు వాడుకచేయడం మంచిది కాదండి మరి?" అన్నారు కావ్యగారు.

"మంచిదే ఏమాట అయినా అన్ని మందలూ బంధున్న వాడుకలో ఉన్నదో లేదో ఏలాగు తెలుసుకోగలము?"

"గ్రంథస్థమైతే, అందరికీ తెలుస్తుంది" అన్నారు కావ్యగారు.

"గ్రంథస్థము కావలెనే మరేమి" అన్నాను.

"అదికాదు నా.ఆభిప్రాయము; ఇదివరకు గ్రంథాలలో ఉంటే, అది అందరికీ తెలిసి ఉండవలెను" అన్నాను.

"అన్ని గ్రంథాలున్నా వూర్తిగా చదువుకొని ఉంటేనే కాని ఎవరున్నా ఏమీ వ్రాయకూడదంటారా? అది సాఫ్య మేనా?" అన్నాను.

"నిఘంటువులు మాయకొంటారు" అన్నాను.

"సరే; ఆసాహసం చెట్టునీడను నవ్వుతూలేదా సారీకణులు చేర్చొన్న మందలీయకములు నిఘంటువులలో ఉన్నవ చెప్పినారు గదా! అంతేకాదు నిఘంటువులలో లేకపోతేమూలము? ఏమందలములో నైనా వందలకంటా పాపములు అబా, గోపాలం అందరూ వాడతూ ఉన్న రూపములు గ్రామ్యముల కానేకావు. గొండెము, గొండెము, గొండెము, గొండెము, చిటకు-ఈ రూపములన్నీ నిఘంటువులలో ఉన్నవి. అయితే 2 కొక్కటి ఒక్కొక్క మందలమందు వాడుకగా ఉన్నది; గాని ఏదీన్నీ ఆంధ్రదేశమంతటా వాడుకలో లేదు. లేకపోయినా, సందర్భమును బట్టి అర్థము కాకపోదు. ఏదైనా ఒక మందలమందు వాడుకలో లేనిరూపము ప్రయోగించకూడదంటే. సో రు మాయకొని ఉండకూడదనినదే" అన్నాను.

"పోనీండి; సంస్కృతపదము వాడుకచేయరాదా? అది అందరికీ ఒక్కటే" అన్నారు కావ్యగారు.

"చాల చక్కగా ఉన్నది మీతిరు. అరవదేశపు అనంతవర్మగారు కన్నడదేశపు కాంతావాయిగారిని పెండ్లాడినారు. ఒకరిభాష ఒకరికి తెలుసును. తెలిసినా, అసంయ్యుగారు తన అరవభాషనే మాట్లాడవలసివచ్చి కాంతావాయిగారిలో చెప్పినారు. నీ ఎక్కడ ఏమి? నాతెక్కడ ఏమి? అని కాంతావాయిగారు తన కన్నడ భాషనే మాట్లాడవలసివచ్చి అనంతవర్మగారిలో చెప్పినదట. ఒకరిమాట ఒకరికి పొందక దొడకు చిద్దరూ విక్రం చెడి ఉండగా, మీ వంటి కావ్యగారు కాక ఒకరు వచ్చి, అదీ వచ్చి, అదీ వచ్చి; ఇద్దరున్న సంస్కృతమో హిందీయో నేర్చుకొని మాట్లాడవలసివచ్చి తగవు

తీర్చివారి! మా దేవతల పదములు గ్రామ్యముల నడచు ఆ శాస్త్రమును కాండీ కాన్యముగారు? అన్నాడు.

“అశాస్త్రముమే. గ్రాంధికభావలో వ్రాయదలచినా, భావనచరిత్రభావలో వ్రాయదలచినా మాండలికరూపము లను వాడుకచేతక తప్పదు.” అన్నాడు కాన్యముగారు.

“అనేక కవులే కేరల మాండలికపదములను వాడి నాడు. మాండలికము క్రమములలో దబ్బు, కలసము, వేదము, ప్రయోగమున్నది. మనవైపు పాదరజాతివారు వాడుక చేసి కొంచెపు సాహిత్యభావములో ఉన్నది. పలుకరసేతుక అని ప్రభావతీత్రద్యములో ఉన్నది. అంతేకాదు మనవైపు గ్రామ్యములు ఉన్న భాగము కొంచెపులలోను కేయూర భావము చరిత్రలోను భావరాజీయము లోను ప్రయోగము లున్నవి. ‘వొబ్బు’ అనుటకు అమృతమృగ్య లోను, కళాభావోదయములోను, తనలయ్యా చరిత్రలోను, భావరాజీయములోను, పాదరజాతియములోను ప్రయోగము లున్నవి. కవులందరును తమతమ మండలములందలి పదములను కథేచ్ఛగా వాడుకచేసివారు. కాన్యముగారు! ‘అకాతిమీద పాదం’ అని నూరమ్మగారంటే, అకాతిమీదు పాటచెక్క లయే ఎట్లు వచ్చినారట! దానిపట్టి ‘మాచిలిరా గ్రామ్యభావ యందలిభావ’ అని లీలాదేవిగారు గ్రామ్యభావను ఖండించి వేసివారును సంతోషించినారు. ‘పామండి’ అనే మాటలో గ్రామ్యమేదీ? అన్నాను.

“‘పామ’ అనేమాటకు ‘సప్తము’ అనేకాని రుద్ర, నిర్మ ల మొనరించు అనే అర్థములేదని కాబోలు” అన్నాడు.

“నిఘంటువు మాండలి” అన్నాడు.

కబ్బరత్తాకరంలో పాము జే. స. క్రి. రుద్ర. రామ “ద్వి పాము: పుట్టలపాములతో సాచి, పామిరగలక ఫణులు ధీలంగ” శ్లో-ర,

భా- (పాముయొక్క-రూపాంకరము)-ని. సప్తము” అని ఉన్నది. ట్రీవారాయణమహర్షి ఆమాటకు నిర్మల మొనరించు అని అర్థమిచ్చివారు. ఇదితెలియక, తమ మండలములో అపద మునకు ఆ అర్థములేదుకనుక అని గ్రామ్యకృష్ణమంటే, తమ మం డలమును వాడుకలో లేని గ్రాంధికకవిత్వంనీ గ్రామ్యులే కావ లసి ఉంటుంది” అన్నాడు.

కనకమ్మగారు దేవరసోయినారని వారికందరికి అంతగా నవ్వకల్సి ఉంటుంది” అన్నాడు.

“నవ్యుద్దారము; వారు పాట చెక్కేయ్యటట్లు వచ్చి నాకేమివచ్చును? అందులో గ్రామ్యుల మెక్కడున్నది? అంటు న్నాడు. కాకమానాయ నీకతనను. అని తెలియరావచ్చునట్లు కవి వచ్చిచినాడటగా. ‘పూచోడి’ అని ఒక కవి అంటే “నీవు బోడి, నీవెండ్రాను బోడి” అని ఒక వారీకణి తిట్టినదట! ఇటుకంటియచ్చట తన్నెనా చెప్పకవచ్చును. ముచ్చటలను-ట్టి నిధాంతాలు చేయవచ్చునా? అన్నాను.

“ప్రార్థనార్థకరూపము వ్యాకరణసూత్రములను అనుస ర్శించి లేదని కాబోలు” అన్నాడు.

“సరే. పాముడా! అనుచుంటారా? పాముడా అంటే పాముడా అని చెప్పలాదుకొలదు! ఈలాగే ఒకడు పాము! అంటే పాపము! అతనిని పట్టుకొని కొందరు వారి మణులు చీత్రుకట్టలతో పడకట్టివారి!”

లీలాదేవిగారిందమంతా మాండలికపదములగురించే కాని, పూర్వవ్యాకరణసూత్రములకు విరుద్ధముగా ఉన్న శీటి వ్యాకరణభావనలగురించి కానేకాదు. అందుకే గదా అన్నాను మగనిమీద కోపవచ్చి బిడ్డను కొట్టివట్టు అని. కాన్యముగారు! ఒక విషయం చక్కగా జరిగిందే. అర్థం కాకపోవడము ఈమాండలికపదములందే కనబడుతున్నదిగా ని పూర్వవ్యాకరణసూత్రములకువిరుద్ధముగా ఉన్న వ్యాకరణభావనాపదములందు కనబడకు మాచివారా! లీలాదేవిగారి వాతలోను, అవారీకణుల సంభాషణయందున్న — “ఇస్తాను వెళతారటమ్మా, ఇద్దా, పరువెట్టారేమిటికదా, తింటారా, కడు, వింటారు, ఏలాగైతే, సంకలెనాలేను, వెట్టుతారని, వొక్క, అలూలేదు, చూలూలేదు, వెల్లితే, ఎ.దకు, బాగుండదా, పుద్యమును బాగునవి చుకొనును, పుత్ర, నీడదాటితే” అ

కేరలవ్యాకరణభావనపదములు ఎట్లువాడినారో చూచి నారా! ఈ రూపములు అవారీకణులకే కాదు, ఆంధ్రప్రతి కవినీక వారికందరికి బోధపడుటకు సందేహములేదు. బోధ పడలేననేకదా లీలాదేవిగారు వ్రాసివారు.” అన్నాడు.

“సంభాషణలో ఈమాటలు ఉండవచ్చును గాని వ్యా సములో ఉండకూడదని కాబోలు కొందరి అభిప్రాయము” అ న్నాడు కాన్యముగారు.

“మనోభావమునట్టి మాట ఉంటుంది;

అదీనమాట నలుగురికీ తెలియవలెనని కాగ్రమునివిన వ్రాస్తాము. కాన్యముగారు! లీలాదేవిగారు గ్రాంధికమంటే ఏమి ట్రీగ్రామ్యమంటే ఏమిట? తెలుకొని వాదించలేదు. ఆమెకు నిజముగా గ్రాంధికభావ పట్టుపడిఉంటే, ‘మేము అయిదు యిం డ్రవారము; ముత్రముయోము; అందుచే మొకరి; ఉడ్డుయన్నకొ డ; ఎత్తుకపోయెను; అవశ్యముజరుగ; గ్రాంధికములోనే నభ్య సించితిమి; అందఱము యొకగ్రీవముగ’ అని ప్రయోగించిఉండురా? అవారీకణులకు ఒక్కటిమాత్రం పట్టుపడినది. “వ్యవహారభావ యెట్లున్న గ్రాంధికమందఱకొక్కటే” అని. అవారీకణులు న్ను, వారకలెనే వాదించేవారున్న వ్యాకరణభావలోగాని గ్రాంధికభావలోగాని అ.దాకీ సమానముగా ఉన్నదేదో భి య్ముగా ఉన్నదేదో చక్కగా వివరించినయెడల, తమవా దము ఎ.త.అనంతకృష్ణముగా ఉన్నదో తెలుసుకొగలరు. భిన్నము గా ఉన్నమాండలికపదములు; ‘గ్రాంధిక’భావలో వ్రాయ దలచినా, ‘వ్యాకరణ’భావలో వ్రాయదలచినా అవి వాడు కచేయకవచ్చు. అవి గ్రామ్యములు కావు. ఈమాండలికపదముల మాట విడిచిపెట్టి, చూచిన, యెడల ‘వ్యాకరణ’ భావలో ఏయేరూపములు ‘గ్రాంధిక’ భావలో కనబడవో అవి అన్ని మండలముల వాగన్న వాడుకంటూ ఉన్నతే; లేదా అందరికీ తెలిసినవే గ్రాంధికమందు పట్టు భేదము లుండిన లీలాదేవిగా రు సిద్ధాంతంచేసివారు. గ్రాంధిక భావలో వ్రాస్తూఉన్నవారు ఎన్నెన్నిమాటలు ఎన్నెన్ని పట్టు భేదములతో వ్రాస్తూన్నారో చూచినారా?

కొందరు ‘రాట్నము’ అంటున్నారు; కొందరు ‘రట్నము’ అంటున్నారు; కొందరు ‘రాట్నము’ అంటున్నారు. నీటిగా ఏగ్రాంధికమో ఏవికాదు? లీలాదేవిగారు ‘తులసమ్మ’ అన్నా రుఒకకవి ‘తులసమ్మ’ అన్నాడు. చంచిత్ర, చంచిత్ర, చెంచిత్ర, చెంచిత్ర, చంచిత్ర, చెంచిత్ర - ఇవి అన్నీ గ్రాంధికమలేకవులువా డినవే ‘ఒకే’ కబ్బులునకు శ్రీలింగైకవచనరూపము లేబది రెం డుఅని చదువుకొన్నామాగారా?

“వచనము మనకక్షరాభ్యాసకాలమునండియు చదువు వ్రాతరూప గ్రాంధికములోనే నభ్యసించితిమి గాన గ్రాంధిక భావలో వ్రాయబడిన వ్యాసములు పాత్రములు పుక్తికలు కథి కాంధ్రజీయల కువవరించును అచ్చును “అనికదా లీలాదేవి గారన్నారు. ‘గ్రాంధికభావ’ అంటేమేమిటి? పేకనకు, దొణి నది, రావుట, ఏచ్చుడు, వారుచచ్చివారు, మీరు చనుదెంచి రి, కాకల్యాదేవి శుభప్రసంగమును; దార్ద్రస్యరాహిత్యకృతము ఖ్యత, గొంతుయులు, లాభములేకపోయెను, లోడునీడగనుండి బరిచేసిరి, ఇప్పుడప్పుడే జెప్పవలెను, ఇదివరకు కన్నను, రాదా నెలంక, ఆ స న మం దు ప ర సిం చి రి, నయారగతి ఈ విధముగా వేసజేటు కృత్రిమరూపములు వాడుకచేసి వ్రాసిన పాత్రములు కుబోధలు బాలబోధలు వ్యాసములు పుక్తికలు చదివి ఉండుటచేత ఈవారీకణులకంటేవారి కీకృత్రిమ గ్రాంధికభావ నుండుదురభిమానము హెచ్చినదిగాని వాస్తవమైన గ్రాంధికభావ రాలేదు. అసందర్భపుభావములముట్టుపడినది.

కాన్యముగారు! మనచెప్పే పురి మండలమయ సంకకమైనా చేయలేనివారు నేటికిన్నీ నూటికి తొంభై ఇద్దరున్నారు. వీరికి వ్యవహారంలోలేని ప్రాచీనభావ అనున్నలు, కేటకేఫములు ఇంబులు, ఇంబులుపెట్టి అక్కరలేని ఆగమాలు ఆదేశాలుపెట్టి నావుడు అనవుడు ఒప్పకొందు మొదలయిన మారముల మా టలు ప్రయోగిస్తూ పాండిత్యం ప్రకటించుకొ దానికి పెద్దపెద్ద సంస్కృత సమాసాలు పెట్టి వ్రాసిన గ్రంథాలిచ్చి చదివించడం కంటే అధికమైన జీవహింస మరెయ్యకంటెదదు. నవనాగరిక యందు వ్యామహము పుట్టించి వేదవారిచే వేసాలు వేయన్నాను. శ్రద్ధులులు తెల్లంబులుగా ఉన్నవడం వేయగు న్నాము, శ్రద్ధపక్షములలో ఇవకు గుండ్లు మేములు పెట్టి ఇవి భుజించడని పండ్లులేనివారిని బలంత పెట్టి తుదావుకొనకపోయిం కేస్తున్నామని చంకలు గుడ్డుకొంటున్నాము.

ఏమి గ్రామ్యమో బాబు నాకు తెలియలేదు. అని నూర మ్మగారన్నారట! ఏమిచిత్తము! ఉన్నక ట్రీవారాయణగారు వ్యాకరణభావలో వ్రాసి వేసిన ఉపన్యాసము విజయంగ రము నూరమ్మగారికి తెలియలేదట! మొదటి మాడుపండ్లుల లో నూరమ్మగారికి తెలియని గ్రామ్యభావ ఏమున్నదో! నూరమ్మగారిది విజయంగరము కాదుకాబోలు. వారిది విజయంగరమే అయితే కానీకదబ్బు అని వాదక. దబ్బు అంటే నాలుగుదమ్మిడిలు అన్న అర్థము విజయంగరము వారికి తెలియకల్సివ. కొత్తదబ్బు అంటే మూడు దమ్మిడి లని, పాతదబ్బు అంటే నాలుగు దమ్మిడిని గోదావరి జిల్లాలో కాబోలు అంటారు.

కాన్యముగారు! చూచినారా! తూము, కుండము, పుటి మొదలయినవి అన్ని జిల్లాలవారికీ ఒక్కోధమగా లేవు. అయితే వీటి గురించి వ్రాయవలసి వచ్చినప్పుడు ఏమిటి చేయడం? పూర్వగ్రంథాలు చూచే వ్రావామంటే, అప్పుడు వాటి ప్రమాణ మెంతో ఏలాగు తెలుసు కొగలము?

లోకంలో ఎక్కడనూలేనిది వ్రాయటకంటే ఎవరిమ ట్టుకు వారు తమ వ్యవహారమును అనుసరించి వ్రాస్తే ఒకరినొకరి ఒకరికి తెలియకపోదు నాలుగు జిల్లాలా తిరిగినవారికి నాలుగు జిల్లాల మాటలున్ను తెలిసినట్టే నాలుగు జిల్లాల వాగన్ను తమ వ్యాకరణభావలో వ్రాసిన పుస్తకాలు చదువుకొ ఉంటే నాలుగు జిల్లాలలోని మాండలిక పదములన్ను అర్థమవుతూ ఉంటువి.

ట్రీవారాయణగారు ప్రకటిస్తూ ఉన్న గుంటూరు పత్రికలో కక్కిన పత్రికలలో లే: గ్రామ్యమేమో వాగకనబడ లేదు. లీలాదేవిగారి ‘మచ్చటలు’ అర్థమయిన వారికి పత్రికలోని వ్రాాలు అర్థము కాకపోవు నారంజచెట్టు నీడకు నవ్వులా లాదే వారీకణుల హాస్యాలు భవవడి ట్రీవారాయణగారు తమ ఉద్యమం మానుకొరు. అన్నాను.

“అ. ఇంక మాత్రానికే మానుకొంటారండి” అన్నాడు కాన్యముగారు. ఇంతలో భావనమనకు వేరయినదని ఒకబాట డు వచ్చిచెప్పగా కాన్యముగారు తమ ఇంటికి వెళ్లివారు.

CHRISTMAS. LATEST GERMAN TOYS. (Case lots only) STOCK DELIVERIES. Cases containing 63 Doz. assorted Toys. Rs. 333-8-0 " " 65 " " " 343-8-0 " " 72 " " " 370-0-0 " " 119 " " " 546-0-0 Only those Moffussil orders accompanied by deposit of 10% are attended to. Sample parcels (of 5; assorted toys) sent to established Moffussil dealers on receipt of Rs. 29-12-0. Sole Agents: - EDTOMP & Co. Manufacturers Representatives, P. O. Box 54 Broadway, MADR 5

స్వదేశీ లక్ష్మీ ఫౌన్ టేన్ కలము ఈ కలమునకు 14 వ న్నెలుగల బంగారు పాళి వేసి సొగసుగావుడును. మూడు సంవత్సరములు వ్యా రంటు. యీ పేనాతో వ్రాయుటలన వ్రేస్తుంకు బల ముగలిగి అక్షరములు ముద్దుముకల ముద్దుగా వ్రాయును ఒకటి రప్పించి వ్రాయుచినయెడల మీరే సంతోష పడుదురు అనేకకలములు రప్పించి చూచివుందురు. మా కిజిస్తర్ లక్ష్మీ ఫౌన్ టేన్ కలమును త్వరపడి రప్పించి చూడుడు. (2) 14 వ న్నెలుగల బంగారు పాళివేసిన కలము 1-కే 2-0-0. తపాలాచార్జి యినాము వలయువారు:— కే. వి. రాజు అందుకంపెని, సాహుకారిపేట పోస్టు మద్రాస్.

జెలసరసము! క్యాటలాగుయినాం!! మతింపు అధికము!!! ఆధరణములరల్లు మ. పరిశ్రమశాలలో తయారగు పువ్వరాగ, కవలములు, వైకాంతములు యిమిటేషను కెంపులు, నీలము, పచ్చలు, తెలుపురల్లు, ప్రతిరాయికి పట్టెలు తీర్చి గారంటిగా పంపబడును. సరకుచూచి తృప్తిలేనివో పార్శులును పుచ్చుకొన్న మూడుదినములలోకల వాపసు పంపిన వైకం తెలిగి పంపెదము. పి. గోపాలస్వామి శెట్టి అన్ డు సన్, 783 ధర్మ రాజులగుడివిధి సెంతామన్ మౌంటు పోస్టు. P. Gopalswamy Chetty & Son, 783, Darmaraja Covil Street Saint Thomaamount P. O.

శ్రీ తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములు—తిరుపతి.
1920 వ సంవత్సరం జూన్ నెల తే 30 దిలో అంత్యమయ్యే 1329 ఫసలి జమాఖర్చు లెక్క.

జనబాబులు	తపసీలు మొత్తం	కుల్లు మొత్తం	నెం	ఖర్చు బాబులు	తపసీలు మొత్తం	కుల్లు మొత్తం
2	3	4	5	6	7	8
కానుక కుటుంబము:—				1 దేవస్థానముల దిట్టములు		20214 9
(a) కానుక బహుమతి నాణెములు	416916	18 11		2 కానుక బహుమతి నాణెములు		4 6 2 0
(b) గియిల్ బహుమతి నాణెములు నగ్నరాలు	220104	9 0	667021 6 11	3 కర్ణాటక ప్రభుత్వములలో ఖర్చులు		8515 0 4
ఇతర కుటుంబములు			286909 0 9	4 నిరుక్త ప్రకారం పడితరంగగియిరాలకు కొనబడు సామానులు		18681 1 8
దేవస్థానం సామ్రాజ్య వసూలు:—				5 మరమ్మత్తు పనులు:—		
ఇండ్ల నేల పాడుగలు			375 14 8	(a) కొత్త పనులు	728 5 1	
అవని తీరున				(b) మరమ్మత్తులు	868 14 0	
ఇండ్లకు విద్యుత్ కాలి వసూలు:—				(c) ఇతర చిల్లర పనులు	1968 15 5	
(a) స్కూలు పనులు వసూలు	15554	18 9		(d) బిబ్బంది సాదర్ వారదు	5076 14 7	
(b) గవర్న మెంటు వారి చందా	1984	0 0	17538 16 9	(e) సీల్ సాకర్యము	154 0 1	19670 1
గవర్న మెంటు ప్రభుత్వముల వడ్డీ			109007 12 0	6 విద్య:—		
దేవస్థానం యస్టేట్ల వసూలు:—				(a) ఇంగ్లీషు బిల్లు	26165 2 4	
(a) తిరు త్తనీ తాలూకా	158507	4 6		(b) శ్రీ వెంకటేశ్వర విద్యుత్ కాల	10195 8 9	86360 11 1
(b) కచ్చినాడు తాలూకా	148764	2 10	307271 7 4	7 బిబ్బంది సాదర్ వారదు:—		
ఇతర బాబులు			7527 8 9	(a) శ్రీ విచారణ కర్తలవారి ఆఫీసు	27839 8 9	
పాపను జమలు			414 2 8	(b) ఖజానా ఆఫీసు	11421 11 11	
శ్రీ వెంకటేశ్వర స్వామివారి దేవాలయము			8780 0 0	(c) దేవాలయములు	28986 6 6	
లోనుండి ఇతర దేవస్థానములకు యివ్వబడు గ్రాంటులు				(d) మోద్రాకు, అడవి, వైద్యశాలలు, పశువులు వాటి వైద్యశాలములు, లోట, కాగితములు వగైరాలున్న అచ్చునగియిరాలున్న	52655 11 8	120408 6 5
0 వర్గం			3288 8 8	8 దేవస్థానం యస్టేట్ల ఖర్చులు:—		
కడ్డీ యిత్తజమలు			12748 0 8	(a) తిరు త్తనీ తాలూకా (వ్యవహారకర్తలు) రు 16507-0-11 లు సహా	158638 11 1	
1 వాషను కాబడ్డ కడనలు			24491 0 0	(b) కచ్చినాడు తాలూకా (వ్యవహారకర్తలు) రు 7696-6-6 లు సహా	12252 8 8	281161 14 4
ఆగలు కొట్ట ఖర్చులు			128516 5 1	9 ఇతర దేవాలయములకు చందా		8780 0 0
2 వాషను కాగల డిపాజిట్లు				10 ఇతర ఖర్చులు:—		
ఆనాడు జమలు			1497267 18 0	(a) నగలు కొనడం రిపేరు చేయడం	14024 11 0	
వెరగి జమలు				(b) యెస్టేట్ల కొనడం	128449 0 0	
				(c) వ్యవహారపు ఖర్చులు	21844 1 4	
				(d) ఇతర చిల్లర బాబులు	11104 7 8	173422 8 9
				11 వర్గం పాపముల ఖర్చులు		2817 10 0
				12 వాషను చేయబడ్డ డిపాజిట్లు		20471 8 0
				13 విలేవారి చేయబడ్డ ఆనాడు		127975 10 4
						951619 1 5
సాల్ గుజస్టా లెటు:—				సాల్ మజూరు లెటు:—		
1. దేవస్థానం హుజూరు ఖజానా	418795	8 1		1. దేవస్థానం హుజూరు ఖజానా	959959	15 8
2. తిరు త్తనీ తాలూకా డిటో	162	7 8		2. తిరు త్తనీ తాలూకా డిటో	124	6 6
3. కచ్చినాడు తాలూకా డిటో	187	7 5		3. కచ్చినాడు డిటో డిటో	28	9 10
4. శ్రీ విచారణ కర్తలవారి పర్యవేక్షణ ఆధ్వర్యము	5000	0 0		4. శ్రీ విచారణ కర్తలవారి పర్యవేక్షణ ఆధ్వర్యము	5000	0 0
5. డిపాజిట్లు	6838	0 0		5. డిపాజిట్లు	10857	8 0
6. ఆనాడు	1282	11 7	482215 18 9	6. ఆనాడు	1828	8 4
కుల్లు వెరగి			1929483 10 9	కుల్లు వెరగి		1929483 10 9

Published under rule 28 of the District Court rules.
(Sd) SRI MAHANT PRAYAG DOSJI,
Vicharanakarthā.

(Sd) G. NARASIMHAM F. A. A. F. R. S. A.
Auditor.

రాధికావిరహము
(జి. నారాయణశాస్త్రిగారు.)

ఎందు చాచ కొంటివో ! నుద్దులకృష్ణా!
ఎండెందో వెళక నే నడలితిరా కృష్ణా!
ఇట్టిగుడ్డుము కాదనుడి ! ననమ
యిరువురము కలపుమాటాడుదు । చారి
నింపు కచ్చికలవైసి నడచుదు । కచ్చుచుం
టిమె యింకలోపల ! నచ్చేకవుగను
మాచుమైతివె । పిచ్చివానిగ దిక్కుదోచక ।
వెళక కళక వేసితిని ॥ ఎం॥
పల్లెపువ్వుల పొగచూపున ! నీరు
కల్లె గాలిఁ పీచఁ న్నొస ।
లల్లడే మాకృష్ణుడనుచు । బెల్ల
మనమన పూఁచారి । కాఁగలింపెదం
నంతలోనిక । గనుగొనకపోయితినిరా ! ॥ఎం॥
బానైన నిశశతిన్నెలవైసి । కృష్ణా!
చాఁగడు మాఁగలవాడును నుండు
పూచలందున నిన్ను కన్గొని । భరిత కృ
ష్ణా! దోఁకకనుచు । ప్రేమజామెదనంతలో
నే । బేల్లన్నెని కనుగొనక ॥ఎం॥

గుంటూరు కళావంతుల విద్యాసంఘము

1922 సం॥ నవంబరు 7 తారీఖున మ.రా.శ్రీ సిద్ధాబత్తు
ని పీఠరాఘవయ్యగారు యాజమాన్యము గురించి గుంటూరు జిల్లా
వఃతుల విద్యా సంఘము యొక్క కార్యాలయము యొన్న కొనుటకు
గాను సామాన్యవిధి జరపవడిది.

(1) కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ మూలాలు మేష్టరు వ.రా.
శ్రీ గుడికేర ముప్పయ్య గారిని అధ్యక్షులుగను

(2) బొకల్ ఫండు అసెనుక్లర్కు మ.రా.శ్రీ యినకొల్లు
రామానుజంగారిని ఉపాధ్యక్షులుగను (3) వ.రా.శ్రీ చెడలవాడ పెం
చిన కొటయ్య గారిని కోకాథి పరిగ 1 మ.రా.శ్రీ మల్లెల ము
క్కంటి 2 ధరణికోట పెంకట దానుగార్లను కార్యకర్తలుగా
యొన్న కొనబడిరి.

1 మ.రా.శ్రీ యం సీతారామస్వామి 2 చెడలవాడ పెం
కటదాను 3 యినకొల్లు రంగయ్య 4 చెడలవాడ చినుబొప్పరా
యూడు 5 చెడలవాడ అంజయ్య 6 గుంటల రత్నయ్య 7 జవంతుల
పెంకటాముడు 8 ధరణికోట రామయ్య 9 సిద్ధాబత్తుని
నారాయణ 10 గాలవ కాలిదాసు గార్లు కార్య నిర్వాహకులును
మునుకు సభ్యులుగా యొన్న కొనబడిరి.

ఈ సభ్యులవారు ఇప్పటికి నిరాశ్రయముగ్గురు 16 17
9-5న్న మ.రా.శ్రీ కాలవ కాలిదాసుగారికల్ల పుమారుయకరం

1-కి రు 400-0-0 కిమ్మతుచేయు 2 యకరముల మెట్టపాని
మును గంటూరు బ్రాడి పేటలో నుమారు రు 500-0-0 ఖరీదు
చేయు 530 గజముల నివేకన స్థలము వద్దల రత్త స్మకారికల్లును ధ
ర్మములా స్వీకరింప బడిరి.

నిలువధనమునుండి వస్తున్నట్టిగా యానంత్యము జూరె
నుండి యాదిగువ నుదనమించి బీదవిద్యార్థులకు సాతకాల
జీతములకు సాహాయము చేయబడుచున్నది. 1 పువ్వుల నారా
యణ 6 ఫారంగ్ గుటూరు 2 దాసరి వెంకట చలపతి రావు 4
ఫారంగ్ గుటూరు 3 ముస్సేను ఆవు 4 ఫారంగ్ రున్నాల్ జిల్లా
నద్యాలతాలూకా బండి ఆత్మమారుల పిన్టాట్టు నాగభూ
షణం 1 ఫాంగ్ తెనాలి తాలూకా గుడివాడ, రాజోవు సం
త్సరము ఇంకను ఎక్కువమంది బీదవిద్యార్థులకు సహాయమొనర్చు
కలసియున్నది. కావున సుభుంగురణ పరాజులును జేకా
భిమానులగు ఇతరులును స్వసంఘమును నధ్యక్షులతోనుటకు
కామితులును కమితక్తికొందిసహాయమొనర్చి ఆరాధ్యవర్తనమున
తమ ప్రతిజ్ఞలను నడుపువేనక బడియొనరు కు సంఘమును సంస్క
రించి దేశీయ కళంకము దీర్చి బ్రాగ్మితులూ.

మదైల ముక్కంటి
కార్యదర్శి.

క్రొత్త రకం
సెల్ఫ్ ఫిల్లింగు
ఫవుంటే వేనాలు
2 రూపాయాలు
వర్తకులకు 1డజను మీద, 25%
కమిషన్ యివ్వబడును.
విక్టోరియా డిపో
మెలాపూరు మదరాసు.

అన్నిటి కంటెను శ్రీ ఆధ్రవాళీయ కళాశాలకు హెచ్చువట్టు గలిగెను. కళాశాల ఆవరణలో నూరుమంది మూలం వర్గములపై ఖద్దరుబట్టలను నేయువారుగలరు. వారు అచ్చటి పిల్లలతో వారివారి గుడిసెలలో కాపురము చేయుచుండిరి. అట్టివారి గుడిసెలన్నియు నాశనము లాయెను. వారు నిన్నటి సాయంకాలము వచ్చి కళాశాలలోని వెంటటి కొంపలో దాగుకొనవలసి వచ్చెను. వర్గములగుల ఒకపెద్ద పాక కూలెను. రెండుమూడు తాటియాకులతో కట్టిని ఆశ్రమములు నేలకూలెను. 200, 300 వందల తాటిచెట్లును, 30-40 వేల చెట్లును విరిగి పడిపోయెను. కార్యాగారములోని కొంతభాగము నేలకూలెను. అంతయు కలసి సుమారు 6 వేలకు తక్కువ తేకుండ నష్టముగలిగెను. కాని యెచ్చటను కూడ ప్రాణముని యెవరికిని కలుగలేదు. వెంటనే కళాశాలకు హెచ్చువట్టు మరమ్మత్తు చేయుటకు కావలయును.

నరసాపురం

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ప్రస్తుతము ఆంధ్రులలో యీ నూతనముగా రాబోవు విశ్వవిద్యాలయము ఎక్కడ నుంచుననెను నడవను ఆకర్షించుచున్నది. దీని విషయమై ఆంధ్రుల పలువుర ఆభిప్రాయము కనగొనటకు బంధువుల ఒకకవిటీ స్థాపించబడినది. వారి ప్రోత్సాహముచేత మా గ్రామములో కూడా మొన్న శనివారం సాయంత్రము మా పురమందిరమువద్ద ఒక సభ జరిగినది. అందులో యీ విశ్వవిద్యాలయము రాజమహేంద్రవరములో నుంచుననెను తీర్మానించిరి. రెండవతరమున బెజవాడ కూడా వీరి చేత నూచించబడినది. అయితే నా ఆభిప్రాయము ఏమనగా యీ విశ్వవిద్యాలయ మునుటకు రెండే వోట్లున్నవని అది ఏవన రాజమహేంద్రవరము విజయనగరము. విజయనగరము ఆంధ్ర దేశమునకు ఒక కొనయని భౌతిక లుగవచ్చును. కాని వీటిలోనే ఒకదాని నెన్నుకొనవలెను. ఎందుచేత ననగా పూర్వపు చరిత్ర రాజమహేంద్రవరము నూచించుచు మహారాజుల వారి బౌదాత్యము సంపత్తు విజయనగరమున కొరకును.

న్యూజ్ లోలా రాట్టము

మా జిల్లాలో కొన్ని ముఖ్య న్యూజ్ లోలా రాట్టమును కృత్రి విద్యగా నేర్పాటు చేయుటకు గురించి మా జిల్లా ఎడ్యుకేషన్ లో కొన్నింటు ఆభిప్రాయమున్నదని ఇదివరకే ప్రతికలలో నేను వ్రాసియుంటిని. ఇప్పుడు ఆ కాగితములు ఆ కొన్నిలు సభ్యులలోనున్న మా జిల్లాలో నుండే తాలూకా బోర్డుల వైసి డెంటులలోను మునిసిసిల్ సంఘాధ్యక్షులలో నున్నవారి ఆభిప్రాయమును తెలియపర్చుటకు తిరుగుచున్నవని వినుటకు సంతోషముగా నున్నది. ఈ స్క్రీమును బోధపరచుటకు దిన వహి వెంకట హనుమంతరావుగారు ఒక నోటును వ్రాసికూడా పంపించి యుండిరి.

ధూళిపూడి

ఈ నెల 2 వ తారీఖున రేపల్లె నలుయిన స్నేహితుగారు మా గ్రామమునకువచ్చి యీక్రిందివారివద్ద ఆదనపుపన్ను కనూలు చేసియున్నారు. ఇనస్నేహితు కాంతస్వభావుడగుటచే యెట్టి కల వరమునకును అవకాశము కలుగలేదు. పన్ను వేయబడినవారల లో గ్రయివేట్లు యీ సాందారలు వర్తకులు భూమివున్నవారు లేనివారు కో-ఆపరేటర్లు నాన్ కో-ఆపరేటర్లు అందరు గలరు.

యాపాయిలు

Table with 2 columns: Name and Amount. Rows include: కర్ను న్యూజ్ నారాయణ గారు (80), పాతూరు నుజ్జునాథయ్యగారు (20), నూతి సత్యనారాయణ గారు (20), కర్ను మాధవరావుగారు (20), తడవర్తి బాపయ్యగారు (250), కల్లపాతు నుజ్జురావుగారు (10), యీ కొటయ్యగారు (20), మామిళ్లపతి శివయ్యగారు (20), మనేని చలమయ్యగారు (150), యీ కృష్ణయ్యగారు (60), జేబ్రోలు నాగయ్యగారు (20), కొలగాని లక్ష్మయ్యగారు (20), చిరివెళ్ల కొటయ్యగారు (20), మన్నెం వెంకటేశ్వరగారు (20), పోతురాజు కొటయ్యగారు (20), వుయ్యూరు చిననుబ్బయ్యగారు (20), రాయన వెంకటరత్నంగారు (80), వుయ్యూరు నాగయ్యగారు (20), నిచారం వెదంతయ్యగారు (20), నీలకంఠం కొటయ్యగారు (20).

మొత్తం 850

పాతూరు వెంకటేశ్వర్లు,

గ్రామసంఘ కార్యదర్శి.

ఏలూరు

(ఒక విలేఖరినుండి)

కమాకార కేంద్ర ద్రవ్యనిధి

ఏలూరు నెంట్లు కో ఆపరేటివు బ్యాంకు స్థాపించి 5 సంవత్సరములయినది. శ్రీమోతే గంగరాజు జమీందారుగారు అధ్యక్షులు లేటు వెదాడ సాంబశివరావు పంతులుగారు కొంతకాలము కార్యదర్శిగాయుండిరి. పిమ్మట 1920 సం॥ సెప్టెంబరులో మ॥ రా॥ రా॥ బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారు కార్యదర్శిగా వచ్చిరి. వీరు కార్యదర్శిగావచ్చిన నాటినుండియు నెంట్లుబ్యాంకు ఆర్థికస్థితియుగా వృద్ధి నొందుచున్నది. కార్యస్థానము అద్దెలేక తమ ఇంటిలోనే స్థాపించిరి. ఇదివరకు సభ్యులు 116, ఇష్టులు 138, షేర్లధనము 28000 రు నుండి 42000 వృద్ధి అయినది. డిపాజిట్లు 86865 రు నుంచి లక్షరూపాయి లయినవి లాభము 5800 రు వచ్చినది. వాటాదార్లకు నూటికి 0.12-0.15 వడ్డీ పంచి ఇచ్చినారు. వెంకట్రామయ్యనాయుడుగారి సహకార సేవకు దొరతనమువారు వీరిని గౌరవ రిజిస్ట్రార్లుగా ఏర్పాటు చేసిరి.

గొప్ప సహకార విరాళములు

దీని బాతులకు అద్వితీయముగా సేవజేయుచున్న ఏలూరు నిమ్మలూరుగ్రామ సంఘమునకు రు 200 ను, ఆంధ్రదేశముందు ప్రసిద్ధికెక్కిన గ్రంథాలయములలో నొకటియునకు హిందూ యువజన భాండాగారమునకు 100 రు సహకార కేంద్రద్రవ్య నిధి సంఘమువారు తమ సామాన్య యువకార నిధిలో నుంచి ఇచ్చిరి. ఈ సహాయమును మ॥ రా॥ రా॥ బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారే చేయించి పాపల వందలములకు పాత్రులయిరి.

అల్పాహారము.

ఏలూరు నెంట్లు కో ఆపరేటివు బ్యాంకు సంవత్సర కొత్తన సందర్భమున సభ్యులకును, సంఘ ప్రతినిధులకును బ్యాంకు గౌరవ కార్యదర్శి మ॥ రా॥ రా॥ బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారు అల్పాహారవిండ్ల పంపిరి. కులభేదముల పాటిచక అందరు సమానభావముతో అల్పాహారముల వారిగించిరి.

శ్రీప్రార్థన సమాజము

ప్రాచ్యుత్సవ ప్రచారమునకు గుంటూరు వాస్తవ్యులను నకు పాప పర్తి నరసింహుగారు శ్రీప్రార్థన సమాజమందిరమున ప్రత్యేకముగా శ్రీలకు భక్తిని గూర్చి యుపన్యసించిరి. గుమారు నూరుమంది శ్రీలకువచ్చిరి అసహాయయుద్ధయమునందు అద్వితీయముగా పాటుబడుచు ఆంధ్ర శారీరక్షముల ఆభివృద్ధికై నిరంతరము పాటుబడుచు అపండిత్యాదులచేసిన దేశభక్తులగు శ్రీమతి కలగర పిచ్చయ్యగారి కార్యదర్శిత్వము క్రింద సమాజము దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది.

తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము

అసహాయ యుద్ధయము ప్రారంభమయిన రెండుసంవత్సరములనుంచి తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శిలుగా యుండి తాలూకాలో ప్రపాఢముజేసి అందరినందనములకు పాత్రులయిన మ॥ రా॥ రా॥ మోజులు రామారావు పంతులు వైడిపాటి వెంకటనారాయణ పంతులుగారు కార్యదర్శిలుగా రాజీనామా ఇత్తురని రూఢిగా తెలియుచున్నది. కృష్ణాజిల్లాలో ఏలూరు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము ఖిద్దరు అమ్మటు యందును, ఖిద్దరునూలు తయారుజేయించుట యందును, అప్పుకృత తొలగించుటయందును, మద్యపాన నిషేధ ప్రబోధము నందును, ఓట్లవెట్టులు ఖాళిచేయించుట యందును శక్తిను గోదావరిజిల్లాలో ఈదినమునకు అగ్రస్థానము నలంకరించుట ఈ మహనీయుల నిరంతర కృషిలననే ఇట్టి చేతనేనవలెను మానుటలన కాంగ్రెసు సంఘమునకు తీరిని నష్టము కలుగును. వైడిపాటి వెంకట నారాయణగారు తాలూకా గ్రామములలోను, మోజులు రామారావుగారు కాంగ్రెసు కార్యాలయములోను చేసిన సేవ నిరుపమానము.

అసహాయవాద ప్లేడర్లు

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా కార్యదర్శిగా నున్న యర్రపల్లి మంగయ్యపంతులుగారు తమ న్యాయవాద కృత్రియము రాబోవు జనవరినుండి ప్రవేశించ నున్నారు. మహాత్ముడు ఏలూరువచ్చిన నాటినుండియు మహాత్ముని ఆజ్ఞా కిరణసాహించి వెంటనే న్యాయవాద కృత్రిని కదలి శేటిమొదల దేశసేవ చేయవచ్చు ధీమా. పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో వీరు ప్రబోధము జేయని గ్రామములేదు. దొరతనమునకు జడియక నయమును వచ్చినపుడెల్ల నిర్మాణకార్యముగా వివర్ణించు నెమ్మడుపాటి న్యాయవాద కృత్రిని కర్ణించిన యుక్త నారాయణమూర్తి నాయుడుగారును తిరిగికోర్టులోచేరునన్నారు. ఈమహనీయుడు నిమ్మలూరుల ఎమ్మెల్యే. నిరంతరము వారికే సేవజేయును.

గుంటూరు

18-11-22 తేదీన యీ పట్టణమున గాంధీమహాత్ముని శతాదినమహోత్సవము జరుపదముగా జరుపబడెను. ఉదయమున పట్టణమునందు విదేశీనాట్యములు యజ్ఞశాలయందలి హోమమునకై ప్రోకుచేయబడెను. మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు శ్రీయుత గొల్లపూడి పుల్లయ్యశ్రేష్ఠిగారును, వారి సతీమణి రామమ్మగారును మేళతాళములతో స్వరాజ్యకార్యాలయమున కెదురుగా నేర్పరుపబడిన యజ్ఞశాలకువచ్చి ఆక్కడ స్వరాజ్య లక్ష్మీవ్రతమును సత్పి అనంతరము ఆ ఉత్సవమున ప్రోకుజేయబడిన విదేశీనాట్యముల యజ్ఞమును జేసిరి. ఆనాడేమంది పురుషులును స్త్రీలును విచ్చేసియుండిరి. వారిలో ననేకమందిచే ప్రతానంతరంబున వారు తిరిగి స్వరాజ్యనిధికై నిర్మాణదలచినమొత్తమును స్వరాజ్యలక్ష్మికి ఫలపుష్పములతో కానుకగా నర్పించిరి. సాయంత్రము 4 గంటలకు స్వరాజ్యలక్ష్మి కలశమును మహాత్మా గాంధీ, లోకమాన్య బాలగంగాధరతిల్క్ మహాత్మువారి, మోతాలి మొదలగు దేశీయశాసకుల ఛాయావతిములను చక్కని పూలమందిరమున నొకప్పుడే మంగళ వాయిద్యములతో పట్టణమున నూరేగించబడెను. మందిరము ఉపసించిన శకభక్తులచే మోతబడెను. ఈరేగింపు సమయమున స్వరాజ్యలక్ష్మికి ననేక మంది వారి గృహములయందుకు వరతుల నిచ్చిరి. సాయంత్రము 6 గంటలకు యేలూరుబజారులో బహిరంగసభ జరిగెనుని ప్రకటించబడెను. గుంటూరుపోలీసు సర్కిల్ యిక్ స్పెక్టరుగారు యేలూరు బజారులో సభ జరుపగూడదని యీక్రింద వ్రాసిన నోటీసు నాకు యిచ్చి యుండిరి. ఇందువలన బహిరంగసభ స్వరాజ్యమేదానమున శ్రీయుత చట్టి. నరసింహారావుగారి ఆధ్వర్యమున జరుపబడెను. శ్రీయుత ఉన్నత లక్ష్మీనారాయణ పంతులు, మద్ది వెంకటసుబ్బయ్యగారు చరి యితర నాయకులు మా నిర్మాణ కార్యక్రమములకు ప్రాముఖ్యతగూరించి ఉపన్యసించిరి. గత సంవత్సరంబునను యీ సంవత్సరంబునను యేలూరు బజారులో కందలకొలది బహిరంగసభలు జరుపబడియుండెను. ఈలోపుగా పోలీసువారి కన్నకు యిట్టి నోటీసు యిచ్చియుండలేదు.

ఈ దినమున స్వరాజ్యమేదానమున సభకు వచ్చిన ప్రజా సముహమునబట్టి యిట్టి నోటీసులు ప్రజల యత్నానమును వారికి దౌర్జన్యరాహిత్యమైన సహాయనిరాకరణ తిత్తియుండుగల సంపూర్ణవిశ్వాసమును ఏమాత్రము తగ్గించబాల వని స్పష్టమగుచున్నది.

గుంటూరుపట్టణసంఘం } కావూరి తిరుమల రావు, తేది 20-11-22 } కార్యదర్శి.

*** **

నోటీసు

కావూరి తిరుమలరావుగారికి

కార్యదర్శి, గుంటూరు కాంగ్రెసు సంఘము.

మీరు యీలోను సాయంత్రం మీటింగు జరుపుటకు ప్రయత్నించినపుడం అనగా యేలూరుబజారు చాలా జనసమృద్ధమైనది. కనుక అచ్చట మీటింగు జరుపునెడల ప్రజలనున్న ప్రాధిక్యమును యిబ్బందిగలుగును గాన కడప ప్రదేశములో మీటింగు మానివేసి తదితరమైన వేరొక బహిరంగమైన స్థలములో మీటింగు జరిపిన ఇబ్బంది లేవందున. కాన ఆ ప్రకారము లాము 2800వ గేరులకు కొరకున్నాను.

గుంటూరు బౌక్ } (దస్త్రుతు సరిగా కనబడలేదు.) 18-11-22 } * * * * *

యీక్ స్పెక్టరు ఆఫ్ పోలీసు గుంటూరుసర్కిల్

Advertisement for SIGHT RESTORED. Text: A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. L. H. SELLER, D. Samta (Pangal).

Advertisement for SANTI OIL. Text: Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Samta (Pangal).

Advertisement for Revolutionary Biographies. Text: Just Published :- Order at once Revolutionary Biographies By R. W. Postgate Price Rs. 2-8. This book Contains interesting Life sketches of prominent revolutionaries. Arkas quarterly List Sent free on application. Arka Publishing House (A) G. T. Madras.

ఇది మీరు చదివి మీ స్నేహితులకు జూపుడు.

శిలాజతురసాయనము

దివ్యావధము!

ప్రతివాడిని ప్రాణహాని మైనది!!

అతిగుణకారి!!

జీవించి యున్నందుకు ఏరోగి యైనను, ఎంతటి నిరోగి యైనను దీని నొకసారి యైనను తప్పక పుచ్చుకొని తీరవలయును. ఇండియాలో అనేకులు మా 'శిలాజతురసాయనము' పుచ్చుకొని అధికముగ ప్రశంసించి తిరిగి కోరి తమ బంధు మిత్రులకు పంపించుచున్నారు.

(ప్రశంసాపత్రములు జనవరి నెలలో ప్రచురింపబడును.)

1922 సం॥ డిసెంబరు నెలాఖరు సమీపించుచున్నది.

ఇంతవరకు మీరు రసాయనము పుచ్చుకొనక యుండిన యిప్పుడే మీరు ఉత్తరము వ్రాసి రసాయనము తెచ్చుకొని యొకసారి పుచ్చుకొనుడు. వందలకొలది డబ్బాలు ఖర్చు యగుచున్నవి.

శిలాజతురసాయనముయొక్క మహద్గుణములు ఈ దిగువను చదివి చూడుడు.

గ్రీష్మ ఋతువునందు వర్షతములు సూర్యనితాపమువలన తపింపబడి అం దుండి బంగారు మొదలగు ఆరులోహరసములు లక్క వల కలిగి ప్రవించును. దానినే శిలాజతు అందురు. ఆవు పంచితము వంటి వానగలదియు నలుపు వర్ణముగలదియు, మెత్తగ వగరుగనుండు నదియు నగు శిలాజతు శ్రేష్ఠమయినది. అట్టి శ్రేష్ఠమైన విటావగల శిలాజతు సంగ్రహించి అధిక ప్రయాసముతో జవ్వారు రుచికలుగు నటుల శుద్ధి చేయబడి అందు అతిపరిశుద్ధ మగు బంగారు, వెండి, రాగి ఇనుము వీటి భస్మములును, అమృత తుల్యముగు ఓషధి ద్రవ్యములును చేర్చి ఆయుర్వేద రసాయన శాస్త్రాను సారముగ నిర్మింపబడిన రసాయనము సిద్ధ మగును. ఈ శిలాజతు రసాయన మహిమ నర్ణనాతీతము. గుణములు మహావృత్తములు. రసాయనములలో అతి శ్రేష్ఠమైనదని ప్రాచీన వైద్యశాస్త్రము లన్నియు ఘోషించుచున్నవి.

గుణములు కొనియాడు వర్తక ప్రచురము లని నిరాశజేందక యొకసారి గొని పుచ్చుకొనిన దీని మహద్గుణములను మెచ్చుకొనక మానరు. వృద్ధాప్యమువలన గాని, దేహమానసిక పరిశ్రమాధిక్యము వలన గాని, మితిమీరిన సంభోగాదుల వలనగాని, అధికసంతానములు కలుగుట వలన గాని, అసాధ్య మేహ, క్షయ, అజీర్ణవ్యాధులవలన గాని శరీరము కృశించి లేక దుర్బలమై యింద్రియాదుల పటుత్వము తగ్గిన వాడిగాని, విశేషముగ శరీరపుష్టి, బంగారువంటి శరీరకాంతి, మితిలేని బలము, చక్షురాదీంద్రియములకు పటుత్వము, శక్తి, ఉత్సాహము, సుఖము ఈ శిలాజతు రసాయనము పుచ్చుకొనుట వల్ల తప్పక కలుగును. శుక్రమేహము రక్తమేహము, నీలమేహము, హార్ద్రామేహము, దర్గంధ శుక్రస్రావము, మొదలగు శైగ్రసంకటములు ఎంత కాలమునుండి పీడించుచున్నను, క్రొత్తగ ఒనించి పీడించుచున్నను, అతిశీఘ్రకాలములో శాంతించును. మరియు వ్యాధి నిర్మూలము చేయగలుగును. శైగ్రసంకటమువలన గలిగియున్న ఉపద్రవము లన్ని తక్షణము తగ్గును. మధుమూత్రవ్యాధి, బహుమూత్రవ్యాధి, శుక్రనష్టము అందువల్ల కలిగిన ఉపసర్జికవ్యాధులు, ఎంతకాలమై యున్నను, ఎంత కఠినమైయున్నను నిశ్శేషముగ కుదరచ్చును. మధుమూత్రవ్యాధి శుక్రనష్టము కుదరచ్చు కీ యాషధము అమృత తుల్యమని చెప్పబడును.

స్త్రీలను నిడువక పీడించు రక్తప్రదరము, స్వేదప్రదరము, (తెల్లబట్ట) ప్రాణకంటకహిమ రుతుశూన్య, ఋతుశ్రావ వికారములు ఏ సందువల్ల కుదరని గర్భాశయ సంబంధ మగు కలువిధము గు పీడలు, భగరోగములు, కాళ్ళు చేతులు, గుండెమంటలు, నడుము నొప్పి, గుండెనొప్పి, అజీర్ణము, శూల, శోఫరోగము, జ్వరము, పాండు, కామిల, దగ్గు, శ్వాస, క్షయ, వికారము, కృశత్వము, నిస్త్రాణ ఇంకనేకవాధ్యుల నిరసాయనము, "అమృతము మృత్యువును జయించుచందమున" జయించును, సకల సాధావ్యముల వృద్ధి పరచును.

సవాయి, శైగ్రరోగములు శరీరమున బిడ్డలనుంచుచున్నగాని, మరియే కారణమువల్లగాని, సంభవించిన రక్తవికారము, కుష్ఠవికారము, శరీరముపైని తెల్లని, నల్లని, ఎర్రని మచ్చలు, బగ్గెలు, కొలుకు

రోగము, బొబ్బలు, కురుపులు, కణతలు, కామలు, శరీరవివర్ణము, మరియు తాగుద్రాణములు, గళరోగములు, జవ్వారోగములు, దంత రోగములు, కర్ణ, నేత్ర శిరోరోగములు, అతిశీఘ్రముగ తప్పక కుదురును.

మూలవ్యాధి, భగందరము, మర్మస్థానములయందు జనించు వ్రణములు, సుఖవ్యాధుల వలన కలిగిన వ్రణములు, దుష్ప్రవణములు, మహాభిరంగివ్యాధి, తిమిరవాతము, మొదలంట నశించును. ఎందువల్ల కలిగిన నపుంసకత్వమైనను తప్పక తొలగును. అద్భుతమైన పుంస సత్త్వము, సంభోగాశక్తి, అంగపటుత్వము, శుక్రవృద్ధి కలుగును.

అర్ధిలవాతము, స్నాయుకంపవాతము, గృధ్రసీ వాతము, మేహవాతము, కుడిర్చి అవయవములకు బలము, పటుత్వము కలిగించును. మూర్ఛ, ఉన్మాదము, అపస్మారము, మదాత్మయము, వాంతులు, ఎక్కిళ్లు, హృద్రోగము, అజీర్ణము, కడుపుబ్బ, గ్రహణి, అతిసారము, జీర్ణజ్వరము, ప్లిహము, యక్షుద్రోగము, ఉదరరోగము అతిస్థాల్మరోగము, శ్లేష్మదరోగము, మధుమూత్రము, శుక్రనష్టము, ఋతుదోషము సంతాన నష్టవికారములు, నపుంసకత్వము, పూర్తిగ తొలగించుటకు బలవత్తర మహాషధరాజమని, చెప్పక తీరదు. దుస్స్వప్నము, భూతబాధ, పాపము, అలక్ష్మి ఈ రసాయనము పుచ్చుకొనుటవల్ల తొలగును. "విధిప్రకారము ప్రయోగింపబడిన శిలాజతు వలన పోగొట్టబడినట్టి రోగము లొకముసం దెచ్చు ఓను లేదు. మరియు ఆరోగ్యము గలవానికి అధికబలము శీఘ్రముగ కలుగును. ఆయుర్వృద్ధి, శుక్రవృద్ధి, మంచికాంతి, బుద్ధివికాసము, పీడిని కలుగజేయును. దీనిని సదానేమించిన మనజులు వధులు, వెంట్రుకులు నెరయుట ఇవిలేనివారై సుఖముతో రేండువందల సం॥ రములు జీవితురని" ఆయుర్వేద వైద్యశాస్త్రమున అధికముగ చెప్పబడియున్నది. వైద్యశాస్త్రమున చెప్పబడియున్న ప్రకారము మొట్టిలోపములు లేకుండా నిర్దుష్టముగ ఈ రసాయనము సిద్ధము చేయబడుచుండును. మా స్వంతవైద్యము వలన ఒక సం॥ కాలము రోగులకు నిరోగులకు అధికముగ దీనిని ఉపయోగించి గుణములు కనిపెట్టి కేవలస్వలాభమునకేగాక, ఆయుర్వేదోత్పత్తయను లోకమున స్పష్టపరచుటకును, లోకోపకారమునకును యోచించి యిందు మూలనము తెలియపర్చుచున్నాము.

వలయువారు ఈ దిగువ చిరునామా ప్రకారము వ్రాయవలెను.

రోగులకు 20 దినములకున్ను నిరోగులకు 40 దినములకును పరిపూర్ణ 20 తులముల డబ్బీ రు 6-8-0.

ఈ డిశంబరు నెలాఖరువరకు మాత్రము.

పిమ్మట డబ్బీ ఖరీదు రు 8 లకు విక్రయింపబడును.

మాకు వ్రాస్తే పుత్తరములు తెనుగున గాని, ఇంగ్లీషున గాని వ్రాయవలెను.

తమ విలాసము అతిస్పష్టముగ మాకు ప్రతి పుత్తరములో తెలియపర్చవలయును.

మందుల కేటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేద రత్న పండిత, బి. శ్యామసుందరరావు బదర్న

ఆయుర్వేద ఔషధాలయము

బరంపురం, గంజాంజిల్లా. (ఇండియా)

24 వ తేదీ సాయంత్రములో సభ చాలింపబడినది.

292, ఎస్. ప్రసాద్, చెన్నై పట్నం.

అ మె రికా దేశ ము నందు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన నేపి మంగల కత్తితో (2)

మీరే డ్రోరము చేసికొనుడు

Brownie

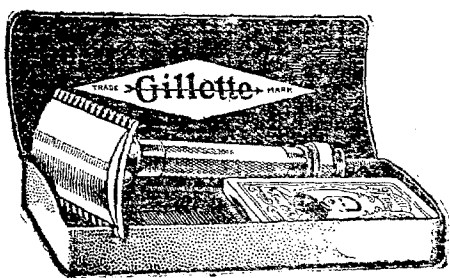
ప్రసాద

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్టెట్ రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

సులభము!

మంచి గిల్టెట్ కత్తిని రేజరులో నుంచి

సబ్బు తడవి, డ్రోరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా డ్రోరము చేయును, ముఖ

ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద

ముగా నుండును.

అసాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చిర్మ

మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర

ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా

తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతివాక ఒక కత్తి (బ్లేడు) అనేక

డ్రోరములకు ఉపయోగ పడును.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్టెట్ రేజరు

ధర 1-కి రూ. 21-8-0 అంతకు వైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

తా నేష

(1672-1687)

దీన్ని పురిరాజధానియందలి ప్రతి హిందువునకు తా నేష రామదాసుల కథ తెలిసియేయున్నది. రామదాసు చరిత్రమును గొంకలు చదివియుండును. కొందఱు మారికథాకాల తేజమున వినియుండును; చరిత్రమును చరిత్రమును వాటకరూపమున ప్రకటింపజూచినందున. కథనుండి అంతయును చరిత్రాంశమును వానిని శ్రీకృష్ణాచార్యుల నిర్వచనములు కానవచ్చినవి గలవు. ఆ ధౌర్యము నీవిధమున ప్రాయమున్నాను.

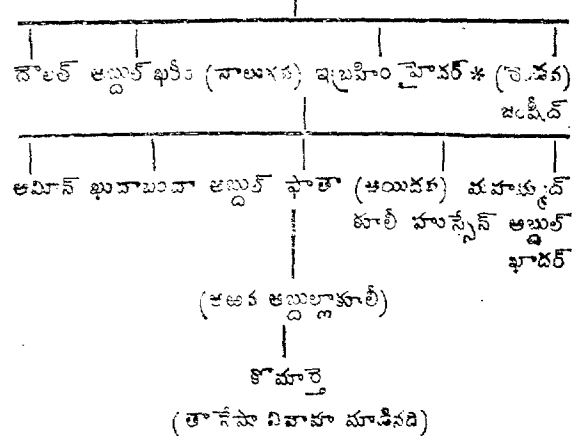
రామదాసు శ్రీరామభద్రాశ్రమము, ఆతడు కైస్తవ కళము ననుసేవక శతాబ్దమునందు జీవించియుండెను. గోలు కొండ రాజులలో నడవజేసినాడను తా నేష యనువానికింద నితడు కాలాటరాగు (తనస్వీలుదారుడు) అను సుద్యోగమున నుండెను. ఈతడు తన శ్రీరామచంద్రమూర్తియందుగల భక్తిశక్తులములవలన భద్రాచలమునం దొక శ్రీరామాలయమును నిర్మించెను. కాని కేవలము సర్వార్థము పెట్టి కట్టించి యుండుటచేత, సకలమునకు సర్వార్థమునాటక బంధవలనన వైమును బాధలక పోయెను. అందులకుగాను తా నేషగా రెవరి విచారణచేసి ద్రవ్యము కష్టములుపడదనియు తెలిసి కొని ఆనాటియాచారము చొప్పున కేరళుని హింసించవలసిన దిగా నుత్తరపు చేసెను. కాబట్టి రామదాసు కలవరక పును భవించుచు జైసాలమునందు బండ్లగుండునకర్మములనాటు తీసుకొనినాడెను. తనకు శ్రీరామచంద్రమూర్తి తనప్రియసోదరుడగు లక్ష్మణస్వామిలోనినాడ తా నేషయెందఱు బోయి ఋణపు మొత్త మంతయును బూర్తికై జైలవైచెనని ప్రతీతి గలదు. శ్రీరామచంద్రమూర్తి సామనాగానికి దర్శనమిచ్చి ప్రసంగించినధానము మిక్కిలి యానందకరము. తమకు మట్టివైకమునకు తా నేషగాను "రసీదు"నుగూడ నొసంగిరట. ఆ రసీదు రామదాసుకొద్దం బడవేసి రామలక్ష్మణు లదృశ్యు లైరట వలువాడు తా నేషగా రాశ్వర్యమును సాధించి తన యు రామదాసును గారాగృహమునకు జేయుటయేగాక రామ రామదాసునకు ఋణమిచ్చి లెస్.

వైకరామదాసు వైకాముగాను నేటికిని భద్రాచలమునందలి జేవాలమునకు వాడుకగల బంధువులందు కానకలను బంధువునయేయున్నాడు. ఇది రామదాసుకథాసంగ్రహము.

మొదట రామదాసునకు కొన్నియై తనకు భక్తుడైన ఈతా నేషగా రెవరికి గోలుకొండప్రభువు లగు కుతువేషహి రాజులలో నీయక కడవజేసినాడు. ఈయనకు అబ్దుల్ హాస్సన్ అనియుం బేరు. ఈయన 1672-1687 వరకు బయ్యెనునంద క్షరములు రాజ్యము చేసెను. అబ్దుల్ హాసన్ యను తనమేనమామ కూడును 28వయ మాడెను.

గోల్కొండకేలిన ఇతరకుతువేషహి రాజులను తా నేషానుగల సంబంధమునదెలుపు వంశవృక్షము నీదిగువను జూపుచున్నాను.

(ఒకటగు)నుల్లాహ్ కూలీ కుతువేషహి

తా నేష (అబ్దుల్ హాస్సన్) విషయములందై తనరాజ్య భారవిధ్వంసములకు దనయుతులగు అక్కన్న, మదన్న దాను విరువురు హిందువుల కప్పజెప్పి తాను వినివలయునందు గావించు గడపుయండెను. ఈతని లక్షణములను జొరంగజేయ ఒక యుత్తరమునం దీక్షించి నిర్ణయ కట్టించి యున్నాడు.

“ఈజాగిరిని మత్తేప్పకములు వర్ణనాలి ముల్లెసోయి నని. వానిని కూటిలో నొక దానిని తీసికొని, ఆయెంటిలోను గొంతలో నొంకభాగము వడ్డించినచో నొంకరకట వోధపడ గలదు. (1) తనరాజ్యభారవిధ్వంసమును గూర్చులగు విమత ఘన స్వాధీనము విమయట (2) సమర్థులను మేకులు మొదలగు భిక్షులను నిర్మిచెట్టి బాధించుట. (3) బహిరంగముగ దాను వ్యభిచారాది దుష్కార్యము లొనర్చుట. (4) రాతింబ

అన్నపూర్ణ స్తోత్ర పాఠ్య-ట్రవన్ ముద్రాసు

విరాసము పి. డి. సావంత్
నెం 144 పనపవాడీ బొంబాయి

అమృతాంజనము

నాచువునొప్పులకు వజ్రాయుధము

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది
 పంచభాష చీటి చూచి కొని నమోనము గలుగదు
 తలనొప్పుల మాన్పును, దగ్గును తగ్గించును
 వాయువుపోట్ల బాపును, నురదను తొలగించును
 పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును, అమృతాంజనము
 పోట్లపోగొట్టును, ఒంటి తలనొప్పికి వర్తమాదము
 బెణకుల భేదించును, తేలుబాధను తీసివేయును
 వాపుల చూపుమాపును, వేలకువేలు విక్రయము.

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0

రాజాగారి గుర్తుగల తామర తైలము తీట, గజ్జికి చాల మంచిమందులో తయారు చేయబడి
 అనేక యెండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సారులు దీని రాచిన మాయమగును.

దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0

పండ్ల పోటుకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము
 స్రవించుచుండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

మోహనీ తైలము 5 తు॥ నూనెగల సీ॥ 1-కి 0-12-0

స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది
 ఇది మనోహరిత్రము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీ శిష్యు, ఉద్యోగిగ్రులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర
 విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరల మోహలావణ్యములకు ప్రావగు కురులను బెంచి కాపాడును.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి లేక మదరాసు.

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

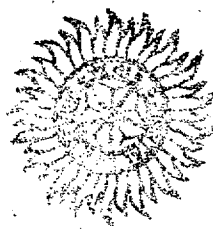
కెంటుకలు దువ్వెనతో యిడి రాకమునకు తగ్గవలెను.
 యిడికచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల కెంటుకలు పొడవవును.
 అంతరకు రానియెడల.

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.
 ఇది కెంటుకల కేయలనెడిది.
 కెంటుకల కెట్టి రోగ మున్ను, కరో మాంక్య మున్ను,
 యిడి కెవ్వవధము.
 కెంటుకలు చిట్లు గాని, గడకుగ గాని యుండదు.
 మీ కెంటుకలు మరల యెత్తుటి కె కెవ్వవధము గల్గి కట్టు
 కలె నుండి మెరయుచుండును.
 ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.
 కెంటుకలు యెట్లు కృత్రిమముగ కనిపెట్టుడు.
 కామినీయా తలనూనె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.
 కెల యిడి 1-కి 2-కి చూపాయి. 2. కి. చాల్లెల క్రత్యేకము.
 అన్ని పోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
 విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందులమొక్కా రంకరికదనము, నురదలము
 బానికదనము నూడ బోరకును, లేవన్న,
 హాం యెండ్లు:-

అంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్
 కెమికల్స్ కంపెనీ,
 155 బామ్బాయికిడు, బొంబాయి.

ఓరియంటల్

గవర్నమెంటు

మెంటు నెక్వారిటీ

లైఫ్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మానేజరు:- హెచ్. ఎడ్వీన్ జోన్సు.

ఫస్టును రూ॥ 5,46,00,000 వైగానే యున్నది
 1920-వ సంవత్సరము నందు

వరంబడి 91,06,338-0-11

ఇవ్వలు జడగు చున్న అవ్వలు

రెన్యుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3

మునువటికంట్వే ఇవ్వలు పాలిసి

చార్జుకు జాస్తిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున వనిచేయుటకు ఏండ్లు
 కావలయును. వారు అనుభవ కాలురగ నుండ
 వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది వివరము
 మునకు వ్రాయుడు. 67

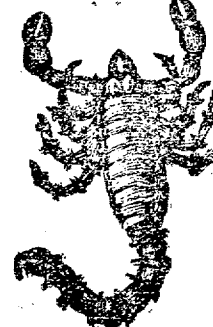
Apply to:-

F. E. Vaid Esq. Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

భయపడవద్దు

తెలుగులైన తమకును ఈ
 కొవడము వాడిన విషమును
 తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి 2-కి
 రు 0-8-0. 1 బుడ్డి మొదలు
 3 బుడ్డవరకు పోస్టేజీ 0-8-0
 రు 4-8-0 ముద్రయార్జన చేసిన
 వారికి 1 డెకాబుడ్డు పోస్టేజీ
 లేకుండ పంపబడును.
 పక్షవాతము, పిచ్చు, కుప్పము
 కు యిడు, మూలము, అతి

మూత్రము, గర్భవ్యాధులు మొదలుబాటి కనిపి
 నమృతమైన యావధములు గలవు.
 క్యాటలాగునకు వ్రాసినచో ఇవాముగా పంపెదము.
 మీకు గల బాధలను వ్రాసి మంచి యావధమును
 పొందుడు. (119-980)
 Telegrams- Rajvald Sri Bamasasji Kavira
 Rajvald 152, Harrison Road,
 Calcutta. CALCUTTA.

పుటల 180 పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతశుభమును పొం
 దుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుస
 రించుటవలననే కలుచున్నది.

ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును
 కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వి
 ధిని ఇప్పించును.
 ఈ పుస్తకము ఇవాముగా నీయబడును.
 పోస్టుచార్జి యు మేకే భరించి పంపెదము.
 వెంటనే వ్రాయుడు.

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
 ఆతంక నిగ్రహ బౌద్ధధారయము.
 26. బ్రాడ్వే, మద్రాసు